

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Meldgaard, Anders Jensen.; af Sigurd Lind.

Pastor Brandt : Fortælling

Skanderborg : D. Davidsens Forlag, 1888

268 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

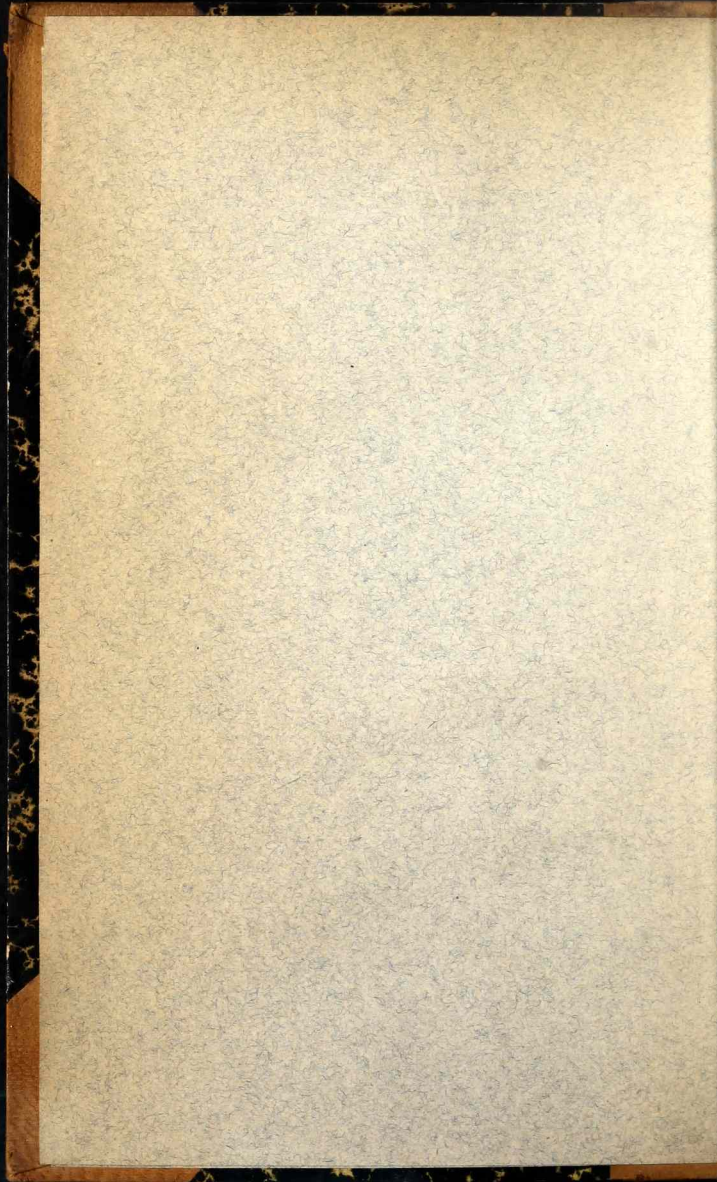
57. - 206.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022059867

PASTOR BRANDT.

LONDON: BENTLEY.

PASTOR BRANDT.

Fortælling

af

Sigurd Lind,

Forf. af „Ved Mossø“, „Krumstav og Kongespir“ o. m.

Skanderborg.

D. Davidsens Forlag.

1888.

PASTOR BRANDT

Forfatter

1844

1. Hæfte

Skanderborg

„Skanderborg Amts Avis“s Bogtrykkeri.

Indhold.

I.	Indledning	Side	3.
II.	I Sivbæk	—	7.
III.	Kjærlighed binder.	—	18.
IV.	To Fæstemøer	—	38.
V.	Ene og i Vaande	—	54.
VI.	Bølgeslag	—	69.
VII.	Skarpe Domme	—	80.
VIII.	Resultater	—	101
IX.	Spidsrod	—	118
X.	Dagbogsblade	—	134.
XI.	Taager og Solglimt	—	144.
XII.	Et Møde.	—	161.
XIII.	Alrune.	—	175.
XIV.	Otte Aar efter	—	198
XV.	Tider og Tanker veksle	—	213.
XVI.	Gamle Kjendinge	—	236.
XVII.	Forsoning	—	253.

Index

1	Introduction
2	Chapter I
3	Chapter II
4	Chapter III
5	Chapter IV
6	Chapter V
7	Chapter VI
8	Chapter VII
9	Chapter VIII
10	Chapter IX
11	Chapter X
12	Chapter XI
13	Chapter XII
14	Chapter XIII
15	Chapter XIV
16	Chapter XV
17	Chapter XVI
18	Chapter XVII
19	Chapter XVIII
20	Chapter XIX
21	Chapter XX
22	Chapter XXI
23	Chapter XXII
24	Chapter XXIII
25	Chapter XXIV
26	Chapter XXV
27	Chapter XXVI
28	Chapter XXVII
29	Chapter XXVIII
30	Chapter XXIX
31	Chapter XXX
32	Chapter XXXI
33	Chapter XXXII
34	Chapter XXXIII
35	Chapter XXXIV
36	Chapter XXXV
37	Chapter XXXVI
38	Chapter XXXVII
39	Chapter XXXVIII
40	Chapter XXXIX
41	Chapter XL
42	Chapter XLI
43	Chapter XLII
44	Chapter XLIII
45	Chapter XLIV
46	Chapter XLV
47	Chapter XLVI
48	Chapter XLVII
49	Chapter XLVIII
50	Chapter XLIX
51	Chapter L
52	Chapter LI
53	Chapter LII
54	Chapter LIII
55	Chapter LIV
56	Chapter LV
57	Chapter LVI
58	Chapter LVII
59	Chapter LVIII
60	Chapter LIX
61	Chapter LX
62	Chapter LXI
63	Chapter LXII
64	Chapter LXIII
65	Chapter LXIV
66	Chapter LXV
67	Chapter LXVI
68	Chapter LXVII
69	Chapter LXVIII
70	Chapter LXIX
71	Chapter LXX
72	Chapter LXXI
73	Chapter LXXII
74	Chapter LXXIII
75	Chapter LXXIV
76	Chapter LXXV
77	Chapter LXXVI
78	Chapter LXXVII
79	Chapter LXXVIII
80	Chapter LXXIX
81	Chapter LXXX
82	Chapter LXXXI
83	Chapter LXXXII
84	Chapter LXXXIII
85	Chapter LXXXIV
86	Chapter LXXXV
87	Chapter LXXXVI
88	Chapter LXXXVII
89	Chapter LXXXVIII
90	Chapter LXXXIX
91	Chapter LXXXX
92	Chapter LXXXXI
93	Chapter LXXXXII
94	Chapter LXXXXIII
95	Chapter LXXXXIV
96	Chapter LXXXXV
97	Chapter LXXXXVI
98	Chapter LXXXXVII
99	Chapter LXXXXVIII
100	Chapter LXXXXIX
101	Chapter LXXXXX

I.
Indledning.

Alt, hvad vi have, er forgænge-
ligt paa Hjærtets Gaver nær
Ovid.

For et Aarstid siden døde min gamle Ven, Pastor Brandt; han var en kraftig, evnerig Personlighed, og da Døden bortrev ham fra en stor og velsignelsesrig Virksomhed, var han kun lidt over 50 Aar gammel. En mere trofast og prøvet Ven end han har jeg aldrig haft, og vi ejede hinandens ubetingede Tillid. Overfor andre var han tilknappet og indesluttet, hvad hans Ungdomsliv angik; men til mig omtalte han ofte de svære Aandskampe og store Sjælslidelser, der vare faldne i hans Lod og havde kastet saa mørke Slagskygger

ind i hans Liv, at de aldrig helt udslettedes. Paa sit Dødsleje overgav han mig Nøglen til sine Gjemmer, for at jeg kunde udtage og opbevare en Del Breve, Dagbogsoptegnelser og andre Papirer, som vedrørte hans Livsførelse. Paa Kjendsgjæringer og sjælelige Oplevelser, som Pastor Brandt personlig har meddelt mig, sammenholdt med hans skriftlige Optegnelser, er efterfølgende Fortælling bygget. Vedlagt min Vens Papirer fandtes følgende Brev, stilet til mig:

»Kjære Ven! Du befatter dig jo en Del med at være Sjæleforsker og mener vel at kunne trænge ind i Sjælelivets forborgne Gjemmer; men det er en vanskelig Sag at trænge til Bunds i andre Menneskers Indre, fordi Forudsætningerne for Ord og Handling ofte ere spundne af saa fine Traade, at Forskerens Øje ikke kan se dem.

Du kan ikke en Gang beregne Udslaget af de mere sammensatte Bevægelser i dit eget Indre, og ofte maa du spørge dig selv: Hvi kunde jeg handle saaledes i denne eller hin Sag, da det jo stred mod det, som er min sande Personligheds Trang og Vilje? Saadan er det tit gaaet mig, og jeg skjønner, at vi allesammen mere og mindre rave om i Blinde i Bedømmelsen af os

selv og andre. Hvis der ikke nu og da lyste et Guddomsglimt ind i Tilværelsen, da var Mørket saa tykt, at intet Menneske med Trang til Sandhed og Lys kunde udholde det. — Jeg føler nu, at jeg staar overfor Døden, bag hvilken alle Gaader løses, og maaske det, der voldte mig de største Sjælslidelser og bragte mig de mørkeste Timer, har beredt mit indre Menneske til at modtage Herlighedens Aabenbaarelse, naar Sjælen er frigjort fra Støvlegemet. Det er muligt, at mine efterladte Optegnelser kunne være dig til Nytte, naar du staar over for skæbnesvangre, aandelige Kampe; men i hvert Fald vil du finde Forklaring paa mangt og meget i min Personlighed, der ofte syntes uforstaaeligt for dig, fordi jeg tit krympede mig ved at røre for meget ved den Vunde, der smertede dybest og havde sat saa kjendelige Mærker i mit Liv.

Den Dom, man vil fælde over min Virken og min Person, bliver næppe retfærdig; men jeg staar snart overfor Dommen, som den levende Gud vil fælde, og den alene er gyldig. Jeg er fuldt ud overbevist om, at hvad sandt og godt, Gud ved mig har sat ind i Slægtens Liv, ikke kan dø, thi det har Evighedsrod; men hvad ondt, der ved mig er øvet, skal miste sin Magt, saa-

vist som Guds Kjærligheds Kraft skal overvinde det onde i Verden. Det onde har sin Begrænsning; men det gode har ingen.

Og nu Farvel, kjære, trofaste Ven! Jeg véd, at vi maa ses igjen; thi trods al Synd og Skrøbelighed vare du og jeg af Sandhed med inderlig Trang til at leve et Kjærlighedens Liv, hvis Hjerteslag bundede i Gud. Vær trofast mod det, som vi hidtil ansaa for Livets Grundnerve, da vil du blive frigjort for Kjødets og Verdens Trældom, ligesom jeg allerede føler, at Frigjørelsens Time nærmer sig, mærker, at Sjælens Vinger, der skulle bære mig til Skjønhedens og Livets Land, faa mere og mere Bærekraft. Gud velsigne dig!

Din inderlig hengivne Ven

Brandt. «

II.

I Sivbæk.

Den gamle Pastor Bergstrøm i Sivbæk var en god Præst; hans ærværdige Skikkelse og milde Aasyn indgød Tillid, og han ejede sin Menigheds Agtelse og Kjærlighed i rigt Maal. Igjennem en Menneskealder havde han styret Sognets Anliggender. Ikke en eneste Sag af Betydning blev ordnet uden hans Mellekomst, og selv paa meget private Omraader toges han med paa Raad. De fleste af Menighedens Medlemmer vare enten døbte, konfirmerede eller viede af ham. Alt dette gav ham et nøje Kjendskab til sine Sognebørns Vilkaar og aandelige Standpunkt; han stod som en Fader iblandt dem, og deres timelige og aandelige Vel laa ham meget paa Sinde.

Der var dog blandt Sivbækkerne en anden Personlighed, som havde en hel Del Indflydelse paa de stedlige Forhold, og i de senere Aar maatte gamle Bergstrøm ofte mærke, at han ikke i èt og alt var eneraadende. Denne Personlighed var Degnen Ole Hjort, Leder for den pietistiske Del af Menigheden. Nytidens folkelige og kirkelige Bevægelser i friere Retning betragtede han som Antikristens Værk; han var en skarp Modstander, vogtede med Argusøjne paa enhver ny Stromning indenfor Sognegrænsen og søgte at stænge for fremmed Indflydelse. Bergstrøm agtede den ihærdige og kraftige Degn, der havde virket i Sognet næsten lige saa længe som han selv, og indvendte sjælden noget mod hans Livssyn og Virkemaade. Den milde og kjærlige Præst arbejdede bedst i det stille og undgik Strid og Splid, hvor det var muligt. Lidt efter lidt kom Ole Hjort til at betragte sig som Menighedens Værn og Værge mod ydre Fjender, og han røgtede sit selvtagne Hverv med Fynd og Klem. Et Par yngre Præster af den grundtvigske Retning havde saaledes en Sommer overskredet Sognegrænsen og bekjendgjort et Møde i Skoven; men Hjort raabte »Vagt i Gevær«, og Sivbækkerne bleve borte fra Mødet. Da nogle Familier senere bleve smittede af den

saakaldte »glade Kristendom« besørgede han iværksat en Banlysning, der for en Tid næsten havde samme Virkning som en pavelig Bulle, i hvert Fald vare alle rettroendes Sind stærkt grebne af Frafaldet og korsede sig derover.

Hjort og Meningsfæller vare ikke al Tid helt fornøjede med Bergstøm; han manglede Evne til at holde saadan en rigtig Dommedags Prædiken med Lyn og Torden, Djævel og Helvede, og dog kunde der ingen Tvivl være om, at mangelen sovende Sjæl og svar Synder vilde have godt af det strænge Ord. Men da Bergstrøm ellers var en dygtig Præst, der skarp betonedes Synd og Naade, søgende at bringe sit eget Liv i Samklang med det, han forkyndte, bar man over med ham, og ved hjemlige Møder i Husene maatte Hjort bode paa det manglende; thi han var en Kraftkarl baade i Ord og Gjerning.

Saaledes sad man stille og fredelig i Sivbæk og lod Verden gaa sin skjæve Gang, lidet ænsende de stærke Rørelser, som hist og her satte Sindene i Bevægelse udensogns. Intet Forargelsens Ord med nye Tidens Tanker, som kunde volde Ustyr, hørtes i den fredelige By. Man levede noget nær paa den gode gamle Skik, at Menighedens Aandsliv er grundbestemt ved Præstens og Degnens

Mening, og at afvigende Anskuelser ere en Forsyndelse mod det nedarvede.

Da skete det, at gamle Bergstrøm blev heftig syg, hans stærke Natur maatte i lange Tider bøje sig under Sygdommens Aag, og en Kapellan maatte antages. Valget faldt paa en Mand, der sent havde begyndt at studere og var nu 36 Aar gammel. I et Par Aar havde han haft Embedseksamen og i den Tid været Lærer ved de kjøbenhavnske Skoler. Han hed Brandt. Uden just at være Type paa mandlig Skjønhed, var han dog en kraftig, harmonisk bygget Mand, der gjorde et tiltalende og vindende Indtryk paa alle, han kom i Berøring med.

Gjennem smaa Kaar havde han kæmpet sig frem, og denne Kamp havde staalsat ham, styrket Viljekraften og gjort ham til en handledygtig, nidkjær Natur. I Besiddelse af en betydelig Aandsdannelse, et fordomsfrit, overskuende Syn paa Livet, hadede han alt indsnævret, smaalig grænseafstukkent paa Aandslivets Omraader; og han veg ikke tilbage for at gjøre det gjældende, som han ansaa for Sandhed, selv om det ikke havde fjærneste Tilhold i almindelig Tankeskik. Vovede nogen at underkjende de Grunde, han fremsatte for at hævde sin Overbevisnings Rigtighed, kunde han blive haard og med skarp, bidende Spot revse

sine Modstandere, da borede hans Ord sig ind som hvasse Pile, der ramte deres Maal. Men saaredes han selv af en andens Ord, fór der Lyn af hans smaa, livfulde Øjne, en hed Glød farvede Kinderne, Næseborene ligesom udvidede sig, og han stod rustet til Kamp med alle sine Evner, sættende ethvert Hensyn til Side. Vé da den, der havde saaret ham. Men i slig en Stund skabte han sig ofte Uvenner, som ikke kunde tilgive ham de stærke Ord.

Til andre Tider hvilte noget drømmende, vemodigt, noget usigelig kjærligt over hans Aasyn; det kom frem, naar hans Sjæl var i Hvile. Da flød Ordet fra hans Læber som en mild, velgjørende Strøm, der ved sin Varme tog Hjærterne fangne. Let modtagelig for Skjønhedsindtryk, som han var, kunde han juble som et Barn, naar han saa et smukt Landskab, et mesterligt udført Maleri o. s. v.; men gladest var han dog, naar et aandsfyldt Ord naaede hans Øre, eller naar han kunde komme sammen med ædle, højhjærtede Mennesker.

Aftenen før Brandt skulde indsættes til Hjælpepræst i Sivbæk, sad han i sit Værelse i Præstegaarden og overvejede, hvad han vilde fremsætte i sin Prædiken næste Dag. Han folte, at det var et ansvarsfuldt Hverv, han nu skulde røgte. Kunde

han udføre det tilfredsstillende og saaledes, at Gjer-ningen blev Gud til Ære og Menigheden til Vel-signelse, spurgte han sig selv. Jo mere han tænkte paa, at han skulde være Tolk for de største og ædleste Livstanker, som findes i Verden, give Gudstanken med Menneskene et klart og fyldigt Udtryk, des mere følte han sig som et ringe, skrøbeligt Menneske, uværdig til at være den le-vende Guds Tjener. Han var saa greben, at han maatte falde paa Knæ, det var ligesom en usynlig Haand tvang ham ned, og nu laa han i Bøn til Gud om at være naadig og forunde ham Aandens Kraft til at vidne om Sandheden og Livet saale-des, at Gnd kunde vedkjende sig Vidnesbyrdet. Der kom gjennem Bønnen en forunderlig Frejdig-hed over ham, saa at han med glad Fortrøstning saa Morgendagen i Møde. Den kom. Kirken var propfuld af Mennesker, ogsaa gamle Bergstrøm var med. Provsten indsatte den nye Præst; men da denne betraadte Prædikestolen og stod Ansigt til Ansigt med Menigheden, svigtede Modet ham; han følte sig saa forknytt og uendelig lille, at han havde den største Lyst til at gaa ned igjen. Men alles Øjne hvilede paa ham, og det var umuligt at trække sig tilbage. Da bad han i Vaande: »Herre, min Gud! Tag mig, som jeg er, og brug mig i

den Gjerning; thi jeg vil være din Tjener. Læg Sandhedens og Kjærlighedens Ord paa min Tunge, saa jeg gaar dit Ærinde og ikke mit eget!«

Og det var ligesom Aanden tilhviskede ham: »Vær frejdig og uforknyt; thi Gud er dig nær!« Han følte Modet og Kraften vende tilbage. Snart flød Ordene let fra hans Læber med en Overbevisningens Styrke og Inderlighed, der fængslede Tilhørerne. Han talte om Guds Kjærlighed til Mennesker og om den rige Naade, som udøses over dem trods deres Uvillighed til at lade sig lede af Aanden.

Menighedens Medlemmer følte, at den nye Præst talte med Aands og Krafts Bevisning, og de mere udviklede blandt dem skjønnede, at en ny Tid og nye Tanker vilde danne sig Løb i Sivbæk Menighed.

Om Aftenen kom Hjort om i Præstegaarden, og i Samtalens Løb sagde han:

»Den Prædiken kom De godt fra, min gode Brandt; men jeg savnede dog noget.«

»Og hvad var det?«

»De talte hele Tiden om Guds Kjærlighed, men glemte at minde om hans Retfærdighed, og dog trænger et Menneske haardt til, at Loven holdes ham for Øje.«

»Jeg mener, at den største og stærkeste Lov

i Guds Husholdning er hans uudgrundelige Kjærlighed,« sagde Brandt, »og naar Grundloven hævdes og holdes i Ære, maa alle andre Love kunne opfyldes der igjennem.«

»Folk trænger til Tugt, til at føle Lovens Ris, og derfor maa Guds Nidkjærhed mod Syndere skarpt betones; thi hans Vrede er en fortærende Ild for Overtrædere, der ere uden Anger og Omvendelse. Husk paa det, min gode Brandt, naar De taler til en Menighed.«

»Et Menneske, der tror paa Guds Kjærlighed og mærker dens Pulsslag i sit Hjærte, giver sig ikke det onde i Vold, om det end kan have Tag i ham. Det gode skal overvinde det onde, og Kjærligheden skal sejre over Hadet. Det er saare let at vise Folk til Helvede, men ulige vanskeligere at drage dem mod Himmerig, fordi det sidste ikke kan gjøres uden at staa i Pagt med Kjærlighedens Aand.«

»Alle nymodens Prædikere ere bange for at nævne Djævel og Helvede. Maaske De er en af dem, som pege Fingre ad Loven og mener, at den ikke gjælder nu til Dags?« spurgte Hjort.

»Nej, det er jeg just ikke; men en sær Lyst findes hos mange Præster til at tordne løs med HelvedStraffene, og det er sikkert en ilde anvendt

Nidkjærhed, som virker det modsatte af det tilsigtede. Derfor vil jeg helst tale Kjærlighedens Ord, der frelser, naar det modtages af et troende Hjærte. Et gammelt Ord siger: »Man fanger flere Fluer med én Honningdraabe end med ti Tønder Eddike,« og det vil sige, at Kjærlighed er den stærkeste Magt. Derfor holder jeg mig til den,« svarede Brandt.

»Det er farlige Meninger, De har, og de kunne have betænkelige Følger for Dem selv og dem, De skal lede,« tog Hjort til Gjenmæle. »Vil De nære Menigheden med Sukkergodt og forholde dem Sandhedens sunde, nærende Brød, da vogt derpaa, at De ikke forvildes i et Uføre, hvor De bliver siddende. Det revsende Ord er nødvendigt, for at vore Svagheder og syndige Tilbøjeligheder kunne holdes for Øje, ellers lyde vi Kjød og Blod og gaa vore egne Veje. Tag Loven bort, da faar Tøjlesløsheden frit Spil, og Djævlene le.«

»Det er ikke min Hensigt at ville tage Loven bort fra dem, der ønske at leve under Lovens Trældom; men jeg vilde gjerne vise faldne Mennesker hen til Guds Naade, saa de maatte se, at gennem et Forsagelsens og Troens Liv er Fred at finde,« svarede Brandt. »Jeg tror ikke, at et Menneske af inderste Hjærte tilegner sig Velsignelsen,

fordi der trues med Forbandelsen — man skræmmer ikke nogen ind i Himmerig. Den, der ikke drager Aande i Gud, lever i Forladthed og Ufred, og skal han reddes ind i et glædesfyldt Liv, da maa det ske derved, at han faar Øje paa et Fredens og Kjærlighedens Rige og lærer det at kjende ved Hjærtets frie Tilegnelse.«

»Denne Samtale fører næppe til Enighed, skjønt enhver kan have Ret paa sin Vis,« bemærkede Bergstrøm. »Jeg mener i øvrigt, at Pastor Brandts Prædiken var et ægte, kristeligt Vidnesbyrd, som vi alle kunne være glade ved, og, naar det kommer til Stykket, er jeg vis paa, at Hjort mener det samme. Ikke sandt, min gamle Medarbejder?«

»Jo visselig!« svarede den tiltalte, »men vor nye Præst har Gavn af at høre lidt om, hvilke Tanker, der raade i den Menighed, han skal betjene. Gid det maa lykkes for ham at blive en ret Kristi Stridsmand, saa Djævelen maa tabe sit Fodfæste iblandt os, og hans Haandlangeres Anslag mod Herrens hellige kan mislykkes.«

Det varede ikke længe, før Brandts Forkyndelse slog an i Menigheden; men dette affødte to Partier, som snart stode skarpt over for hinanden. Det ene saa op til den nye Præst med Højagtelse

og Tillid; man følte, at siden han kom til Sivbæk, begyndte de døde Ben at røre sig, og Blodet pulserede i raskere Fart end forhen. Det andet Parti, de forhen ligegyldige, havde kun vrede Blik og haanende Ord at yde »den nye Profet«, der øvede den onde Gjærning at vække Splid og Ufred i den før saa enige og rolige Menighed.

III.

Kjærlighed binder.

I Præstegaarden levedes et smukt og fredeligt Husliv; Præstefruen og hendes tre Døtre forstode at gjøre alt saa hyggeligt og godt, som kun huslige Kvinder kunne det. Man følte sig snart hjemme i denne Kreds, hvor milde Ansigter lyste én i Møde, medens Jævnhed og Ligefremhed var Husets Lov. Brandt bragte nyt Liv og nye Tanker med sig, Præstegaarden gjenlød af glade Sange og livlig Ordveksel, og han var Midtpunkt i det hele.

Brandt var en poetisk Natur med aabent Blik for det skønne i Tilværelsen; de Undre, han saa, kunde løfte hans Sjæl højt mod Sky i jublende Tak til Herlighedens Gud, der glimtvis aabenbarede sig i Naturen og i ædle Mennesker. I Digtning

havde han søgt at give sine Tanker og Følelser legemligt Klædebon, og det var lykkedes saa vel, at han høstede offentlig Anerkjendelse derfor; men ofte, naar han fremsatte sit sunde og frejdige Livsyn i Digtning og drog sit dybeste Aandedrag deri, kunde der fremkomme skurrende, skærende Mislyd, som naar en Stræng springer paa en velstemt Violin i det Øjeblik, Tonerne allermest fængsle. Da var det livsfriske forsvundet, og en saaret, pint Sjæl vaandede sig i Toner og Udtryk, hvis dybeste Grund blev Gaade for Mennesker. Alle mente, at han var en Lykkens Mand, der kun kjendte til Sol og Sang, og uindviede kunde heller ikke læse andet end Livsglæde og Fred i hans Ansigt.

Præstens yngste Datter, Alrune, var den første, som mærkede, at der til enkelte Tider var noget, som trykkede Brandt og gjorde ham uglad; thi hun var en kjærlig Natur, der gjerne delte Sorg og Glæde med dem, som vandt hendes Tillid. En smuk Kvinde var kun ikke; men over hendes Aasyn laa noget barnlig yndigt, noget hjærteligt, som fængslede. Det kritiske Øje, som dvælede ved det mindre heldige i hendes Skikkelse og Væremaade, gav snart tabt overfor det umiddelbare, kvindeligt rene, som slog én i Møde. Hun ejede et Par smukke Øjne, der vare fulde af Liv

og nok kunde gjøre en og anden Ungersvend kruset i Hovedet, hvis han saa for dybt i dem. For den mere erfarne, ældre Jagttager, der ikke lod sig daare af et Par Kvindeøjne, selv om de vare smukke, kunde der være Grund til at mærke sig de forunderlige Glimt, der nu og da lyste frem som smaa, farende Lyn, naar Alrune talte med Mænd. Disse Glimt talte om, at der var sanselig Glød i hendes Natur, og blev hun sig sin fængslende Magt bevidst, stod hun Fare for at blive en behagesyg Kvinde, ja en Kokette af de forførende. Endnu laa disse Muligheder i Svøb, ubevidst slumrende, og ingen kunde vide, hvortil de vilde udvikle sig. — Hendes Alder var ikke let at bestemme; thi i Stunder, naar Livsglæde prægede hendes Ansigt, vilde man dømme, at hun var en 20aarig Ungmø. Men til andre Tider syntes Mismod og tunge Tanker at lejre sig paa hendes Pande og om hendes Mund, og da kunde hun nok være de 28 Aar. For Resten var hun kun 22 Aar gammel. Alrunes Søstre paastod, at Gud Amor havde besøgt hende for flere Aar siden i Skikkelse af en ung Landmand; men da det viste sig, at han var en temmelig løs Person, lod Bergstrøm ham forstaa, at man ikke satte Pris paa hans Besøg i Præstegaarden. Alrune udtalte sig aldrig om den Sag; men det

var maaske alligevel sandt, at Gud Amor havde været med at danne hende til en sammensat, drømmende Natur. Snart kunde hun være aaben og tilgængelig som et tillidsfuldt, godtroende Barn, og snart var hun tillukket og indestængt som en uigjennemtrængelig Gaade.

Brandt og Alrune satte Pris paa hinandens Selskab, og de vare ofte sammen. En Aften sad de ene i Havestuen, og Samtalen gled let og utvungen imellem dem. Pludselig blev Brandt tavs og stirrede drømmende frem for sig; han saa ud i Haven, hvor Skyggerne mere og mere bredte sig over Gange og Buskadser og indhyllede alt i det gaadefulde Slør, som er Dødens ligt, og som kun Solen kan løfte.

»De bliver saa tavs, Hr. Brandt! Befinder De Dem ikke vel?« spurgte Alrune.

»Jeg fejler intet; men ofte gribes jeg af en underlig, dragende Længsel, som jeg ikke kan give Navn, og dog maa jeg følge den paa lange Rejser«, svarede han. »Mange vilde kalde det Føleri; men jeg tror, at det er noget dybere. Vor inderste Trang er at leve et Liv i Sandhed og Skjønhed, og i samme Grad, som vi kunne frigjøre os fra det besmittede og jordbundne i vor Natur, leve vi et højere Aandsliv. Det er denne Frigjø-

relse, som vi stadig forsøge, men som ligesaa ofte mislykkes for os, og saa sidde vi tilbage med Længselen efter det tabte Paradis. — Kjender De noget til Længsel, Frøken Alrune?»

»Ja!« svarede hun.

»Hvad længes De da efter, kan De give det Navn?»

»Helt at bestemme den evner jeg vel ikke; ofte længes jeg efter at leve et Liv saa rigt, som det tér sig i mine Tanker og Drømme; men dette lader sig jo ikke gjøre, sige kloge og erfarne Folk, og derfor maa jeg se at indestænge baade Drømmen og Længselen.«

»Det skal De dog ikke gjøre, at sige, naar Drømmen og Længselen tager Sigte paa det Herlighedsliv, der viser sig glimtvis i Verden, men straalere i sin rene Glans for Aandens Øje. De rigeste Timer lever netop deri, og uden disse vilde Livet være meningsløst og kjedsommeligt.«

»Maaske De har Ret; men det kan ogsaa være, at De ikke har den,« sagde Alrune. »Der er noget løftende, foryngende i en god og lys Fremtidsdrøm, naar den har Haab til Vinge. Men synes den ganske uopnaaelig, som vore skjønneste Drømme ofte vise sig at være, naar vi staa over

for den kolde Virkelighed, hvori vi leve, da virker Drømmen afmattende paa vort Livsmod og vor Gjerning, der saa tager sig ud som et opslidende Træl uden Maal. Men jeg vil dog 'saa gjerne drømme alligevel, og De kan sige mig, om der er noget ondt deri.«

»Det kommer an paa Drømmens Art og Ophav; thi der er visselig baade onde og gode Drømme til, og Længselen efter deres Opfyldelse kan, hvis den er hed og brændende, bringe megen Fortræd i vort Sjæleliv,« sagde Brandt. »Men De kan selv bedst afgjøre sligt; thi De har sikkert kun drømt om det, som er ædelt og skjønt.«

»Jeg er saa glad ved at tale med Dem, Hr. Brandt, og jeg er inderlig taknemmelig, fordi De ikke lader haant om mine Tanker; thi lige fra min Barndom har jeg levet som en fremmed blandt mine egne«, sagde Alrune. »Det, som fængslede mig og fyldte min Sjæl med Glæde, blev af dem nævnt som Drømmeri og Overspændthed. Over for slige Domme, som ofte kom igjen, havde jeg ingen anden Udvej end at stænge for mine Tanker og Følelser; thi jeg fandt ingen Forstaaelse. Derfor har jeg ofte længtes efter et Menneske, der kunde glædes ved det samme som jeg og ikke vilde haane mit indre Liv i noget Punkt, men

rettede det med Kjærlighedens Haand. Jeg føler mig ofte saare ene og ulykkelig.«

»De fortæller der noget af min egen Historie, og jeg forstaaer Dem,« sagde Brandt.

»Deres Historie!« udbrød Alrune. »Det begriber jeg ikke; thi De har jo en Fæstemø, som De kan tale med om alt og blive forstaaet af.«

»Min Fæstemø! Ja, hun er en hjærtensgod Pige!« sagde Brandt, idet han strøg sig over Panden. »Men jeg har kun været forlovet i et Aars-tid, og der er lang Vej mellem Sivbæk og Kjøbenhavn.«

»Ja, men De faar jo Brev fra hende næsten hver Uge, og De skriver igjen. Alt, hvad der bevæger sig i Deres Sjæl, kan De betro til hende, og det maa være dejligt for Dem.«

»Saaledes burde det jo være, og jeg haaber, at det maa ske,« sagde Brandt let henkastende, idet han rejste sig og gik hen i Havedøren.

En Stund hengik i Tavshed, da vendte han sig til Alrune og sagde:

»Man kan ikke forlange af sine Omgivelser, at de skulle forstaa det, som rører sig i éns Indre, om man end nok saa meget søger at forklare Bevægelsens Grund. Ligesaa lidt som man al Tid kan forklare Oprindelsen til denne eller hin Læng-

sel, kan man afgjøre, hvor lidet eller hvor meget i Længslerne, der er af jordbunden Natur; thi det, der synes os skjønnest, har ofte Forkrænkelighedens Orm i sig. Et er givet: Længes maa vi, mens vi leve i Verden.«

»Tror De da ikke, at vore dybeste Længsler skulle tilfredsstilles? spurgte Alrune.

»Jo, visselig! Gud nedlægger ikke i en Menneskesjæl en Længsel, som han ikke vil kjendes ved og tilfredsstille, men Sagen er, at ikke enhver Længsel er gudbaaren, fordi vi synes det.«

Gamle Bergstrøm kom ind i det samme fra Haven, og Samtalen afbrødes; men fra den Aften begyndte et Fortrolighedsforhold at udvikle sig mellem Brandt og Alrune, thi i mange Stykker følte de sig aandsbeslægtede.

Brandts Forlovelse skete nogen Tid efter, at han havde taget Embedseksamen; hans Fæstemø hørte til en Familie, der havde vist den fattige hjemløse Student megen Velvilje, og da den unge Pige var smuk og hjærtensgod, droges han i mod hende, fordi hans Liv hidtil havde været fattigt paa Kjærlighed. Han længtes mod en Sjæl, der forstod ham, mod en Natur, som kunde udgyde sig i hans strømme sammen med hans Væsen. Men han følte sig skuffet; thi hans Fæstemø forstod ham

ikke, hun blev for ham kun en Veninde, der ejede hans Velvilje og Taknemmelighed, medens Hjærtets inderste Tilbøjelighed savnedes.

Da kom der tunge, bitre Timer i hans Liv; thi han skjønnede, at hun elskede ham usigeligt. Nu og da tænkte han paa at hæve Forlovelsen; men det stred mod hans viljefaste Natur, thi han mente, at en Mand bør tage Følgerne af sine Handlinger, selv om det skal svie til ham. Heller ikke kunde han nænne at støde den unge Pige fra sig, thi han indsaa, at hun vilde føle sig saare ulykkelig ved at skilles fra ham.

Saa vedligeholdte han Forbindelsen som en Pligtsag og søgte at døde sin inderste Kjærligheds-trang ved utrætteligt Aandsarbejde. Det skærpede og udviklede hans Evner, men dræbte ogsaa noget af det livsfriske og ungdommelige i hans Natur, medens noget satirisk spottende kom frem i Stedet.

Da han nu saa Alrune og lærte hende at kjende, følte han Ungdommens friske Pulsslæg rulle igjennem sine Aarer; men han skjønnede endnu kun dette, at han fandt særdeles Behag i Samværet med hende og havde levende Interesse for alt det, som angik den yndefulde Ungmø. Snart gik det dog op for ham, at han omfattede Alrune med større Varme end nogen anden Kvinde. Ja, det

var Barnet i hende, som han elskede, eller maaske dette, at hun kunde slaa Følge med ham ad poetiske Tankeveje, tænkte han.

Og Alrune? Ja, hun kom ham i Møde med Barnets Umiddelbarhed, lidet anende, at hendes Sjæl var fangen. Naar Brandt var fraværende, længtes hun efter ham, og navnlig længtes hun efter Samtalen om Aftenen, helst naar de sad ene paa Lystbænken under den gamle Lind. Da indsugede hun hans Ord med Tilfredsstillelse og Glæde, og kom der en lille Modsigelse fra hendes Læber, var det kun for at faa Brandt til at fortsætte. Gjennem det altsammen syntes hun, at Verden højnede sig og blev dejligere, mere lysfyldt Dag for Dag. Der kom noget endnu mere drømmende over hendes Væsen, hun søgte Ensomhed for at sysle med sine Tanker i Ro uden at være klar over, at Kjærlighedstrangen var vaagnet, og at alle hendes Tanker og Følelser søgte ad de Veje, der førte til Brandts Skikkelse. — For ham stod det tilsidst med fuld Klarhed, at han droges mod Alrune af en betagende, løndomsfuld Magt, som han ikke mægtede at modstaa. Det skulde dog forsøges, og nu kastede han sig med hele sin Viljekraft over Præstegjerningen. Der kom mere Ild i hans Tale, et skarpere Tonefald i hans Ord, ja Tugtens Ris

kunde nu og da falde ham i Haanden, hvad der huede gamle Hjort, men forundrede Brandt selv. Uden at han var klar derover, rettede han Slagene mod sit eget Bryst og fandt ligesom et vist Velbehag deri, hver Gang han revsede noget skjævt, der fandt Tilhold i hans eget Indre.

En Eftermiddag sad han nede i Engen ved en liden Bæk, som snoede sig nynnende gjennem en Mylr af Engblommer og Forglemmigejer, der nikkende sendte Hilsen med ud i den vide Verden, som Bækken higede imod. Brandt fængsledes af det yndige Naturbillede og nød det med stor Glæde. Et Vindpust tog hans Hat og lagde den i Bækken, og derved reves han ud af Skjønhedsnydelsen. »Du kaade Vind! Hvad kommer mit Hat dig ved?« udbrød han, men Bækken førte sit Bytte med sig i jævn Gang, indtil Hatten naaede en Hvirvel, gik rundt et Par Omgange og saa til Bunds.

»Naa saadan!« lo Barndt og begyndte at stemme Bækken med Sten og Jord, som om han havde været en Unggut. Men Bækken bredte sig til Siderne over Engen og fandt snart sit gamle Løb igjen, ja, tilsidst sprængte den hele Dæmningen med Stormhaand, ilende videre, som om intet var hændet.

Brandt satte sig ned og faldt i Tanker, der ligesom Bækken søgte deres sædvanlige Veje og

drog ham ind i Drømme om Kjærlighedslykke med Alrune. Hans Kamp var unyttig; thi tidlig og sent kjørte hans Tanker i Ring med ham og endte al Tid ved hende. Selv under Udarbejdelsen af hans Taler, kunde han pludselig se hendes fagre Kvinde-skikkelse lyslevende for sig, og han maatte stirre drømmende ud i Luften som efter et Syn i det fjærne. Da kunde han springe op, stampe i Gulvet af Harme over sin Mangel paa Kraft til at være Herre over sig selv. Han skjønnede, at hans Følelser førte ham paa urigtige, skjæve Veje; thi at være forlovet med én Kvinde, medens en anden bestandig ejede hans Tanker, fandt han uværdigt. Men han følte tillige, at han ikke kunde opgive Alrune, hvis Personlighed og hele Væsen ligesom troldbandt ham. Han vilde nu følge Hjærtets Stemme og hæve sin Forlovelse, hvad det end skulde koste.

Ved et Bryllup, der holdtes nogle Dage efter, prægedes hans Tale af denne Beslutning, idet han med stor Styrke gjorde gjældende, at et Menneske kun har at følge Hjærtets Stemme i Kjærlighedsforholdet. Denne Tale affødte en varm Forhandling nogle Dage senere mellem Brandt, Bergstrøm og to Gaardmænd, som gjæstede Præstegaarden.

»Det var en sær nymodens Tale, De holdt

ved Niels Hansens Bryllup forleden,« henvendte den ene af Gaardmændene til Brandt.

»Det synes jeg ikke, Peder Nielsen. I hvert Fald sagde jeg kun, hvad jeg fuldt ud mente; men hvad var der saa i min Tale, der stødte Dem?«

»De sagde, at naar en Karl og en Pige vilde gifte sig, burde de kun tage Hensyn til, om de elskede hinanden.«

»Jeg forstaar ikke, at slig sandfærdig Tale kunde støde Dem; thi De har vel ikke selv giftet Dem af andre Grunde end af Kjærlighed.«

»Det staar jeg ingen til Regnskab for,« svarede Peder Nielsen og blev rød. »Kjærlighed og Kildevand kan man ikke leve af; man maa tage Hensyn til gjensidig Agtelse, og om man har noget at leve af, thi Kjærlighed og Næringsssorg drage ilde i Aag sammen, for »naar Krybben er tom, bides Hestene.«

»Det skal De ikke sige; thi mange Ægtefolk bære netop Sorgen for Næring med Taalmod, fordi de holde af hinanden,« svarede Brandt. »Grunder man Ægteskab paa en Overenskomst til gjensidig Forsørgelse, bliver Livet kjærlighedsløst og Hjemmet aandsforladt; men det er jo netop et sandt Ægteskabs Lykke, at alle gode menneskelige Længsler kunne tilfredsstilles, og Ægtefolkene

hjælpe hinandens Evner til harmonisk Udvikling. Men dette kan kun ske, hvor Kjærligheden er tilhuse.«

»Kjærlighed her og der er stadig Tale hos overspændte Folk; men ingen kan leve af den, og man har mange Eksempler paa, at den mest brændende Kjærlighed før Ægteskabet dog ikke kan hindre, at man bagefter lever som Hund og Kat. Jeg giver ikke en Døjt for al den Snak om Kjærlighed,« ytrede Skovgaard hvast.

»Naa, det gjør De ikke,« sagde Brandt rolig; »men da kjender De intet til Livets bedste Lykke.«

»Jeg forlanger ingen anden Lykke, end den, jeg har,« sagde Skovgaard. »Min Kone er god og af den dygtige Slags, vore Børn arte sig vel, og vi have godt til bedste. Hvad skal jeg da forlange mere af Lykke; nogen brændende Kjærlighed har der aldrig været mellem os; men vi have haft saa meget, som var nødvendigt.«

»Ja, Kjærligheden skal nok komme, naar man bliver gift, det er vist,« sagde Peder Nielsen.

»Det kan ske, men det er ikke til at stole paa,« sagde Brandt. »Sanseligheden vil derimod melde sig, og den er ikke nok til et lykkeligt Ægteskab; thi alle dybere Længsler efter Menneskelukke blive utilfredsstillede, og da graver et Men-

neske sig ned i det jordbundne, al højere Sans sløves, og kun Trældyret bliver tilbage. Det kalder jeg at leve halvt og knap dette.«

»Jeg kan ikke hamle op med Dem i en Strid; men saa meget véd jeg, at De har gjort Skade med Deres Tale,« sagde Skovgaard.

»Hvorledes mener De?« spurgte Brandt.

»Jo, ser De, min Datter Else havde sig en Kjæreste, som ingen Ting ejede, og det kunde min Kone og jeg naturligvis ikke finde os i; men Else var ikke til at rokke fra sit Forsæt, hun vilde have sin Stodder, der for Resten var en dygtig og pæn Karl, og han hængte begribeligvis paa som en Borre, for der var jo noget at hale. Saa kom han imidlertid i Kongens Tjeneste, og nu kunde vi bedre tale hende til Rette, for man fortalte, at Kjæresten var en vild Knægt, siden han kom i Kongens Klæder. Det var nok Løgn det hele, hørte jeg siden; men Else græmmede sig derover og gik ind paa at gifte sig med Søren Storgaard, der, som De véd, er Enkemand og ejer en villele Gaard. De skulde haft Bryllup om et Par Maaneder. Men saa var hun med til Niels Hansens Bryllup og hørte Deres Tale, og nu vil hun hverken for lidt eller for meget gifte sig med Søren, siger hun, for De har sagt, at det var en stor Synd

at gifte sig med én, man ikke elsker. Er det nu ikke skammeligt, at sligt Væv i en Tale skal forholde hende den Lykke at faa en stor Gaard og en dygtig Mand?»

»Har min Tale haft den Virkning, som De siger, da er jeg saare glad derved; thi maaske jeg har frelst en ung Kvinde fra en bitter Nød og et helt Livs Anger,« sagde Brandt skarp. »Jeg troede om Dem, Niels Skovgaard, at De havde et mere vidtskuende og aandfuldere Syn paa Livet, end Deres Ord i Dag røbe; De har været en af mine flittigste Tilhørere, og jeg mente, at De delte mit Livssyn. Det var en Skuffelse; thi nu da De skulde udføre Kjærlighedens Tanker i Deres eget Hjem, opgiver De Ævret og lader Beregningen raade. Men nu skal De faa min fulde Mening at vide.« Han rejste sig op og gik hen mod Skovgaard, mens Harmens Glød blev synlig i hans Ansigt, og hans Læber vibrerede lidt, som om han havde Møje med at beherske sine Følelser.

»Ja, lad os høre den, skjønt det er mig lige meget, hvad De mener om mig,« sagde Skovgaard vred.

»Jeg vil heller ikke tale om Dem, men om de Forsyndelser, der begaas i Afslutning af mange Ægteskaber. — — Hvad er det, som gjør Mand

og Kvinde til rette Ægtefolk at være, som det hedder i Rituallet? Det er, om Hjærterne have mødt hinanden i inderlig Forstaaelse og Hengivelse, saa de i Sandhed føle sig som ét, føle, at Livet har ringe Værd for dem, hvis de skulle undvære hinanden. Da er Pagten sluttet mellem to Menneskesjæle, de ere ret viede for Gud, og Betingelsen for hans Velsignelse er til Stede. Men naar en Mand eller Kvinde gifter sig, fordi en Gaard og Penge følge med i Kjøbet, eller naar to Mennesker drives sammen af sanselig Lyst, da bliver der intet kristeligt Ægteskab sluttet, om end Præsten nok saa ofte velsigner; thi Betingelsen for Hjærternes Ægtepagt mangler.«

»Far nu lidt varlig frem og døm ikke haardere, end De kan forsvare,« afbrød Bergstrøm. »De er nemlig i Kampstemning, min unge Ven, og da kan det hælde at De forløber Dem.«

»Jeg skal ikke glemme den velmente Advarsel,« sagde Brandt, i det han purrede op i det krøllede Haar, »særdeles nu, da jeg kommer til det ødelæggende ved slige Forbindelser. I Ægteskaber af den omtalte Art udskejer Sjælelivet eller gaar sin Undergang i Møde, Aandsinteresserne sløves, og Tomme for Tomme dør det friske, fyldige Menneskeliv, som ellers kunde sat sin gode, skønne

Frugt. Det Samliv, som skulde leves i opofrende Kjærlighedstjeneste, bliver træet, forkrøblet, interesseløst og giver sig kun Udslag i Madstræb og Træl for Næring. — Man ser det bedst i disse udtryksløse, forstenede, kuede Kvindeansigter, hvor Øjets Liv og Mundens Smil ere døde, fordi Hjærtet ikke kom til sin Ret og fik dets dybeste Længsel efter Menneskelykke tilfredsstillet. — Ak, hvor megen Fortvivlelse og Vaande i Længsel efter utilfredsstillet Kjærlighed have Kvinder med kjærlige Hjærter og straalende Øjne ikke maattet gennemgaa, før Hjærtet blev koldt, Øjets Glans slukkedes, og Trældyrets Mærke sattes paa deres Pande. Dette taales endnu i et Samfund, der siger, at det vil Ret for den enkelte, ja, det taales i et kristent Folk, hos hvem Sandhedens og Kjærlighedens Tanker skulde være Grundlov! Men noget mere kjærlighedsløst og aandsforladt kjender jeg ikke, og der lægges et Forbandelsens Aag paa den, der ikke lader Hjærtet raade i Valget af Ægtefælle. Men den Fader eller Moder, der for Vindings Skyld tvinger sit Barn ind i et Ægteskab, begaar Sjælemord.«

Brandt standsede og trak Vejret dybt, som om han følte Lindring og Frigjørelse ved at udtale de stærke Ord.

»Sjælemord er for skarpt et Udtryk; thi jeg er vis paa, at de fleste Fædre og Mødre handle af Omsorg for Børnenes Vel,« sagde Bergstrøm; »de ville spare dem for Fattigdom og se bedre end de unge, hvor svært det er at kæmpe mod trange Kaar. Derfor tror jeg ogsaa, at Gud tilgiver Forældre mangt et Fejlgreb, naar de stifte paa Børnenes Ægteskab, og ofte kommer Velsignelsen til at hvile over en Forbindelse, som til Syne ladende var lagt til Rette for Forbandelsen.«

»Det har De Ret i, Hr. Pastor!« udbrød Skovgaard, »og for Resten skal Kapellanen slet ikke beklage Kvinderne; thi have de det ikke hedt nok med Kjærligheden, saa tage de Revance ved Herredømme over Mændene og i moderlig Omsorg for Børnene, for dem leve de i.«

»Det kan nu ogsaa være lige meget, hvad Kappellanen mener om den Ting; men jeg kan mærke, at han er smittet af de nymodens Tanker om, at Præstens Velsignelse ikke er nødvendig til et Ægteskab, og vi ville gjerne her i Menigheden være fri for alle Unoder af den Slags,« sagde Peder Nielsen i en hvas Tone.

»Vistnok ere mange Ægteskaber, som ikke blive velsignede af nogen Præst, velbehagelige for Gud; men alligevel holder jeg paa Kirkens Vielse

i Menighedens Forsamling, at sige, naar der er Tale om troende Mennesker,« svarede Brandt.

»Det, som forarger mig, er, at alle skulle søge Kirkens Vielse, enten de ere vantro Spottere eller rette Kristne, og ofte maa en stakkels Præst vel-signe Hoer, ja vel endog Menneskesalg.«

»Det bliver dog ikke Præstens Ansvar, naar man ikke har en aabenbar Bekjendelse at holde sig til, og for øvrigt tilkommer det ikke Præsten at dømme Hjærterne,« sagde Bergstrøm.

»Med Udtalelser som dem, De er fremkommen med i Dag, vinder De ikke Menlghedens Tillid, det er jeg vis paa,« kom det ilter fra Peder Nielsen.

»Det kan vel gjøre mig ondt, om jeg mister nogens Tillid af den Grund, at jeg frit og ærligt udtaler Anskuelser, som for mig ere personlig Sandhed, men hellere maa dette ske, end at jeg af Fejghed tier overfor et falsk Tankesæt, der virker nedbrydende for ædle og sædelige Grund-sætninger,« svarede Brandt. »Det er selvfølgelig ikke Dem, jeg har villet til Livs, men de Tanker, som De gjorde Dem til Talsmand for.«

Bergstrøm og Hustru forstode til Slut at lægge et mildnende, forsonende Skær over Sammenstødet, og man skiltes i nogenlunde fredelig Stemning.

IV.

To Fæstemøer.

Der kom Røre i Menigheden over Kapellanens Udtalelser til Skovgaard og Peder Nielsen. Nogle mente, at Brandt nok kunde forsvare sine Paastande med klare Grunde, medens andre brød Staven aldeles over ham og hans Forkyndelse i det hele. Det havde atter til Følge, at han optraadte endnu mere bestemt og skarp, hvor det gjaldt at blotte daarlige Sædvaner.

En Aften, nogle Dage efter Sammenstødet i Præstegaarden, sad Alrune ude i Haven paa Bænken under Lindetræet; stridige Tanker krydsedes i hendes lille Hoved, og sære, længselsfulde Drømme fyldte hendes Sind. Brandt gik i Haven, og snart naaede han det Sted, hvor Alrune sad; men hun

mærkede ikke hans Komme, saa optagen var hun af sine Tanker.

»En dejlig Aften!« udbød Brandt og satte sig paa Bænken. »Drømmer De, Frøken Alrune, eller fængsler Aftenens Poesi saa ganske Deres Sjæl, at De er fraværende paa lange, luftige Rejser?«

»Ja, jeg prøvede min Ganger, om den kunde ride bort fra al den Splid og Kiv, som raader i Verden, ogsaa i vor lille Kreds; thi man kan snart ikke drage Aande for de evindelige Stridsæmner, De bringer frem.«

»Synes De bedre om, Frøken Alrune, hvis jeg lod Verden gaa sin skjæve Gang mod det aandløse, vanemæssige og usande?«

»Ingenlunde! Men De er for skarp, naar De forsvarer Deres Anskuelse. Forleden Aften brugte De i Ordskiftet om Ægteskab stærkere Udtryk, end det var nødvendigt; sligt avler Modvilje og overbeviser ikke Modstanderne.«

»Sig mig, har De nogen Sinde elsket en Mand? Jeg forlanger intet Svar paa mit Spørgsmaal,« vedblev Brandt, i det hans Blik hvilte paa Alrunes rødmende Ansigt; »men hvis De kjender denne betagende Følelse, som griber et Menneske, der elsker i Renhed og Tugt, da maa De skjønne, hvilken himmelraabende Synd det er at lade Sans-

lighed eller Pengefordel raade i Kjærlighedsforholdet mellem Mand og Kvinde.«

Hun saa paa ham med et varmt Blik og spurgte: »Tror De, at Kjærlighed mellem Mand og Kvinde stammer fra Gud?«

»Ja, visselig tror jeg, at der er en Guddoms-gnist til Stede ved tvende Hjærters inderlige Møde; denne aandelige Gnist forener sig da med det jordbundne og løfter det opad, saa Kjærligheden bliver saa ren og skjøn, at Lykkens Frøkorn kunne gro deri.«

»Jeg forstaar det ikke helt; men jeg aner, at naar et Ægteskab kunde være saa sandt og skjönt, som De mener, da maatte to Mennesker, som inderlig elske hinanden, kunne blive lykkelige og gjenoprette et lille Paradis paa Jorden.«

»Et lille Stykke af det findes netop i Hjærternes Sammensmelten og fulde Hengivelse; men derfor kommer det ødelæggende frem, hvor Sanselighed eller Penge binder Myrthekransen.«

Alrune saa drømmende hen for sig og sagde som for sig selv:

»Det maa være dejligt for to Mennesker, der kunne betro hinanden hver Tanke og Følelse uden at blive misforstaaede; thi trofast Kjærlighed for-

udsætter ubetinget Tillid og Fortrolighed. De er jo saa lykkelig at kjende det, Hr. Brandt!«

»De har ofte gjort lignende Hentydninger; men naar jeg skal være fuldt ud oprigtig mod Dem, og det bør jeg være, fordi De ejer min ubetingede Tillid, saa maa jeg desværre sige, at jeg ikke betror ret meget til min Fæstemø af det, som rører sig i min Sjæl; thi jeg vilde blive misforstaaet.«

»Har De da ikke Tillid til hende?«

»Jo; men jeg elsker hende ikke. De er den første og eneste, som har hørt denne min Bekjendelse.«

»Kjender Deres Fæstemø intet til dette?«

»Nej, endnu ikke; men det maa jo ske en Gang,« svarede Brandt. »Dog, lad os ikke tale mere derom, saa bliver jeg trist i Sindet, og det harmonerer ikke med denne dejlige Aften og Deres behagelige Selskab.«

Solen var forlængst gaaet ned, Aftenens Dunkelhed lagde sig over Haven, det bævede i Lindetræets Grene med indestængte Længsler og Ønsker, der maatte dæmpes og forties endnu en Stund; men Eros tittede skjelmisk ned mellem Grenene og lo. Han skjønnede, at hans Pil havde truffet, og at to Hjærter vare saarede.

Luften var som mættet af sanseberusende Duft og Elskovslængsel. Brandts og Alrunes Blik, Tanker og Tale gled ind i den hemmelighedsfulde Forstaaelse, som gaar forud for inderlig Hengivelse. Ubevidst forvildede Brandts Haand sig til Alrunes, og hun drog den ikke tilbage; det dirrede og bævede gennem alle Nerver, men det forløsende Ord døde paa Brandts Læber. Han saa med sit indre Øje Elise, og nu rejste han sig hurtig som med en Kraftanstrængelse, idet han sagde:

»Det bliver køligt, Frøken Alrune! De maa ind til Deres Fader, han længes sikkert efter sin væne Datter, og jeg maa desværre give Afkald.«

»Som De vil; min Fader har ikke sendt Bud efter mig,« svarede hun noget koldt og smuttede bort.

Brandt blev en Stund alene ude i Haven. Det sydede i hans Blod, som om han havde Feber; hans Selvbeherskelse havde ikke slaaet til i Aften, og han havde blottet sig. Ret længe kunde det ikke gaa paa den Vis; thi en ubetvingelig Længsel drev ham mod Alrune. Og hun? Ja, han var sikker paa, at hun elskede ham, og han havde vakt Kjærligheden i hendes Hjærte, uden at han turde modtage den. Forbindelsen med Elise skulde hæves saa snart som muligt.

Nogle Dage efter rejste han til Kjøbenhavn for at udføre den fattede Beslutning.

Brandt fortalte Elise om alt, hvad der i Forhold til hende havde bevæget sig i hans Sjæl fra det Øjeblik, de vare blevne forlovede og til nu; han dulgte intet, men viste hende aabent og ærligt, af hvilke Grunde hun var bleven fremmed for hans Hjærte. Hun hørte forbavset paa hans Tale og forstod kun lidet der af, indtil han sagde:

»Vi maa skilles, Elise; thi jeg elsker dig ikke saa højt, at Du kan blive min Hustru.«

»Da fór hun op og sagde med Fortvivelse i hver en Mine:

»Hvor kan du nænne at sige saadanne rædsomme Ord til mig! Men du mente intet med dem! Ikke sandt? Sig, at det kun var en grusom Spøg, for jeg kan ikke undvære dig, hellere vil jeg dø!«

»Tal ikke saaledes; thi saa forsynder du dig, Elise!«

»Ak, forlad mig ikke; thi saa gaar jeg til Grunde, for jeg har dig saa usigelig kjær,« sagde hun og græd.

»Det maa ske alligevel; thi jeg kan ikke gjøre os begge ulykkelige ved at fuldbyrde et Ægteskab, hvori der ingen Sandhed er.«

»Er der ikke Sandhed i min Kjærlighed til dig, saa er der ingen Sandhed til paa Jorden; thi jeg har givet min Sjæl ganske hen til dig. Ak, nu forstaar jeg, hvorfor dine Breve vare saa kolde og formelle, sjælden fandt jeg noget af den Hjærtevarme, jeg tørstede efter.

»Jeg vilde ikke hykle for dig eller tillyve mig en Følelse, som jeg ikke ejede, og det maa du dog agte mig for, Elise.«

»Du lod mig Dag efter Dag leve i den skjøne Drøm, at du var min, og at jeg levede i dine Tanker, og saa var det en Usandhed. Hvi kunde du nænne at bedrage mig saaledes?«

»Du har Ret til at bebrejde mig dette; men nu skal Bedraget have en Ende. Jeg takker dig for din store Trofasthed og ønsker, at Du maa blive lykkelig.«

»Blive lykkelig!« udbrød hun fortvivlet. »Min Lykke er forspildt, naar Du sviger mig.« Hun rejste sig og gik et Par Gange frem og tilbage paa Gulvet, idet hun vedblev: »Hvad bryder du dig om min Lykke, da du vil tage den fra mig i denne Stund. Alt, alt tager du fra mig!«

»Døm mig ikke haardere, Elise, end jeg fortjener, og som Du kan forsvare. Tag dig sammen, og lad os skilles som Venner!«

»Skilles som Venner!« udbrød Elise og saa paa Brandt med et forvildet Blik. »Kan du være min Ven, naar du myrder min Sjælefred? Men det er heller ikke din Mening, at vi skulle skilles; du ser saa forfærdelig bleg ud og er vistnok syg, ellers kunde du ikke behandle mig saaledes. Ikke sandt, det er Sygdom altsammen?« Hun saa spørgende og bedende paa Brandt.

»Nej, du tager fejl, Elise; jeg er fuldstændig rask paa Sjæl og Legeme, og min Beslutning om at skilles fra dig er urokkelig,« svarede Brandt, idet han rejste sig.

Elises Ansigt blev ligblegt, Minespillet forandrede sig, idet hun sagde:

»Du er haard som Sten og kjender ikke, hvor inderligt et Hjærte kan elske, og hvor dybt det kan saares; men trygle om din Kjærlighed vil jeg ikke længer, selv om jeg maa græde Blod over din Troløshed.«

Brandt gav hende Haanden til Farvel; men hun stirrede paa ham, som om hun endnu ikke forstod hans Mening. Da greb hun krampagtig hans Haand og raabte: »Nej, nej! Jeg kan ikke

miste dig, jeg vil ikke! Du skal blive hos mig al Tid!« Hun vaklede og faldt besvimet om i Brandts Arme.

Da hun vaagnede, talte hun i Vildelse og havde stærk Feber. Hendes Forældre, der intet vidste om, hvad der var foregaaet mellem Brandt og hende, fik ham til at blive nogle Dage, og han var saa greben af det, som var sket, at han ikke turde forlade Elise. I flere Dage laa hun i Febervildelser, og Brandts Navn var bestandig paa hendes Læber, og han skjønnede, hvor helt og udelt han ejede den unge Piges Hjærte. Det bedrøvede ham dybt, at han maatte paaføre hende en Lidelse, som der sjælden findes Lægedom imod.

I et lyst Øjeblik fæstede hun sit Blik paa ham og sagde glad:

»Aa, Tak, at du er hos mig! Jeg havde en styg Drøm; thi jeg drømte, at du vilde forlade mig, fordi du ikke længer havde mig kjær. Men det er jo ikke sandt, min elskede! Jeg har dig hos mig, og Drømmen vil jeg se at glemme. Aa, jeg er saa hjærtelig glad ved dig!«

Brandt var bevæget, hans Hjærte blev blødt, og han kunde ikke nænne at gjentage sine Ord nogen Sinde, syntes han; thi han skjønnede, at Elises Kjærlighed var saa dyb og stærk, at hun

vilde gaa til Grunde, hvis han svigtede hende. Hvilken Ret ejede han for Resten til at ofre hende? Han havde jo selv kaaret hende til sin Brud og ladet hendes Kjærlighed gro sin stille Vækst.

Han, en Præst, maatte kunne give Afkald paa egen Lykke, naar han dermed reddede et Menneske fra Ødelæggelse. Men hvilket Forhold skulde han nu stille sig i til Alrune?

Da Elise begyndte at kunne være lidt oven Senge, rejste Brandt hjem. — — — — —

Saa gik han atter under de gamle Lindetræer i brydende, gjærende Tanker, der kastede ham hid og did i endeløse Overvejelser uden Resultat. Der var noget stundesløst over ham, og han viste sig kold og frastødende mod sine Omgivelser.

Siden hin Aften under Lindetræet havde Alrune været tilbageholdende overfor Brandt; men da hun mærkede, at han led, nærmede hun sig ham igjen, søgte at indlede Samtaler med ham som før og viste ham disse smaa Opmærksomheder, der i det daglige Liv gjør et lidende Hjærte godt. Hun tænkte, at hans Forstemthed stammede

fra det sidste Samvær med sin Fæstemø, hvor han havde maattet volde hende Sorg ved at hæve Forlovelsen.

Brandt sad en Eftermiddag grublende under Lindetræet, da Alrune kom forbi:

»Man filosoferer nok udi lærde Malerier,« sagde hun spøgende.

»Ja, netop,« svarede Brandt i samme Tone; »jeg har tænkt at ville disputere for Doktorgraden over det Spørgsmaal: Hvorfor har Kvinden, som er en Engel, mistet sine Vinger?«

»Det Spørgsmaal er ikke saa vanskeligt at klare, synes jeg.«

»Lad os høre!«

»Ja, men saa maa jeg da faa Doktorhatten, naar jeg kan klare Spørgsmaalet. Kvinden mistede sine Vinger, da hun fæstede Lid til Manden,« svarede Alrune og lo.

Hun satte sig paa Bænken ved Brandts Side, og nu gik Samtalen let og livlig ad de gamle, kjendte Stier.

Brandt var som forvandlet. Frigjort fra alle brydsomme Tanker følte han Ungdomssindet lysne i sig, og Blodet rullede raskt og fyrigt i Aarerne. Viddets og Vittighedens Pile fløj fra hans Bue med

vant Sikkerhed; men Eros tittede atter ned mellem Lindetræets Grene og lo.

»Nu er De paany den gamle Brandt, og saaledes ynder jeg just at se Dem,« sagde Alrune.

Han saa ind i hendes jomfruelige, glansfulde Øjne og svarede: »Jeg er al Tid glad i Deres Nærhed, Frøken Alrune.«

Hun rødmede, men gjengjældte hans Blik, og han følte sig beruset. »Jeg skal sige Dem, hvoraf det kommer,« vedblev Brandt og bøjede sig over mod Alrune, i det han greb hendes Haand; det er fordi De al Tid er i mine Tanker, enten jeg strider imod eller ikke. De skal vide nu i denne Stund, at jeg har Dem saa usigelig kjær, at jeg ikke kan undvære Dem. Vil De være min Hustru?»

Hun gjengjældte hans Haandtryk, saa paa ham med et glødende Blik og sagde et stille, henaandet Ja, der døde i det Kys, som Brandt trykkede paa hendes Læber. Havens Blomster saa derpaa og frydede sig over, at to Hjærter mødtes i inderlig Hengivelse. Et dybt Drag af Lykke fyldte de elskendes Bryst, og enhver Mislyd var forstummet. Men pludselig gled en mørk Skygge over Brandts Ansigt, og han sagde:

»Jeg har handlet ubesindigt i denne Stund imod dig. Kan du tilgive mig?»

»Hvad mener du?« spurgte hun og klyngede sig til ham.

»Kan du tiltro mig noget slet, kjæreste Al-rune?«

»Nej!« svarede hun og saa ham trofast ind i Øjet. »Jeg har ubetinget Tillid til dig, for du er ædel og sand; men din Besindighed kunde være større, thi naar der er Ild i dit Blod, er du en heftig Natur, vild og utøjlet som en brusende Fos.«

»Det kan være, at du har Ret; men hvis vi kunne dvæle her længer, vil jeg fortælle dig om min Rejse til Kjøbenhavn.«

Brandt fortalte alt, hvad der var sket mellem Elise og ham og sluttede med at spørge:

»Elsker du mig mindre efter dette?«

»Hvor kan du spørge saaledes! Du véd godt, at du alt længe har ejet mit Hjærte fuldt og helt, og aldrig kan jeg slaa dig af Sind, i hvad saa end sker; men jeg troede, at du havde hævet Forbindelsen med Elise, og enten maa dette ske nu, eller ogsaa er jeg nødt til at forlade Præstegaarden.«

»Det skal ske, som du ønsker,« sagde Brandt.

»Jeg tør intet ønske og intet forlange i den Sag; men Du maa handle, som du kan forsvare for Gud og Mennesker.«

»Jeg aner, at der vil komme trange Tider over os, kjæreste Alrune! Lov mig da, at du vil have Taalmodighed og ikke svigte. Lad ikke nogen Sinde slette Raadgivere eller andre skille dig fra mig. Foreløbig maa vort Forhold blive en Hemmelighed; men vi ville være hinanden trofaste til det sidste, og med Guds Hjælp klarer alt sig nok til det bedste.«

»Jeg vil være dig trofast til Døden; thi du er den første Mand, jeg elsker og skal blive den sidste,« svarede hun og saa paa Brandt med et usigeligt, kjærligt Blik, der prægede sig i hans Sjæl for alle Tider. Han omfavnede hende heftigt og kyssede hende, hvorpaa de skiltes.

Samme Aften skrev han et Opsigelsesbrev til Elise, og i de følgende Dage gik han i den største Spænding; thi han havde ogsaa skrevet til hendes Fader og udbedt sig Svar paa sit Brev med Bøn om, at de vilde mindes ham uden Vrede.

Efter nogen Tids Forløb modtog han ogsaa følgende Linier fra Elises Fader:

»Min Datter Elise døde pludselig af et Hjærtetrag, da hun havde læst Deres Brev. De har dræbt hende!«

Brandt blev som lamslaet ved denne Efterretning og følte, at han, Præsten, der talte om

Kjærlighed til andre, havde Skyld i en ædel og kjærlig Kvindes Død? Var det Forsagelse at føje sine egne Følelser, naar man derved saarede andre til Døden? Nej, en Kamp for at tilfredsstille eget Hjertes hede Begjær var ikke værdig for en Præst. Kunde han nu staa frem for Menigheden og tale Sandhedens Ord, tro i Kjærlighed, naar han ikke evnede at tvinge og beherske sig selv i et rent jordisk Forhold? Og dog! Han havde jo kun ladet sig drive af den Trang til Menneskelykke, som Gud selv havde nedlagt i hans Natur. Var det da Meningen, at denne Trang aldrig skulde tilfredsstilles, og at han skulde give Afkald paa alt, hvad hans Hjærte begjærede af denne Verdens Goder? Ja, han maatte ikke alene give Afkald, men endog have Hjærteraad til at trøste og opmuntre andre, selv om de havde lidt mindre Forlis end han selv.

Alrune saa, at han led, og hendes Blik hvilte ofte kjærlighedsfuldt og spørgende paa ham; men han kunde ikke nænne at tale til hende om Elises bratte Død og lige saa lidt om den Ufred, der gjærede i hans eget Sind. Dette havde til Følge, at de i flere Dage kun talte ganske flygtig med hinanden.

Lægen havde tilraadet Bergstrøm at forsøge

en Badekur i Kjøbenhavn, og det blev pludselig bestemt, at Rejsen skulde foretages en af Dagene og at Fru Bergstrøm tilligemed Alrune skulde følge ham. Alle fik travlt med Forberedelser til Afrejsen, og flere Omstændigheder førte med sig, at det ikke kom til nogen Forklaring mellem Brandt og Alrune. Naa, Adskillelsen varede jo kun i nogle Uger, og Brandt tænkte, at det var en passende Tid til at vinde den tabte Sindsro tilbage. Men naar Alrune kom hjem igjen, da skulde der blive Fryd og Gammen! Alrune havde et lignende Haab.

V.

Ene og i Vaande.

Bergstøms Ophold i Kjøbenhavn blev af længere Varighed end paatænkt. Alrune skrev ofte til sine Søstre i Hjemmet, og efter hendes Breve at dømme syntes hun at befinde sig vel i det stærkt pulserende Hovedstadsliv. Det var selvfølgelig noget nyt og tillokkende for Præstedatteren, som hidtil havde levet et stille Liv i Sivbæk. I Brevene var al Tid venlig Hilsen til »Kapellanen«, og naar Søstrene bragte Hilsenen, havde Brandt mange flere Spørgsmaal at stille, end de kunde besvare. Han længtes efter Alrune, og somme Tider blev Længselen næsten uudholdelig for ham. Hans Stolthed forbød ham at skrive til hende, og saaledes gled to Maaneder hen.

Brandt havde i Kjøbenhavn en Ven, som hed Waldner, der kom meget sammen med Bergstrøms Familie. Til Syne ladende ganske tilfældig omtalte Brandt Alrune i et Brev, som han skrev til sin Ven, og han antydede, at det kunde være rart at høre lidt om hendes Liv i Kjøbenhavn, eftersom han interesserede sig meget for hende og nok ønskede at vide, hvorledes den unge, uskyldige Landsbypige tog sig ud i kjøbenhavnsk Belysning.

— Vennen skrev:

»Da jeg læste dit Brev, sagde jeg til mig selv: Min gamle Ven, Brandt, er forelsket i Frøken Bergstrøm til op over begge Ørene; thi hans Brev aander nemlig ud af hver Linie en forpint Sjæls Uro og Længsel, skjønt han søger at skjule det. — Ja, saa slet tænkte jeg virkelig om min gamle Kammerat, velærværdige Hr. Pastor Brandt; men jeg skynder mig med at bede dig om Forladelse for min slemme Synd, og du vil ikke forholde din angrende Ven fuld Absolution. Jeg indsaa nemlig snart, da jeg tog mit indre Menneske paa Raad med, at du ikke kan have glemt og vel aldrig glemmer din elskelige, trofaste Elise, som døde saa brat. Ja, hun var en trofast Natur, kjære Ven, og jeg er

saare bedrøvet paa dine Vegne; thi du havde jo din Elise meget kjær, og det er vel Nedtryktheden over Tabet af hende, der præger dit Brev.

Hvad nu Frøken Bergstrøm angaar, da er der forskellige Meninger om hende. Et Par af mine Venner, der ikke ere ukyndige i den Kunst at omgaas det smukke Kjøn og bedømme det, paastaa, at hun er noget af en Kokette uden dybere Livsindhold; thi i hendes Blik er noget af dette indbydende, tilsløret bedaarende, som farlige Kvinder bruge til at fange Mænd med. Jeg har en hel anden Mening om hende. Ligesom hun har noget vindende og takkeligt i sit Væsen, er hun vistnok en godmodig og nobel Natur, der dog i flere Henseender har en udyrket Aand og uudviklede Evner. Jeg synes ikke om hende i Selskabslivet, thi der er hun for livlig og ubehersket; men i Hjemmet er hun vakker, og jeg har sammen med hende tilbragt mangan fornøjelig Time, naar vi talte om Emner, der laa indenfor hendes Synskreds. Da røber hun en Tankedybde, som man ikke skulde tiltro en Landsbypige, sjældn nok findes den hos kjøbenhavnske Kvinder. For Resten har hun ogsaa noget af dette stak-

aandet drilske, der kommer frem hos alle Kvinder, naar de tabe i et Ordskifte; men saa kan hun være saa inderlig rar bagefter, at man let tilgiver. Lad mig sige til Slut, at hun vistnok er en god Pige, hvoraf der kunde blive en prægtig lille Kone, og det lader til, at hun selv er af samme Mening; thi for Øjeblikket tror jeg nok, at hun sværmer for Kandidat Storm, der jo en Gang med Tiden kan blive et godt Parti. Jeg skal med Fornøjelse lægge Mærke til, om Thermometret stiger eller falder. Somme Tider synes jeg, at begge ere paa Kogepunktet; men før man véd af det, snor Frøken Bergstrøm sig ud af det hele og lader Storm staa flov tilbage i stegende Glødhede. Mon hun skulde være en Kokette alligevel? Naa, det kommer ikke saa nøje an paa én fra eller til af den Slags, for der er nok af dem i Forvejen; vore Baller og Selskaber ere ligefrem Kursus i saa Henseende, og en ung Pige med Anlæg kan drive det vidt i kort Tid. Har Frøken Bergstrøm bevidst Evne i saa Henseende, da beklager jeg Storm, ligesom jeg i det hele beklager enhver Mand, der gider have med det kvindelige Kjøen at gjøre uden som Tidkort; thi unge Piger især ere onde at vogte og værre at lide paa.

Hav det nu godt, gamle Dreng, og øv dig i at klippe dine Faar med Behændighed. Vi Sagførere have en Katekismus, hvori det første og største Bud lyder: Flaa din Næste! Maaske I Præster kunne nytte Anvisningen efter fattig Lejlighed, lade Folket søge Guds Rige, som det saa kjønt hedder i Præstemund, mens I lade alt andet tillægge eder. Man skal jo spare den kjære Menighed for Fristelser, der gaa i Retning af Mammonsdyrkelse. Naa, jeg er slet ikke saa slem, som du maaske tror, i hvert Fald ofrer jeg anstændig og gaar i Kirke en Gang imellem, naar der er Nyt paa Færde. Jeg skal sige dig, at jeg opbygges ved Kvindernes Andagt, der al Tid viser sig i skjønneste Enfold, naar nye Dragter tages i Øjesyn. Jeg hørte saaledes for nylig en ung Dame udbryde i Kirken, da Brudeparret knælede forved Alteret: »Gud, hvor hun er dejlig, og saa hvilket yndigt Brudeslør!« Jeg er vis paa, at hun mente det, og saa er jo den indvortes Gudsdyrkelse i Orden. Med alt det er jeg din trofaste Ven, og naar jeg maa blive fri for at høre dig prædike, har jeg en forbandet Lyst til at besøge dig i Sivbæk.

Din hengivne

Waldner.«

Brandt læste Brevet atter og atter for om muligt at faa en anden Mening ud af det end den, der voldte ham saa sønderlidende en Smerte; men det lykkedes ikke.

Fra den Tid findes en Del Dagbogsoptegnelser, som bedst kunne gjengive hans Stemninger og aandelige Tilstand.

I Dag sad jeg længe paa Lystbænken under Lindetræet; thi der har jeg dog levet de rigeste Øjeblikke i mit Liv. Bladene begynde at falde for Efteraarsstormene, og det gjør et vemodigt Indtryk; sælsomme Røster lyde gennem Træernes Løvtag, der bliver tyndere og tyndere. Somme-rens Herlighed er svunden, og det gaar mod Døden for Plantelivet, mens et dybt Suk lyder gennem Naturens Hjærte. Der er noget knugende, rædselsfuldt ved at se Tilintetgjørelsens Lov gjøre sig gjældende med sin ubønhørlige Stræng-
hed. Mange Menneskesjæle hige dog efter at gaa ind i det store Intet, hvor Lidelsen og Kampen er forstummet. Aldrig kunne Pinagtighedens Tider oprinde paany. — Aldrig! — Det er alligevel et

forfærdeligt Ord for Mennesketanken. Udslettes af Tilværelsen og aldrig vaagne mere til bevidst Liv! Nej den Tanke er ikke til at udholde. — — —

Stormen fortæller, at alt er forbi; men de Blomsterspirer, som favnes af den moderlige Jord, mene noget andet. De sige: Vi ville drømme, ja drømme, til Vaarsolen kysser os paany og kalder os frem i Dagen. De have Haab; men i min Sjæl er der bidende Vinter — Kulde, som visner Hjærtets friske Livsspirer — de falme og dø. Hvorfor skal dette være saa? Hvorfor har denne nagende Tvivl om Alrunes Uskyld haget sig fast i min Sjæl og truer med at suge Frejdighed og Kraft fra mig? Mon der nogen Sinde bliver Vaar i mit Hjærte med Jubel og Sang, saa Troen paa Alrune kan fødes paany? — — —

Naar jeg saa i hendes milde Øjne, læste jeg kun om barnlig Uskyld og kvindelig Renhed, og

jeg følte, at Livet højnede sig for mig derved. At elske og være gjenelsket af en ædel og ren Kvinde er noget af det skjønneste paa denne Jord. Det kalder alle Evner og Kræfter frem til Brug, og en daadrig Virksomhed springer ud deraf. Bliver der noget ud af en Mand, er det en Kvindes Skyld, enten Moderens, Fæstemøens eller Hustruens. Mon det er sandt, at en Mand heller aldrig bliver helt ulykkelig uden ved en Kvinde? Jeg aner, at det er saaledes. — — — — —

Waldner har et skarpt Øje for Kvindens svage Sider, og derfor lægger jeg megen Vægt paa hans Dom. Han var forlovet med en skjøn og dejlig Kvinde, der syntes at være from og ren som en Madonna. Han tilbød hende, og hun kjendte hver Fold i hans Hjærte; men da hun kastede Hammen, viste hun sig at være en listig og hykkelsk Natur, Slangens lig. Stakkels Waldner! Han foragter Kvinder og befatter sig kun med dem til Tidkort. — — Mon han dog ikke alligevel har Uret med Hensyn til Alrune? — — Gud give, at det var saaledes; thi ellers er hun hverken mer eller min-

dre end en hykkelsk Kvinde, der søger at daare Mænd ved paatagen Elskelighed. — — Men det kan ikke være muligt!

— — — — Jeg har i Tanken gennemgaaet mit Samliv med Alrune og fundet, at der til sine Tider brændte en sælsom Ild i hendes Øjne, og at hendes Haandtryk vare varmere, end det kvindelige tillader. Jeg tænkte, at det var Udtryk for en inderlig Kjærlighed, som hun ikke evnede at beherske. — — Skulde hun blot være en sanselig Natur! — Ak, denne Tanke er kvælende, og dog hager den sig fast som en Borre og knuger mig som en Mare. — — »Hun sværmer for Storm«, skrev Waldner. Mit Hjertes rene Brud skulde kunne lefle med en anden Mand i Blik og Væsen! Umuligt!

En Dag i Midsommeren sad jeg ude bag Stengærdet. Der kom en lille Stensmutte flyvende

og søgte sin Rede; men da den naaede Indgangen, flågrede den forskrækket til Side og udstødte et forsagt Klynk. Jeg troede, det var min Nærværelse, som skræmmede Fuglen, og jeg vilde derfor rejse mig og gaa; men i det samme saa jeg et Hugormehoved titte ud af Indgangen til Reden. Ormens kløftede Tunge spillede rask i Munden, mens de stikkende, onde Øjne stirrede fremefter. Jeg gik derhen og tirrede den med en Stok saalænge, indtil jeg fik Krybet saa langt frem, at jeg kunde give det Banesaar. Ved nærmere at undersøge Reden fandt jeg to døde Unger og to, der laa i de sidste Krampetrækninger. Hugormen havde sagtens bidt dem alle for bagefter at fortære Byttet. — Stakkels Stensmutte, der fandt Reden forstyrret og sine Unger dræbt af det væmmelige Kryb! — — — Hvor er der dog megen Ondskab til i denne Verden. Slangens Gift er trængt ind i al Skabningen og forgifter vore skønneste Tanker, vore lykkeligste Timer. — Tvivl om et Menneske, man har kjær, er en Giftdraade, der volder usigelig Smerte, og en saadan sviende Draabe er dryppet i mit Hjærte. —

Kan en uædel og usand Kvindes Øje straalet én i Møde, rent og uskyldigt som et Barns? — Vel kan en Kvinde drive det saare vidt i Forstillelse; men den paatagne Engledragt vil tidlig eller sent faa saadanne Rifter, at den ikke kan skjule Falskheden. — — — —

— — — I Gaar fik jeg en Sejlur ude paa Vangesø, alle Sejl vare oppe, og der blæste en skarp Vind. Bølgerne bleve nærgaaende, deres fraadende Kamme væltede nu og da ind over Baaden, og jeg maatte bruge hele min Aandsnærverelse for ikke at kuldsejle. Det er prægtigt at gynges paa Søen og tage alle Kræfter i Brug; men det kan blive en farlig Leg; thi en Kastevind kan i et Nu kænre Baaden, og Døden lurar paa sit Bytte. Ja, saaledes kan en Skæbnens Kastevind kænre vor Lykkes Baad og vie vore skjønneste Haab til Døden. Troede jeg ikke, at jeg hviler i Guds Haand, og at intet sker tilfældigt, da var Livet ikke til at udholde. — — Der gaar et Stormbrus hen over min Livsbaad; men endnu er den ikke kænret. — — — — —

Det er umandigt at blive til et Hængehoved for en Kvindes Skyld, og det er uværdigt for en Herrens Tjener at lade sig mestre af Kjærlighed til et skrøbeligt Menneske, mens Præstegjæringen lider derunder. — Jeg vil skrive til Waldner, aabenbare ham min Hemmelighed og forlange ren og klar Besked om Alrune. — Lad saa komme, hvad der komme vil; men Vished maa jeg have.

— — — — —

Jeg begynder at skimte en Sandhed, der forfærder mig. Alrune er min Afgud, og jeg er en Afgudsdyrker! Trods al min Kamp for at frigjøre mig selv fra hendes Skikkelse, kredse mine Tanker og Følelser dog stadig om hende — det er næsten, som om jeg ofrede min Sjæl Stykke for Stykke paa hendes Alter. — — — Barmhjærtige Gud! Tag ikke din Aand fra mig; thi du véd, at jeg vil være din Tjener, og at min inderste Trang er at leve i Sandhed og Kjærlighed, dig til Ære.

— — — — —

— — — — I Dag fik jeg endelig Brev fra Waldner, han tugter mig med skarpe Ord, der bore sig ind i mit Hjærte som spidse, saarende Pile. Blandt andet skriver han: »Efter dine Handlinger at dømme er du ellers en rar Herrens Tjener, som gjør Sortkjolekasten al mulig Ære. Jeg har aldrig kunnet lide præstelige Himmelblik, fromme Lader og salvelsesfuld Ordbram, fordi det er paataget Væsen; men jeg kan endnu mindre finde mig i, at Galgenfugle som du forputte sig i Præstekjoler og gjælde for Mænd uden Plet eller Rynke. Der staar et Sted i Bibelen, at man ikke maa slaa ihjel, og dog har du dræbt din jegode, ædle Elise, mens du naturligvis som en hellig Guds Mand tugter andre syndige Sjæle, der have gjort en og anden Afstikker ind paa den brede Vej. Juridisk kan man ikke komme dig til Livs, men Nemesis har vist allerede Tag i dig, min Fa'r, eftersom Themaet: Alrune med Variationer er blevet din stadige Tanke.

Det gjør mig for Resten ondt, at jeg er nødt til at være saa stræng imod dig, gamle Dreng; men vi Sagførere have ogsaa somme Tider en Samvittighed, og da du har valgt mig til Skriftefader, maa du foretage en grundig Revision af dig selv — jeg tror, I Præster kalde det Omvendelse

— før jeg kan give dig Absolution for begangne Synder.

Du forstaar vel nok, at jeg ikke optræder som Forsvarer for Kvindekjønnen i Almindelighed; thi det føler jeg ingen Trang til. Men naar jeg træffer en trofast, ædel Kvinde som Elise, har hun min dybeste Højagtelse, og jeg betragter det som en Ære at være hendes Ridder; thi i en saadan Kvindes Nærhed bliver man et bedre Menneske. Ja, jeg kunde selv bleven en ganske skikkelig Fyr, hvis min Fæstemø ikke havde været en — — naa, lad hende hvile i Fred blandt sure Minder!

Du ønsker at vide en hel Del om Frøken Bergstrøm, og det lader til, at Tanken om hende har gjort dig ganske fortunlet. Stakkels Præstemand! Jeg beklager dig, hvis du har sat din Næse op efter hende i den Tro, at hun kunde finde sig tilfredsstillet ved et ensomt Liv paa Landet; thi hun har fine Fornemmelser, begynder at give Damen og kan med lidt mere Øvelse blive en første Rangs Kokette. Kandidat Storm er nu som før hendes Ridder, og hun lønner hans Opmærksomheder med varme, livfulde Blik, skjønt han næppe er mere for hende end en Prøveklud, som kan smides væk, naar der ikke mere er Brug for den. Du ser, at jeg har forandret min Mening om

Frøken Bergstrøm og regner hende til den sædvanlige Kvinderace, som man helst maa have det mindst mulige med at gjøre. Nu kommer hun nok hjem om en Maaned eller to, og saa kan du selv anstille dine Undersøgelser; men en indsmigrende, behagesyg Kvinde er hun — — — — —

— — — Waldner overdriver. Min Brøde mod Elise kan være stor nok; men det var min Pligt at bryde Forholdet, thi vi vare begge blevne ulykkelige, hvis jeg havde ægtet hende. Nej, det, som piner mig, er, at jeg fæstede Alrune til min Brud, før Baandet mellem mig og Elise var udvortes løst. Det var letsindigt og uværdigt. Jeg burde behersket mig selv og resigneret, thi jeg er fuldt ud enig med Waldner i, at man kan leve et smukt og velsignelsesrigt Liv i ugift Stand. Det bliver vel min Lod! — — — Et staar mig klart, dette: Jeg har ingen Ret til at fordømme Alrune, selv om hun har siddet fast i Koketteriets Hængedynd — — — —. Det er forunderligt med Haabet, det føder paany, selv om man synes, at det har faaet Dødsstødet — — Gud raader for Lykken!

VI.

Bølgeslag.

Brandt var ude paa en Ridetur, og Vejen gik i Skovkanten langs Vangesø. Skoven havde opgivet at holde Sommerdragten vedlige, Efteraarsstormene reve store Rifter i Bøgenes lysegrønne Klædebon og gulnede Resten af Dragten. I Engene og i Skovkanten søgte Eng-Forglemmigej, Ærenpris, Snerre, Skov-Pragtstjerne og nogle andre Blomster at pynte op en Gang endnu, før Nattefrosten kom og aandede Døds-kysset ud over Plantelivet. Men Sommerglædens Tid var endt; det kunde lidet nytte, at Finken slog sine Triller, den fik kun Svar af Ravne og Krager, og de syntes endda at være meget stundesløse.

Brandt faldt hen i vemodige Tanker og lod Hesten gaa for slappe Tøjler. Vismanden havde Ret i, at alt er idel Forfængelighed, tænkte han. Naturen og Menneskelivet vaandede sig under denne Omskiftelighedens Lov, som alt maatte bøje sig for. Alt! Nej, ikke alt gik ti Grunde; thi der var noget, som blev, noget, som havde evigt Liv. Deri var Trost for et tynget Sind, og det kom blot an paa her i Verden at gjøre sin Gjerning i Trofasthed og lære at miste det, som ikke bliver.

Brandt rettede sig i Sadlen og saa ud over Landskabet, idet han søgte at rive sig selv ud af den vemodige Stemning, som havde grebet ham. Køerne gik endnu i Engene, sjokkende i Vand til Knæerne for at finde de Græstotter, der vare levnede; Hyrdedrengene blæste nok saa lystigt i Rønnefløjten, for Præsten skulde dog høre, hvilke dejlige Toner, der kunde lokkes frem paa et selv-lavet Instrument. Paa en Gang hørte Brandt Raab ude fra Søen. Der blæste en skarp Vind, og Bølgeskulpene gik ind mod Stranden i fræ-dende Arrighed. Raabene kom fra to Hyrdedreng, som havde løsnet en stor, fladbundet Baad, der var halv ladet med brændte Sten, fra sin Fortøjning. De vare omtrent midt paa Søen og vilde

drive i Land paa det Sted, hvor Brandt red, Han holdt sin Hest an og søgte at gjøre sig klart, om der var Fare paa Færde. Da hørte han tydelig Nødraabet: Hjælp, Hjælp! Vi synke! Bedende strakte Drengene Armene mod ham og fortsatte vedholdende deres Raab.

Brandt sprang af Hesten og bandt den ved et Træ, han spurgte et Par Hyrdedrenge, som kom løbende, om der var nogen Baad i Nærheden; men der fandtes ingen i en Fjerdingsvejs Afstand, og Faren var overhængende. Da smed Brandt Frakke og Støvler og sprang i Søen. Bølgerne vare imod og slog ofte sammen over hans Hoved; men han kæmpede sig alligevel frem til Baaden, fik den ene Dreng paa Ryggen og bragte ham i Land. Men anden Gang skulde han prøve Turen, og han følte sig allerede træt. Dog — ud maatte han, et Menneskeliv stod paa Spil, og han havde lovet den grædende Dreng, som lodes tilbage, at han skulde blive reddet. Brandt kastede sig paany i Søen og kæmpede sig frem mod Bølgerne; men lidt før han naaede den synkefærdige Baad, udstødte Drengen et gjennemtrængende Skrig og gik til Bunds. Da Teglstenene havde indsuget saa meget Vand, som de kunde drikke, maatte Baaden synke. Brandt var dødtræt og mistvivlede om Drengens

Redning; han turde ikke hvile, thi saa vilde Bølgeslagene fjærne ham fra Ulykkesstedet. Han dukkede under Vandet og var saa heldig at finde den druknende, som i Krampe klamrede sig fast til Baadens Ræling. Med Opbydelse af al sin Kraft vristede Brandt ham fra hans Holdepunkt, og nu gik det ind mod Land; men maaske han svømmede med et Lig. Pludselig mattedes Brandts Arm, stærke Kuldegysninger gik gennem hans Legeme, mens Tusinder af Sole og farvede Lysglimt flimrede for hans Øjne — saa tabte han Bevidstheden og sank.

Heldigvis skete det saa kort fra Land, at de tililende Folk reddede baade ham og Drengen og bar dem op i Skovkanten, hvor Brandt snart kom til Bevidsthed igjen, medens det varede længe, før Livstegn ytrede sig hos Drengen.

De forulykkede bleve bragte til Skovfogedhuset, og efterat Brandt havde faaet tørre Klæder paa og noget varmt at drikke, kunde han selv ride hjem. Poul Skrædder fulgte med ham.

»Véd De hvad, Kapellan!« begyndte Poul. »Det var en udmærket Prædiken, De holdt i Dag.«

»Prædiken!« udbrod Brandt. »Jeg véd ikke, hvad De mener med det.«

»Ser De, Kapellan! Vi Smaafolk se immer

mer paa Gjerning end paa Ord, og det samme taler en klog Mand ved Navn Salomon om, naar han siger: Vis mig din Tro af dine Gjerninger.«

»Er det ikke Apostelen Jakob, som siger disse Ord?« spurgte Brandt smilende.

»Ja, det kan godt være; men Navnet gjør heller intet til Sagen, for Manden har Ret. Det er immer Gjerningen, det kniber saa bandsat med, og derfor skal De have Tak for i Dag.«

»Jeg gjorde kun, hvad enhver i lignende Tilfælde vilde have gjort.«

»Ja, god Dag min Lue!« lo Poul. »Hvis man ellers havde Kondervitter og Mod inden for Vesten, saa kunde man nok vove Livet for et Medmenneske; men De kan tro, at det er grumme faa, som har Lyst til at vove Trøjen, naar det kommer til Stykket.«

»Jeg tænkte slet ikke over, om jeg handlede rigtig eller ikke; men jeg kunde ikke handle anderledes, end jeg gjorde, og derfor er det ikke værd at tale mere om den Sag.«

»Nej, véd De hvad, Kapellan! Mælet har man for at bruge det paa rette Sted. Profeten Balak eller en anden siger: »Skriv Velgjerninger i Sten«, og det, som De i Dag har gjort for An Dortes Dreng, er nok værd baade at tale om og skrive

i Sten. Jeg tænker, at det vil gjøre Ole Hjort og hans Kanutter lidt mindre brøsig.«

»Hør Poul! Låd os nu snakke om noget andet,« afbrød Brandt. »Men hvad var det ellers med Degnen?«

»Véd De ikke det! Ja, da har Hr. Ole saamænd haft en stram Tur i de sidste Dage med at rende omkring til Folk for at faa dem til at skrive under paa, at den nye Kirkesanger, ham Læreren i Porshus, skal afsættes, fordi han synger de nye Melodonter i Kirken.«

»Det er jo slet ikke Kirkesangerens Skyld, men min, at de nye Toner synges, og Ole Hjort har ikke talt til mig om den Sag.«

»Nej, begribeligvis! Han vil først have Folk bragt i Krigshumor imod Dem, saa kommer han nok, for han plejer ikke at stikke noget under Stol.«

Kort Tid efter, at Brandt naaede Hjemmet, saa han Degnen trine ind ad Døren med en vis Højtidelighed i Adfærd og Miner. Da han var kommen til Sæde, tog han straks til Orde :

»Med Fred kommer jeg til Dem, og jeg ønsker, at min Gang ikke maa være forgjæves.«

»Jeg véd ikke af, at De og jeg har noget udestaaende med hinanden, og saa kan der jo sagtens være Fred,« svarede Brandt. »Men hvad har De ellers paa Samvittigheden?«

»Man begynder at synge Visetoner i Herrens Hus og besmitter det med Lirum-Larum til Forargelse for de hellige. Hvad kan De svare dertil, for De bærer vel Skylden?«

»Ganske vist bærer jeg Skylden for, at der er brugt nye Toner i de faa Søndage, vi have haft vor dygtige Kirkesanger; men jeg troede, at Menigheden var glad ved at faa lidt mere Liv i Sangen.«

»Jeg kjender de helliges Ønsker, og de gaa ikke i Retning af at synge Herren Lovsange paa ukristelige Toner, som bruges til verdslige Viser.«

»De véd vist ikke rigtig, hvad De fælder Dom over; thi jeg kjender ikke noget til, at der er nyttet Visetoner og Lirum-Larum, som De udtrykker Dem, ved Gudstjenesten i vor Kirke,« sagde Brandt skarpt. »Men jeg har rigtignok hørt en Fugl synge om, at De søger at vække Splid mellem mig og Menigheden; thi jeg kan ikke opfatte det anderledes, naar De gaar omkring

for at vække Folks Uvilje mod en forbedret Kirkesang.«

»Jeg skulde vække Splid mellem Dem og Menigheden!« udbød Hjort og saa Brandt fast i Øjnene. »Nej, det er Kærlingsladder og Løgn! Jeg vilde netop mægle Forlig mellem Dem og de hellige, og derfor har jeg været hos de fleste af dem, men de ere ubøjelige og ville for ingen Pris taale, at de nye Toner bruges i Kirken. Ser De, Pastor Brandt, vi hellige her i Menigheden ville helst følge gammel Skik og Brug, fordi meget af det nymodens Væsen er Synd og Djævelskab. Naar De da begynder at indføre nye Skikke, synge vi ikke Halleluja til alt, hvad De hitter paa. Vi ville saaledes synge de gamle Toner, der have baaret Herrens Lovsang fra Fædrene og til os, og enten det nu vinder Deres Bifald eller ikke, synge vi de gamle Toner paa Søndag, selv om De og Kirkesangeren istemme de ny. Det var dette jeg vilde sige Dem for at forebygge et Sammenstød, der kan virke ødelæggende for Deres Stilling her i Menigheden.«

»De hellige bør ikke føre an til Oprør mod den lovlige Kirkeorden. Véd De ikke, at for slige Handlinger kan der idømmes Boder og Straf.«

Vi lide gjærne Forsmædelse for Herrens Sag,« svarede Hjort.

»Betænk vel, hvad De og Deres Venner gjøre, thi jeg giver ikke efter for et Lune,« sagde Brandt. »Der er kun indført ægte og anerkjendte Kirketoner, som kan opbygge enhver Kristen at synge.«

»Det gjør mig ondt, at De ikke vil give efter i den Sag; thi Følgerne kunne blive uberegnelige,« sagde Hjort og rejste sig. »Jeg har Højagtelse for Dem som en nidkjær Præst trods Deres fejle Meninger om mange kristelige Ting; men lad mig som gammel Mand sige Dem, at De er stiv og paastaaelig, ja ubøjelig i Sager, hvor De ikke skulde være det.«

»Saa findes der to Alen af et Stykke, nemlig De og jeg,« sagde Brandt smilende og trykkede den gamle Degns Haand venlig til Afsked.

Søndagen kom, Kirken var propfuld af Mennesker, og da Brandt traadte ind ad Døren, hvilte alles Øjne paa ham. Nogles Blik syntes mørke, andres venlig deltagende. Da Ole Hjort havde bedet Indgangsbønnen i Kordøren, traadte Brandt frem og indtog den gamles Plads. Rolig og lidenskabløs talte han om Kirkesangens rette Røgt og Pleje og bad Menighedens Medlemmer om at

hjælpe ham til at skabe en rig, fuldtonende Lovsang i Kirken til Herrens Ære og Menighedens Opbyggelse. Saa vidt hans Evne rakte, skulde der aldrig blive indført nogen upassende Tone, og de gamle anerkjendte Toner, som vare nedarvede fra Fædrene, skulde blive holdte i Agt og Ære; thi han satte dem meget højt og elskede dem, fordi de ejede ægte, kristelig Klang som faa andre. Men ligesom en levende Menighed affødte nye Salmedigtere, frembragte den ogsaa kristelige Tonedigtere, der vare benaadede af Gud med Evne til at anslaa den Sangbund, som gav Gjenglyd i Kristnes Bryst. Han turde ikke paatage sig det Ansvar at forholde Menigheden det bedste, som fandtes af Kirketonedigtning; men han var derimod villig til at træde tilbage som Kapellan i denne Menighed, hvis man ikke i Fred og Enighed kunde arbejde sammen til Guds Ære og Menighedens sunde Vækst.

Indledningssalmen blev sunget paa en af de gamle Toner; men da Højmessesalmen skulde synges, lød Brandts dybe, klangfulde Røst ned i Kirken; ingen havde Mod til at træde forstyrrende ind, og snart sang alle med; men de helliges to ældste rejste sig og forlode Kirken. Brandt havde

sejret; men det var alligevel Vangesødaaden, der skabte milde Sind og beredte Sejren.

Efter at Gudstjenesten var endt, sagde Ole Hjort til Brandt: »Undskyld, at jeg den anden Dag kom til Dem med skarpe Ord; men jeg vidste ikke, at De havde været i Livsfare kort forinden.«

»Tak, fordi De kom og sagde Deres Mening rent ud uden Omsvøb; thi det er saadan, at ærlige, sanddru Folk skulle behandle hinanden,« svarede Brandt.

»De skal ogsaa have Tak, fordi De var en Fredens Mand i Dag; thi skjønt jeg ikke er bange for Krig, elsker jeg dog Freden mest.«

Fra den Dag kom Brandt og Hjort hinanden nærmere.

VII.

Skarpe Domme.

Mens Brandt martredes under Tivlens Svøbeslag, færdedes Alrune i Kjøbenhavns Selskabsliv, lidet anende, hvad der gjærede i hendes Vens Sind. Hun havde faaet at vide af Waldner, at Elise var død, og nu blev Brandt hende en fuldstændig Gaade. Hvorfor skrev han ikke om den Sag? — Af og til længtes hun efter ham; thi han var dog den, der havde gjort størst Indtryk paa hende; men den Sanserus og inderlige Hengivelse, hun havde følt hin Dag i Præstegaardshaven, da hun hvilte ved Brandts Bryst og modtog hans Kys, der som en Ildstrøm gød sig gjennem Aarerne, var bortdunstet. Nydelsessygen havde sat sit Mærke i Sjælen. Der var kommet

noget flagrende, ubestemt søgende, noget hvileløst over hendes Væsen. Ud af Øjnene, der før havde Renhedens og Barnlighedens Udtryk, lyste nu og da en Ild, hvis Grundkilde ikke var let at bestemme. Naar hun talte med Mænd, kunde Udtrykket i hendes Ansigt være elskeligt og kjærligt som et Barns, og ingen kunde se ind i de smukke, livfulde Øjne uden at daares; men den skarpe Iagttagelse lagde Mærke til enkelte, sælsomme Glimt, der kom og svandt saa hurtige som Lyn; de røbede, at der brændte en skjult Glød i hendes Natur. Af hvilken Art var den? Waldner havde bedømt den paa sin Vis; men en sammensat Kvindenatur er ikke let at gjennemskue.

Alrune var ikke selv klar over den Følelse, hun ejede for Brandt; men hun kunde ikke finde sig i den Tanke at tilhøre ham fuldt og helt. At skulle leve alene for én Mand og ligesom være hans Ejendom. Umuligt!

Efteraaret gik, Julen nærmede sig. Alrune havde med Liv og Lyst deltaget i Selskabslivet og fundet adskillige Tilbedere; men hun gav ingen Fortrinet, det skulde da være Kandidat Storm, hvis hele Person og Færd viste Betagethedens rastløse Uro.

Lidt før Jul brød Bergstrøm og Familie op

og drog til Sivbæk; men uheldigvis havde han indbudt Storm til at følge med hjem og holde Jul i Præstegaarden.

Alrune var straalende glad, da hun atter stod i sit Hjem, hvor hver lille Gjenstand mindede om glade, lykkelige Dage. Gode Aander vare hende nær, og noget af Barnets Fred og Glæde bredte sig over hende og lyste ud af Tale og Væsen. Gjensynets Glæde overfor Brandt var ukunstlet og sand, og hendes Hjærte slog ham i Møde, da hun saa hans sunde, kraftige Skikkelse, hvis hele Optræden var saa forskjellig fra de Modeherrer, hun havde truffet paa sin Vej i Kjøbenhavn. Hvis Brandt var kommen hende i Møde med samme Glæde og Tillid, som Alrune viste ved Gjensynet, havde de maaske endnu kunnet hengive sig fuldt og helt til hinanden og været skaanet for mange Lidelsens Timer, som skulde komme. Men da han saa Storm, der forestilledes som en kjær og velkommen Julegjæst, blev Brandt tilbageholdende og tavs, Muligheden for Tilnærmelse og Forstaaelse fjærnedes mere og mere.

Aftenen efter Hjemkomsten fortaltes om Oplevelser fra Rejsen og Opholdet i Hovedstaden. Samtalen gik let og livlig, og Alrune henvendte sig flere Gange til Brandt; men hun fik kun korte

Svar, hvorimod han førte en aandfuld Tankeudveksling med gamle Bergstrøm, der syntes at være helt rask og kvik. — Da Alrune mærkede, at Brandt var afvisende, følte hun en sammensnørende, kvælende Fornemmelse i sit Hjærte; men hun brugte hele sin Viljekraft, for at ingen skulde mærke det. Derfor blev hun overstadig livlig og fordoblede sin Opmærksomhed mod Storm, som bestandig var i hendes Nærhed.

Brandt sad skarpt iagttagende overfor dem, og ikke et Blik eller en Mine undgik ham, skjønt han til Syne ladende kun var optagen af Samtalen med Bergstrøm og Frue. Han saa snart, at Storm var forelsket i Alrune til op over Ørene; men ogsaa de Blikke, som hun sendte Bejleren, forekom Brandt saa varme og indbydende, at han følte sig hjærtesyg derved. Disse Øjne, hvori han selv havde læst sin egen unævnelige Lykke, fordi de kunde være saa milde og klare, saa jomfruelig rene og straalende! Disse Øjne ejede altsaa Glød for andre end ham! O, hvilken Haan! — — — Han havde givet sin Sjæl hen i Kjærligheds Længsel og Trang, følt, at Livets Vaartid var kommen, at hans Gjærning fik Fylde og Kraft ved Alrunes Kjærlighed — — og nu skulde han nøjes med det, en behagesyg, troløs Kvinde fik til overs fra

andre Mænd, skulde se paa, at hun leflede med en anden i Blik og Miner! Han følte sig oprørt i sin inderste Sjæl, en usigelig Bitterhed fyldte hans Sind, og Dødskulde lagde sig over hans Hjærte. Han beherskede sig dog, saa ingen mærkede, hvad han led; men tilsidst forlod han Selskabet, fordi han ikke kunde udholde at se Alrune og Storm sammen. Han skulde tænke over sine Juleprædikener, sagde han.

Dagen efter var der mere Ro i hans Sind. Han mødte Alrune i Gangen. Hun standsede og saa bedende paa ham, og han kunde se, at hun havde grædt.

»Hvordan har du det?« spurgte hun kjærligt.

»Godt!« svarede han koldt.

»Vi have slet ikke faaet talt sammen, siden jeg kom fra min Rejse, og jeg har dog ønsket saa meget at faa en Samtale,« sagde hun.

»Jeg synes, du finder mest Behag i at tale med Hr. Storm,« svarede han.

»Nej! men Storm er jo vor Gjæst, og da han tillige er et rart og behageligt Menneske, udveksler jeg gjerne Tanker med ham.«

»Nu vel! Hold dig da til ham, for jeg kan ofte være grumme ubehagelig og mangler tilmed

den flotte Belevethed, som Kvinder sætte saa stor Pris paa.«

»Aa, hvi taler du saaledes!« bad hun bønligt.
»Du véd godt, at du er den eneste, jeg bryder mig om at tale med.«

Der gik et mildt Skær hen over Brandts Ansigt, gode, milde Tanker vare ham og Alrune nær i denne Stund. Som et Lyn fór det gjennem ham: Du gjør hende Uret; thi saa falsk kan en Kvinde ikke være! Prøv at drage hende ud af den leflende Leg, hun er fanget i! Et mildt, forsonende Ord svævede ham paa Læben; men i det samme kom Storm til, og ved Synet af denne skiftede Alrune Farve og blev bleg. Brandt tydede dette paa sin Maade, han tilkastede hende et haanligt Blik, vendte sig fra hende og gik.

Da vaagnede Stoltheden i Alrunes Natur, noget vildt, trodsigt fødtes i hendes Sind. Hun skulde nu vise Brandt, at hun ikke trængte til ham, men kunde helt undvære ham.

Om Aftenen kom Samtalen til at dreje sig om Selskabsliv og Kvinders Deltagelse deri. Nu og da slog et Lynord ned i Samtalen uden at tænde; men der var Torden i Luften, en sort Uvejrssky hvilte over Brandts Ansigt, og en Udladning maatte komme.

»Selskabslivet i Hovedstaden er næppe heldigt for unge Kvinder, hvis de senere skulle blive dygtige Husmødre. Alrune var saa optaget deraf, at hun ikke talte om andet. Ja, jeg tror, at hun ikke en Gang fik Tid til at tænke paa de sædvanlige Julegaver, naar de da skulde dannes med hendes egne Hænder,« sagde Fru Bergstrøm.

»Nu dommer Moder for strængt,« svarede Alrune. »Det er sandt nok, at jeg følte mig meget tiltalt af det nye Liv, som var helt ukjendt for mig herhjemme i Præstegaarden; men derfor glemte jeg dog ikke mine Pligter. Gjorde jeg vel, lille Moder?«

»Jeg vil ikke anklage dig, Barn; men jeg syntes rigtignok somme Tider, at du var vel stærkt optagen af Selskabslivet,« gav Fru Bergstrøm til Svar. »Men nu er det jo forbi, og saa lære vi at blive fornuftige igjen.«

»Hvis unge Piger skulle opdrages til at trække Livet hen i Slid og hverdagsligt Arbejde, da er Selskabslivet ikke det rette Sted til Opdragelse,« tog Storm til Orde; »men for at en Kvinde skal kunne bevæge sig blandt dannede Mennesker uden at støde an mod Takt og god Tone, er det nødvendigt, at hun tildannes i det finere Selskabsliv.

Hellere maa hun savne Visdom i Kogekunsten end en smuk Optræden i Selshab.«

»Man kan dog nok lave Mad og alligevel være præsentabel blandt dannede Mennesker,« sagde Fru Bergstrøm.

»Jeg vil ikke ligefrem modsige Dem, Frue, men jeg vilde nødig se, at min Hustru skulde befatte sig ret meget med det prosaiske Madstel, som en Kokkepige kan besørge,« svarede Storm.

»Tillad mig at bemærke, at Arbejdet, ogsaa Kvindens Gjerning i Husholdningen, er Velsignelse og Ære,« begyndte Brandt. »Nydelsen i Selskaber, paa Baller og lignende er sjælden til Velsignelse, ja, det kan endog ske, at hele dette kunstige Liv udvisker det ædleste i et Menneske.«

»Jeg kan saa godt forstaa, at en Landsbypræst, hvis Tanker udelukkende dreje sig om det religiøse, og som for det meste maa nøjes med Bønder til Omgang, kan tale saaledes; men Folk med alsidige Aandsinteresser ere af en anden Mening,« svarede Storm lidt hovent. »Det er jo dog saadan, at den nye Tids Tanker og Rørelser komme til os Kjøbenhavnere paa første Haand, fordi Intelligentsens Sæde er i Danmarks Hjærte; men derfor bøjer jeg mig i dybeste Højagtelse for de Kvinder,« — Storm bøjede sit Hoved for Fru

Bergstrøm og Alrune — »som kunne følge med Tiden og bevare Aandsfriskheden trods det ensformige Liv, de maa leve.«

Brandt lagde Mærke til, at Alrunes Øjne hængte ved Storms Læber, og at deres Øjne nu og da mødtes og ligesom svømmede i hinandens. Harmen kogte i ham, og han svarede skarpt og ubehersket: »Der er til Syne ladende meget sandt i Deres Ord; men nærmere beset ere de alligevel kun Fraser.«

»Undskyld, om jeg saarede Landsbypræsten, det var ikke min Mening,« sagde Storm let henkastet. »Men jeg maa lade Dem modbevise mine Ord med Grunde.«

»Skulle vi nu have Krig, det er saa uhyggeligt,« udbrød Fru Bergstrøm.

»Aa, Moder! Lad os endelig høre Hr. Brandts Mening om den Sag; thi jeg er vis paa, at Storm har Retten paa sin Side,« ytrede Alrune.

Brandt bed Mærke i det familiære »Storm« og hidsedes mere og mere til Kamp. Han sagde: »Det kjøbenhavnske Selskabsliv er slet ikke Puls-aaren for Nutidens Aandsliv, netop fordi Samværet i Selskab snøres ind i aandløse Former. Der er ganske vist Kredse, hvor der leves et friskt Aandsliv, som virker befrugtende paa modtagelige Menne-

sker; men det falder ikke i manges Lod at kunne regnes med i disse udvalgte Kredse. I almindelige Selskaber er det Kvindernes Tidkort, saavidt jeg kjender det af Erfaring, at tale om andre Kvinders Klædedragt, belyse deres svage Sider og snakke om den Lykke, de gjøre hos Mændene. Den Kvinde, der forstaar at fængsle de fleste Tilbedere, er misundt og omtales paa saa forblommet en Maade, at Bagtalesens lede Orm ruger i Ordene. Sligt kalder jeg nedbrydende for sunde og ædle Grundsætninger.«

»De er ikke karrig med nedsættende Omtale af de stakkels Kvinder. Tror De virkelig, at vi ere saa slette, som De maler os?« spurgte Alrune.

»Jeg tegner Livet, som det leves, og tager ikke Sigte paa nogen bestemt Kvinde; men jeg indsvøber heller ikke mine Ord i sukkersøde Artighedsudtryk og Talemaader, som Skik er hos kjøbenhavnske Modeherrer,« svarede Brandt.

»Nu taler de meget uforbeholdent; men slige Udtryk, som De har Mod til at bruge, er jeg ganske vist ikke vant til i den Omgangskreds, jeg har den Ære at tilhøre. Ikke sandt, Frøken Bergstrøm?« spurgte Storm med et overlegent Smil.

»Hr. Brandt maler med sorte Farver i Aften;

men det er et usandt Billede af os Kvinder, naar han mener, at vi lade os nøje med sødlige Talemaader og Smiger,« svarede Alrune.

»De fleste Kvinder ere dog vist modtagelige for Ros; thi de ville gjerne behage,« sagde Brandt.

»Tror De ikke, at Mændene ere ligesaa behagesyge som Kvinderne?« spurgte Alrune.

»Modejunkre og andre Blærer kunne nok være behagesyge; men virkelige Mænd ere det ikke, i hvert Fald ikke overfor Kvinder,« svarede Brandt.

»Vogt Dem for at komme i Klammeri med Alrune; thi saarer De hende, er hun ikke let at komme til Rette med,« sagde Bergstrøm.

»Ja, en Mand kan med saarende Ord og Blik krænke en Kvinde saa dybt i hendes Inderste, at hun aldrig kan tilgive,« sagde Alrune og saa paa Brandt med et flammende Vredesblik.

Kun Brandt forstod, til hvem de skarpe Ord vare sigtede; mens Bergstrøm indvendte:

»En kjærlig og troende Kvinde kan tilgive alt, og hun har lettere derved end Manden, fordi hun ejer et fyldigere Hjærteliv end han.«

»De talte om at saare, Frøken Bergstrøm; men en Mand saarer aldrig den Kvinde, han elsker,

uden at hun først har været falsk imod ham,« svarede Brandt.

»En ædel Kvinde er aldrig falsk mod den Mand, som ejer hendes Kjærlighed, naar han er hende tro,« sagde Alrune.

»Deri har De Ret; men der er mange Kvinder, som kunne forstille sig i den Grad, at man tror, de ere Engle, og saa ere de kun behagesyge, falske Naturer, som fiske efter Mænds Gunst,« svarede Brandt.

»Vi komme noget langt bort fra det oprindelige Emne; men det kunde være interessant at høre Hr. Brandt udtale sig nærmere om Kvindens Naturel, da det synes, at han har gjort lidet hyggelige Opdagelser paa det Omraade. Som Sjælesørger og Skriftefader har han maaske en Del Erfaringer, der bør komme andre tilgode,« sagde Storm med haanligt Tonefald i Stemmen.

»Bliv nu blot ikke altfor ivrige!« advarede Bergstrøm.

»Jeg modtager Udfordringen, Hr. Storm, thi saaledes betragter jeg Deres Ord; men jeg vil ikke indestaa for, at min Tale falder i Deres Smag og maaske heller ikke i Kvindernes,« svarede Brandt og rejste sig op.

»Vær nu ikke alt for stræng mod os stakkels

Kvinder, for vi trænge mest til at finde Forsvar,«
bad Fru Bergstrøm med sit venlige Smil.

Der var Ild i Brandts Ord, Sjæl i hans Stemme,
da han sagde:

»Jeg vil al Tid være en Forsvarer af rene,
højhjærtede og aandfulde Kvinder; thi de ere Jor-
dens Salt. Det er dem, som frelser Slægten fra
Selviskhed og kjødeligt Liv; de højne Tilværel-
sen og gjør den sollys i Fylde og Skjønhed, thi
de give sig hen i Inderligheds Trang og gyde
Renhed og Kjærlighed ind i Slægtens Liv. Fol-
kets Levedygtighed oges derved. Men der findes
Kvinder, som blive Slægten til Forbandelse. Det
er dem, der, lig Sommerfugle, flagre fra Blomst til
Blomst for at nyde Livet, men intet ville yde selv.
De ere ofte skønne at se til og kunne være saa
bedaaende, at Mændene troldgjøres af dem, saa
Viljeslivet lægges øde, indtil det opdages, at Ide-
alerne vare mærkede med Sanselighedens og Kjøde-
lighedens Begjær. Den ægte, ædle Kvinde er tro-
fast til Døden mod dem, hun elsker; men den
falske Kvinde kan med Engleaasyn, hvori der ikke
findes Svig at se, love evig Troskab og bagefter
svige saa let, som en Vejrhane drejer sig for
Vinden.

De gamle Eventyr fortælle om onde Dron-

ninger, der sattes i Spigertønder og rullede ihjel af vilde Heste. Men den Kvinde, som krænker Sandhedens, Renhedens og Kvindelighedens Lov, burde have denne Straf; thi Samfundets sædelige Kraft lider tusindfold Nederlag, naar Engledragten nyttes som Udhængsskilt for Falskhed og Kjødelighed.«

»Men sig os, hvorledes man kan kjende den ægte Kvinde fra den falske?« afbrød Storm.

»Af Frugterne!« svarede Brandt. »Læg Mærke til, hvad en Kvinde yder af Kjærlighed og Opofrelse i den Kreds, hvori hun lever og virker; undersøg, om Fred og milde Tanker gro frem af hendes Udsæd, saa faar man Sigte paa den ægte Kvinde.«

»Mon falske, haardhjærtede Mænd ikke volde lige saa store Ulykker som falske, uædle Kvinder?« spurgte Alrune med skarpt Tonefald.

»Nej!« svarede Brandt. »Den Skade, som en falsk, men skjøn Helgeninde anretter, kan Manden ikke øve, netop fordi det rene kvindelige er Paradisblomsten paa Jorden, og hver Gang Orme-hovedet stikker frem af Blomsterbægeret med hvislende Tunge, faar Mands Tro paa Sandhed og Renhed et Knæk, og da tages noget af hans Styrke fra ham.«

Brandt standsede og trak Vejret dybt, i det hans Blik søgte Alrune. Hun var bleven bleg og havde travlt med sit Sytøj; om Storms Mund laa dette overlegne, haanlige Smil, der al Tid tirrede Brandt, og han fortsatte derfor:

»Vi talte før om Selskabslivet, og det er ofte — jeg siger ikke al Tid — Planteskole for Hykleri og Kjødighed; men deri ere Mænd og Kvinder lige skyldige. At sige Kvinden Artigheder og vise hende Opmærksomhed anses som Tegn paa Dan-nelse og god Levemaade; men det hele er tit kun hule Fraser uden Sandhed og virkeligt Indhold. Men slig sjattet Færd maa have sine Parringsmid-fer for at kunne vedvare. De findes. Attraaende Blik med Nydelsessygens og Sanselighedens Glød fare om som giftige Pile og ramme mangt et rent Øje, og saa — er man inde paa Lefleriets sjælefor-dærvende Sport. Englene skjule deres Ansigter og græde; men Dæmonerne juble over den farlige Leg. Ukyndig om Sportens Art drømmer den unge, endnu ufordærvede Mand, om Kvindens dej-lige Øjne og de varme Blik, hun sendte ham — og saa var hun maaske en udlært Kokette, der røvede hans Sjælsro for at have Tidkort en Aften. Den unge, rene Kvinde sukker efter ham, der viste hende udsøgt Opmærksomhed, sagde hende

saa mange smukke Ting, trykkede hendes Haand varmt, da han saa hende i Øjet saa vedholdende, at hun var som fortryllet — og dog var han maaske kun en ret og slet Kvindejæger, der bag- efter haanlo over sin lette Erobring.

Ynglingen og Ungmøen mente at se Glimt fra Skjønhedens dejlige Land; dets Herlighed og Rigdom mødte dem i disse korte Nu, da det unge, fyrige Blod sattes i Bevægelse, og uklare Længsler efter Nydelse vakttes — og saa vare de ofte kun Gjenstand for Lefleri. Naar de da mærkede Giften paa Bunden af Bægeret, er det for sent, Blodet er forgiftet.«

Da Brandt satte sig, sagde Storm: »Det er nogle græsselige Meninger, De har om Selskabslivet, og det maa være nogle sære Kredse, hvor De har indsamlet Deres Erfaringer. Derfor siger jeg om Deres lange Prædiken, at den havde én stor Fejl — den var ikke god. De fremsætter skarpe og løse Paastande uden Spor af Beviser, og overfor det Selskabsliv, jeg har deltaget i, afviser jeg Deres Angreb som ubeføjet.«

»Det maa De gjærne; men jeg har desværre Ret alligevel,« svarede Brandt.

»Det lader til, at vor livsglade, mildtdømmende Brandt i vor Fraværelse er bleven haard og bitter

i sine Domme; man kan snart befrygte, at der stikker en lille Menneskehader i Dem,« sagde Bergstrøm.

»Nej, Hr. Brandt er snarere bleven Kvindehader!« udbrød Alrune.

»Saa har du drillet ham, Nina, eller sørget daarlig for hans legemlige Velbefindende,« henvendte Bergstrøm til sin ældste Datter i en spørgende Tone.

»Nej, Fader! Vi have levet et smukt og fredeligt Samliv, og der var ikke et ondt Ord imellem os. Har jeg ikke Ret, Hr. Brandt?« lo Nina.

»Jo!« svarede Brandt; »jeg skal aldrig forlange at have en mere mild, dygtig og hensynsfuld Husmoder, end De er, Frøken Nina.«

»Nu henter jeg Kaffen, og saa maa ingen strides mere i Aften, for det have vi slet ikke været vant til i de sidste Maaneder,« sagde Nina.

Det vandt alles Bifald, og Samtalen gled ind i et roligere Spor; men Alrune forlod snart Stuen og lod sig ikke mere til Syne den Aften.

Foruden Storm havde Alrune en anden trofast Ridder, det var Degnens Søn, Knud Hjort,

som var Student og tilbragte Juleferien i Sivbæk. Knud og Alrune havde været Legekammerater og vare jævnaldrende; i en ganske ung Alder tog han Lærereksamen og begyndte derpaa at studere med det Maal for Øje at blive Præst. En af gamle Hjorts kjæreste Tanker var at se Knud, sin Øjesten, som præsteviet Mand og høre ham forkynde Lovens strænge Ord; men det maatte komme frem som et Aandens Kald hos Sønnen selv, ellers vilde Faderen ikke søge Tanken fremmet. Det var derfor en Glædesdag, da Knud bad om at faa Lov til at blive Præst; men havde han skriftet og aabenbaret den sande Grund til Beslutningen, vilde Faderen næppe godkjendt den som et Kald fra oven. Nej, den drivende Kraft var Kjærlighed til Alrune. Dybt i sin Sjæl gjemte han denne Hemmelighed, thi han var stille og indesluttet. Hans Higen gik ud paa at blive hende jævnbyrdig i Stilling og Dannelse; den Dag, da dette Maal var naaet, vilde han kaare Alrune til sin Brud og favne Lykken.

At det nogen Sinde kunde blive anderledes, faldt ham ikke ind; thi hun var indvævet i hans Drøm og Tanke med saa stærke Traade, at han maatte gaa til Grunde, hvis de brast. I Bergstrøms Familie blev Knud behandlet mere som Søn

af Huset end som en fremmed, og han tiltaltes af alle med det fortrolige Du. En Dag sagde Alrune til ham:

»Nu er du vel snart en lærd og velærværdig Præstemand?«

»Ja, det lider svært fremad nu!« lo Knud.

»Kan du huske, naar vi legede Præst og Præstekone, da var det al Tid mig, der maatte lægge dig Ordene i Munden, for du kunde ikke »hitte paa«.

»Ja, men derfor er jeg ogsaa nødt til at have dig hos mig, naar jeg bliver Præst, saa kunne vi fortsætte Legen.«

»Jeg vil slet ikke være Præstekone, Mester Knud, og jeg kan for Resten slet ikke tænke mig dig som Præst.«

»Da kan jeg godt tænke mig dig som Præstekone.«

Alrune rødmede let og sagde i en alvorlig Tone:

»Føler du virkelig et indre Kald, Knud?«

»Jeg har ikke Himmelbrev paa det indre Kald; men jeg føler Trang til at tilegne mig det Kundskabsstof, som der kræves af en Præst, og det haaber jeg nok skal lykkes.«

»Ja, dygtig er du, det véd jeg nok; men derfor kan du godt blive en vindtør Prædiker.«

I gamle Dage havde Alrune og Knud kunnet samtale Time efter Time uden at Tiden faldt dem lang; men nu mærkede han, at hun var stundesløs og adspredt, det stille, hyggelige var borte, Alrune lignede ikke sig selv. Hvad var der sket? Han vidste det ikke; men han grebes af en uforklarlig Angst for noget gaadefuldt truende, som vilde gribe forstyrrende ind i hans Liv.

Brandt begyndte at lægge Mærke til Knud, naar denne var sammen med Alrune, og blev snart klar over, at hun havde den unge Student i sin Magt. Det harmede ham, og en Aften, da Knud vilde laane en Bog, sagde Brandt:

»Det er min Pligt at advare Dem imod en stor Fare.«

»Hvad mener De?«

»De er forelsket, og Ilden syder i Deres Blod; men hengiv Dem ikke til noget falsk Haab; thi den Kvinde, De elsker, bliver næppe Deres, og da vil De faa en haard Kamp at bestaa med at tvinge Deres Hjærte. Bøj af i Tide!«

Knud svarede forlegen: »Tak for Deres Raad; men jeg har ikke udtalt mig til nogen om mine Følelser.«

»Det behøves heller ikke, jeg har set nok; men den Kvinde, De elsker, er maaske ikke Deres Kjærlighed værd, hvis hun ikke forandrer sig.«

»Havde en anden udtalt disse Ord om den Kvinde, De mener, vilde jeg slaaet ham i Ansigtet og kaldt ham en Bagtaler. Nu vil jeg blot sige: De har Uret, thi hun er en ædel og sand Kvinde.«

»Gid, jeg havde Uret! Men se nu Tiden an, og saa tale vi aldrig mere om den Sag.«

VIII.

Resultater.

I de følgende Dage efter hin Aften, da Al-rune forlod Stuen, undgik hun at være ene sammen med Brandt; men i Samtale fløj nu og da en stikkende Ordpil fra Læben, naar hun saa sit Snit til at ramme ham paa et saarligt Sted, og Brandt gjorde Gjengjæld. Storm søgte at anslaa den lette, overfladiske Tone, der drejer sig om alt og intet. Endnu var Alrune ikke indøvet i denne udglattende, aandstomme Væremaade; men det vilde nok lykkes, tænkte han, naar hun i længere Tid nød godt af hans dannende Omgang.

En Eftermiddag sad Brandt ene paa sit Værelse og læste, men han var ikke Herre over sine Tanker; nu og da saa han op fra Bogen og lod

Haanden glide over Panden som for at bortjage ubehagelige Syner. Bestandig var det Alrune og Storm, som kom frem for hans indre Øje og gjorde hans Sind bittert. Da bankede det paa Doren, og Alrune traadte ind; men i en uheldigere Stund kunde hun ikke være kommen.

»Undskyld mig, Hr. Brandt, om jeg forstyrrer; men jeg vilde gjerne gjøre Dem et Spørgsmaal,« sagde hun.

»De forstyrrer mig ikke, Frøken Bergstrøm; sæt Dem ned, jeg er ganske til Deres Tjeneste,« svarede han formelt og gjorde Plads i Sofaen.

»Jeg har længe kæmpet med mig selv, om jeg skulde gjøre det Skridt, jeg nu gjør, eller ikke; men jeg føler, at det bør gjøres som et sidste Forsøg til Forstaaelse mellem os. Har De ikke et forsonende Ord at sige mig; thi denne bestandige Krig er mig haardt imod, og jeg kan ikke udholde det længer.«

»Jeg havde meget at sige Dem; men nu er det for sent,« svarede han mørkt.

»Hvad er der sket; thi De har forandret Deres Optræden overfor mig saa meget, at jeg ikke kan kjende Dem igjen?«

»Det kan ikke forundre Dem, Frøken Bergstrøm, siden De har sveget min Tillid.«

»Jeg forstaar Dem ikke og véd ikke af nogen Svig.«

»De kunde forskaanet mig for en Forklaring; men nu er den nødvendig. — De véd, at jeg havde Dem saa usigelig kjær, at jeg elskede Dem højere end min Ære, ja mere end mit Liv. De ejede min Tillid saa ubetinget, at De kjendte hver en Fold i mit Hjærte; jeg lagde mit indre Liv aabent for Deres Øjne, at De kunde læse deri. Intet var skjult for Dem, end ikke den Brode, at jeg fæstede Dem til min Brud, mens jeg var bunden til en anden Kvinde. — Saa kom De til Kjøbenhavn og kastede Dem ind i Selskabslivet med Liv og Lyst; men ham, som De havde lovet Troskab, glemte De. Mens han gik herhjemme og længtes inderligt efter Dem, koketterede De med Hr. Storm og andre Tilbedere, som flokkedes om Dem. Jeg haabede, at det var Bagtalelse eller Fejlsyn; men jeg kom til at tvivle om Deres Troskab, og jeg led derunder i endeløse, kvalfulde Timer, som De paaforte mig ved Deres letsindige Opførsel.«

Han standsede og aandede dybt som for at samle Kræfter til at fortsætte. Alrune var ligbleg, og hun sagde med dirrende Stemme:

»De har altsaa ladet mine Veje udspejle, som

om jeg var en Forbryder; men jeg har intet forbrudt imod Dem.«

»Det samme haabede jeg, indtil jeg blev overbevist om det modsatte,« svarede Brandt. »De kom hjem, og alt kunde endnu blevet godt imellem os, naar De havde kommet mig oprigtig i Møde; thi jeg kunde tilgive, at en ung Pige havde forløbet sig, eftersom jeg selv trænger til Tilgivelse. Men i Steden for drev De en leflende Leg i Blik og Adfærd med Hr. Storm, og da vidste jeg, at De var mig utro i Deres Hjærte. Selv om jeg skal blive ulykkelig i mit Jordeliv, maa jeg dog resignere og give Afkald paa den Lykke at kalde Dem min Hustru.«

»De vilde kunne se noget andet i mit Forhold til Storm, end De mener at se, hvis De ikke led under den urimeligste Skinsyge,« sagde Alrune harmfuld. »Siden min Hjemkomst har De stødt mig bort med Kulde og haanet mig paa alle mulige Maader i Ord og Adfærd; men nu vil jeg ikke taale det et eneste Øjeblik længer, thi De er ikke den noble Karakter, jeg havde antaget Dem for.«

»Nu røber De Deres sande Natur og blotter Dem for meget,« sagde Brandt med isnende Kulde. »Jeg ønsker, at De maa blive lykkelig, og jeg

haaber, at jeg faar Kraft til at kunne tilgive Dem i mit Hjærte.«

»Tilgive!« udbrød Alrune lidenskabeligt. »De har intet at tilgive mig, for jeg har ikke forset mig imod Dem; men De er haard og grusom imod mig. — Aa, hvis De vidste — — —« hun fik ikke Sætningen fuldført, thi Krampegraaden kvalte hendes Stemme, og hun gik ud af Døren med hurtige Skridt. —

Brandt sad atter ene i sit Værelse; men han havde faaet nye, ubehagelige Gjæster tilhuse: Nag og Selvbebrejdelse. Nu, da hans længe indestængte Skuffelse, Harme og Længsel havde fundet Afløb i et Udbrud, kom mildere Stemninger frem hos ham. Han følte, at han i Dag havde Uret mod Alrune; thi han havde stødt hende fra sig med Haardhed og Kulde uden at give hende Lejlighed til Forsvar. Det var urigtigt handlet, og nu var alt forbi imellem dem. Hvorfor kunde han dog ikke magte den jærnhaarde Skal, der omsluttede hans Hjærteliv og til sine Tider gjorde ham iskold og utilgængelig, medens han til andre Tider kunde være kjærlig og mild? — — — Hvis han nu havde været mildtdømmende overfor Alrune, da havde hun maaske aabnet sit Hjærte for ham,

tilstaaet sine Fejl, og de begge været reddet ind i en lys Tilværelse. Thi trods de stærke Ord, han havde udtalt, holdt hans Hjærte fast ved hende alligevel. Tanken sagde, at hun ikke var en ædel Mands Kjærlighed værd; men Hjærtet mente jo, hvor mange kloge Slutninger han end drog derimod. — — — — Hvad mente hun med Ordene: Aa, hvis De vidste? — — —

Brandt fattede da tilsidst den Beslutning, at næste Aften, naar Alrune var bleven rolig efter Sindsoprøret, vilde han bede hende om en længere Samtale. Han ønskede da først at gjøre hende Afbigt for de haarde Ord, han havde udtalt, og dernæst vilde han ærligt og oprigtigt sige hende, hvad der bevægede sig hos ham i Forholdet til hende. Alt skulde ske i Fred og Ro. — —

Det var lille Juleaften. Brandt sad i et Sideværelse, der stødte op til Dagligstuen; Bergstrøm og Frue vare i Byen, Dotrene havde travlt i Køkkenet, og Storm var gaaet til Stationen for at se, om der var Breve til Præstegaarden. Brandt fandt Lejligheden særdeles gunstig til en Samtale med Alrune; men hun var ikke hos Søstrene i Køkkenet, og ingen vidste, hvor hun var gaaet hen. Naa, hun maatte vel komme, tænkte han.

Det var lige i Skumringen, Lampen var

endnu ikke tændt; men Ilden i Kaminen brændte lystig, og Gjenstandene i Dagligstuen oplystes af et flimrende Skin. — Brandt tænkte paa sine Juleprædikener; men han følte sig næsten tanke-tom. Det glædelige og lyse, som Juletiden bringer, stod for hans indre Sans som en svunden Drøm. Den milde, barnlige Stemning, som Julen fremkalder hos alle dem, der endnu have lidt af Barne-sindet tilbage, vilde ikke indfinde sig hos ham; thi han saa kun idel Mørke og følte en bitter, nagende Smerte i sin Sjæl. Det vilde sikkert komme til at præge hans Vidnesbyrd i Juledagene, saa Guds Fredshilsen vilde blive malet paa en mørk, uhyggelig Baggrund: Syndens fordærvelige Magt over Slægten.

Det vilde skurre slemt i manges Øren; thi en Del af Menighedens Medlemmer havde et lyst Syn paa Livet. De mente, at den, som ejede den sande Barnetro, havde en god og mægtig Fader i Himlen, ved hvis rige Kjærlighed Hjærtet maatte juble i Lov og Pris. — Der var meget skjønt og dejligt i Verden, Gaver fra Gud, Glimt af hans Herlighed, og det maatte hans Børn glædes og frydes ved, modtagende alt med Tak af Faderens kjærlige Haand. Troen paa hans Kjærlighed gav

det lyse Syn, og ved dette skulde sejres over alle onde Magter. — — — — —

Ja, Brandt kjendte det godt altsammen, han havde selv ejet det lyse Syn, og hans Forkyndelse sprang ud deraf; men i den senere Tid havde han tabt noget af Tilliden til Mennesker og sig selv, faaet Øjet opladt for Mørket og Ufreden i sit eget Indre, han saa Syndens skrækkelige Magt i Verden.

At eje det lyse Syn var den lykkeligste Tilværelse, men ikke den sandeste; thi Lykken vilde kun vedvare, til man saa den hule Grund, hvorpaa den var bygget. — — — — Alrune havde været Midlet til at lukke ham ude fra det solfyldte Skjønhedens og Kjærlighedens Liv, som han trods alt længtes efter at eje og dele med hende. Ak, kunde han faa Troen paa hende tilbage, da fik han atter et Livsmaal, Drivkraft til dygtigt Virke, selv om hun aldrig blev hans Hustru. — Men kunde hun ikke blive det endnu? Overbærenhedens og Forligelsens Tanker skød frem som en Underblomst i hans Hjærte!

Ilden i Kaminen blev svagere, Flammeskæret døde mere og mere hen, dog skar endnu en klar Lysstrime gennem Værelset. — Brandt saa ud af Vinduet, Stjærnerne begyndte at glimte frem med stærk Glans i den klare Frostaften, lig skjøne,

beaandede Øjne. Hans Tanker droges bort fra Jordens travle Færd; der var Hvile i at rive sig helt løs fra Nuets Kval og gaa paa Rejser i Himmels uendelige Rige, hvor Guds Almagt stod at læse som med Ildskrift. — — Menneske! Du er et usseligt Kryb i al denne Uendelighed, og dog kan du favnes af Majestæten, der raader over al Verden og dens talløse Skabninger. Bøj dig i Ydmyghed, og aand det ud med Lovsangsrøst: Gud, du er stor i Vælde, og dog vil du bo i et stakkels Menneskehjærte! — — —

Døren til Dagligstuen aabnedes, hviskende Stemmer naaede Brandts Øren, det var Storm og Alrune. De gik over Gulvet hen efter Sofaen; men i det Lysstrimen passeredes, saa han, at Storms Arm laa om Alrunes Liv. De satte sig i Sofaen, og han hørte Lyden af et Kys. — Da rejste Brandt sig og gik ind i Dagligstuen for at søge sit Værelse. Alrune fik travlt med at tænde Lampen, og Storm hilste, i det han sagde:

»Naa, De skjuler Dem i Mørket og filosoferer over Verdens Daarlighed.«

Brandt følte Rivalens spydige Tone og svarede:

»Ja, det kan vel gjøres nødigt; thi der er megen Daarskab til endog hos dem, man mindst anede at finde den hos.«

»Jeg har et Ord at sige Dem, Hr. Brandt, før De overgiver Dem til kristelige Betragtninger,« sagde Storm.

»Til Tjeneste!«

Lampen var imidlertid bleven tændt af Alrune, og Storm sagde:

»Maa jeg forestille Dem min Forlovede, Frøken Bergstrøm!«

»Til Lykke!« svarede Brandt, idet han bukkede formelt og forlod Stuen; men Aarerne i hans Pande svulmede af Harme.

I den første Tid efter Forlovelsen med Storm syntes alt hos Alrune at være lutter Smil og Solskin, hun overøste den udvalgte med Kjærtegn, der til Syne ladende vare Udtryk for overstrømmende Kjærlighed. Men naar hun saa Brandt, fór der Lynglimt fra hendes Øjne. Han lagde ikke Mærke dertil, thi han gad ikke se hende; for ham var hun kun en Kokette, som han foragtede, og han viste hende derfor kun formel Høflighed, naar andre vare til Stede.

En Dag sad Brandt ene i Dagligstuen, da

Alrune kom ind. Uden at værdige hende et Blik eller Ord rejste han sig og gik. Da han var gaaet, kastede hun sig i Sofaen og græd; men det var Forbitrelsens Taarer; Alrune syntes, at hun hadede ham — — og dog kunde hun ikke bære hans Foragt. Ja, hvad kunde det i Grunden gjøre, at han ringeagtede hende? Vejene mellem dem vare stængte for stedse, — aldrig, aldrig vilde de komme til at forstaa hinanden — — — »Aa, han skulde blot vide, hvor dybt han har saaret mig, og med hvilken hjærteløs Haardhed, han har stødt mig bort!« udbrød hun for sig selv. — — — Og hvad var han saa i Grunden? En svigefuld Person, der havde været sin Fæstemø utro og dræbt hende derved. Ja, han havde indledet en ny Forbindelse, før den gamle var brudt! — — — Han skulde og kunde ikke være hendes Dommer; thi han var en Slyngel og intet andet! — — — Hun arbejdede sig højere og højere op til Bitterhedens og Hadets Koghede. Det kom an paa at finde Skyld hos ham for selv at føle sig skyldfri. — — — Men Mildhedens Aander tilhyllede deres Ansigter og flygtede forskræmte bort.

Alrunes Stemninger vekslede som Aprilsvejr; om det var i Kraft af Sætningen: »Kvinder have syv Sind over en Dørtærskel«, kan ikke afgjøres.

Der kom Tider, hvor hun var uglad ved Storms Legen med dybe Tanker og Følelser; denne overfladiske Tale med ironisk Tilsnit, denne leende Pjatten om store Spørgsmaal, som hun ofte ønskede en indgaaende Drøftelse af, var hendes Natur haardt imod.

Da sammenlignede hun Storm med Brandt; de dejlige Aftentimer, hun havde tilbragt sammen med den sidste, stode lyslevende som et Paradisminde, der ejede en berusende Duft og Skjønhed, som berigede Sjæl og Sind og kaldte Ungdomstidens reneste og ædleste Glæder frem hos hende. Den Tid var forbi og kom aldrig tilbage; hun var kastet ud i en Malstrøm af modstridende Følelser og uklare Længsler, som hun ikke kunde løsrive sig fra. Og hvem havde kastet hende i Malstrømmen? Brandt! — — Lidt efter lidt kom Hævnfølelsen op i hende med al den Styrke, som kun en Kvinde formaar at huse.

Der var i Byen en gammel Kone, som havde haft sin Gang i Præstegaarden, saalænge Alrune kunde huske; hun udførte forskjellige Arbejder for

Præstefruen og havde iøvrigt sit Frisprog. Godlidende og aaben af Naturen var hun; men hun formaaede ikke at bevare hverken sine egne eller andres Hemmeligheder. Uden at ville skaffe Næsten ondt Rygte blev hun dog ved Aabemundethed en Tjenerinde for Sladderens grimme Væsen, en vandrende Avis for Egnens Nyheder. Dertil besad hun en vis Digtergave, som adskillige Kvinder og Mænd ere i Besiddelse af, til at give Nyhederne passende Klædedragt. Sandsynligheden, for at dette eller hint kunde være sket, eller vilde ske, blev fastslaaet som fuldbragte Kjendsgjerninger, især anden eller tredie Gang gamle Mette fortalte en Begivenhed. Det var, som sagt, just ikke Meningen, at hun vilde skade Folk; men Tanken kan ikke hvile, og af Mangel paa andet Samtalestof maa Omdømme af andres Levnet tjene til Tidkort.

Saa sad gamle Mette da en Dag i Præstens Køkken og fik sig en Kop Kaffe. Alrune var ene til Stede.

»Ja, nu maa én jo ønske til Lykke, bitte Alrune, for en kjøn Karl har hun valgt sig, det er vist nok, og grumme fin er han da ogsaa.«

»Naa, det synes Mette!« lo Alrune.

»Ja, det véd Gud, jeg gjør; men jeg havde

ellers tænkt — — der er da vel ingen, som kan høre os — — jeg havde tænkt, at der var en anden, som spillede i hendes Hoved.«

»Hvad mener Mette med det?«

»Aa, det véd bitte Alrune godt, ja, saamænd gjør hun saa, for det var da tydelig, at han gjorde Øjne til hende, og I holdt begge to meget af at snakke med hinanden.«

Alrune rødmede let og sagde: »Det er svært, saa klog Mette er; men hvem mener De ellers?«

»Hun behøver slet ikke at spørge, for det er jo vores Kapellan, jeg mener.«

»Nej, nu er Mette altfor morsom,« lo Alrune. »Han har jo været forlovet i al den Tid, han har hjulpet Fader, og jeg betakker mig for at være Nummer to.«

»Er vores Kapellan forlovet? Ja, da troede alle Folk, at vor lille bitte Alrune var løben af med ham; men det skulde saa ikke være Guds Vilje.«

»Den tvivlsomme Lykke at blive hans Fæstemø, kunde jeg vel nok have naaet; men jeg vilde hverken have ham for lidt eller meget,« sagde Alrune.

»Er hans Kjæreste saa en fin en?« spurgte Mette.

»Hun er død nu,« fik Mette til Svar.

»Herre Gud, er hun død! Hvad døde hun da af?«

Ved dette Spørgsmaal kaldtes i et Nu alt det dæmoniske frem i Alrunes Natur, hendes utøjlede, ubestemmelige Følelsesliv blev Furiens ligt, og hun sagde med dirrende Stemme:

»Kapellanens Fæstemø døde af Sorg over, at han sveg hende.«

»Aa, Herre Gud, er han saadan en slemme én, det havde jeg mænd ikke troet, for striks er han i Kirken og maaler godt af til dem, som kommer lidt over Stregen. Ja, hun forstaar mig nok, jeg mener Folk, som ere Syndere; men saa er han jo ikke bedre selv,« sagde Mette.

»Kapellanen har nok af pæne Ord i sin Mund, men det er kun tom Ordbram altsammen, forfængelig Jagen efter Menneskegunst — jeg kjen-der ham. Ja, mellem os sagt, Mette, han er grund-falsk og en daarlig Person.«

»Ok, ja, Ondskab er stor i denne Verden, naar selve Kapellanen kan bedrive grimme Ting,« sagde Mette. »Men nu siger jeg mange Tak for Kaffe, og saa maa jeg liste af. Herre Gud, bitte Alrune! Saa var det endda godt, at hun ikke fik med ham at gjøre.«

Mette gik; men Alrune kaldte hende straks tilbage, hun fortrød, hvad hun havde sagt til Sladderkærlingen, følte, at hun havde handlet hen-

synsløst, løgnagtigt og uædelt i alle Maader. Hun følte sig betagen af en uudholdelig Angst, naar hun tænkte paa, at hun havde sat noget grimt, noget ondt, dæmonisk ind i Verden ved sine Ord, og hun bad Mette saa mindelig om at tie med, hvad der var bleven sagt i Samtalen.

»Vorherre bevare min Mund, jeg skal ingen sige det til, nej, jeg er ikke af den Slags, der render omkring og sætter Folk sammen. Stol kun paa mig, bitte Alrune,« sagde Mette.

Men Klaffertungen blev snart sat i Bevægelse alligevel, en eller anden Veninde maatte dog vide den store Nyhed. Under Tavshedsløfte naturligvis! Men Veninden havde atter en Veninde, og det væmmelige Tærningspil paa Løgnens Skakbræt om et Menneskes Rygte var i fuld Gang, inden Ugen var omme. — Det onde Ord har Spirekraft i alle Sind; som en knugende, visnende Frosttaage kvæler det alle gode og ædle Tanker. Fordømmelsens Forhammer løftes højt af ellers uvillige Hænder, og med knusende Vægt falder den paa den bagtaltes Hoved. Hans Person brændemærkes, hans ædlestes Handlinger og mest uegennyttige Foretagender, ja, et helt Livs trofast Arbejde gjøres til Hykleriets og Forfængelighedens usle Værk, medens hans Ord forvrænges paa den

frækkeste Maade. Intet formaar at modstaa den Ondskabens Strøm, der flyder sammen af Bagtalelens Giftbække. Redningsløs og fortabt gaar det bedste og ædleste Menneskes Rygte til Grunde deri — — — hvis ikke Guds Finger viste sig og lod Nemesis ramme Klafferskaren.

IX.
Spidsrod.

I Slutningen af Januar rejste Storm til Kjøbenhavn, han havde faaet en nogenlunde lønnet Plads i et af Ministerierne. Alrune skulde følges med for at tage Ophold i et Aarstid hos en Moster, som var Enke.

En af de sidste Dage før Afrejsen sad Bergstrøm og Alrune i en fortrolig Samtale om Fremtiden. Da sagde Bergstrøm:

»Det forekommer mig, at du og Brandt have behandlet hinanden paafaldende koldt og formelt, siden vi kom fra vor Kjøbenhavnsrejse. Af hvilken Grund er det?»

»Lad os helst ikke tale om ham, lille Fader!«

»Jeg sætter stor Pris paa Brandt som Menneske

og Præst, og han har min fulde Tillid. Jeg har derfor ofte været kjed af, at du og han til Syne ladende have ligget paa Krigsfod med hinanden.«

»Hr. Brandt er vel ogsaa nok Faders Tillid værd; men jeg kan ikke give ham min, vi kunne nu en Gang ikke komme til at forstaa hinanden, og jeg bryder mig heller ikke om det.«

»Da havde du megen Interesse for ham, før du rejste til Kjøbenhavn.«

»Ja, men han har ogsaa forandret sig meget siden, og den Gang kjendte jeg ikke hans sande Natur; han er heller ikke bleven større i mine Øjne, da jeg hørte, at han paa en voldsom og haard Maade brød med sin Forlovede, der nok var en god og rar Pige.«

»Hør, min Datter! Mærk dig Ordet: Dømmer ikke, at I ikke skulle dømmes.«

»Jeg dømmer ikke Brandt, det lader jeg hans egne Gjærninger besørge,« sagde Alrune i en bitter Tone; »men lad ham hellere være uomtalt.«

»Som du vil; men der er en anden Sag, jeg nødes til at omtale, skjønt det egentlig er mig imod at berøre den,« svarede Bergstrøm. »I den sidste Tid er jeg bleven ilde berørt ved flere af din Forlovedes Ytringer, der tyde paa, at han

horer til den nye Retning, som tager det let med Kristendom. Er Storm Fritænker?»

»Jeg véd det ikke, Fader; thi vi tale aldrig om den Slags Ting, og Storm siger, at Folk maa have Lov for ham til at tro, hvad de ville; men han vil selv have samme Frihed.«

»Det bedrøver mig saare meget, at min tilkommende Svigersøn staar ligegyldig overfor det vigtigste af alt. Jeg har anet det og er af den Grund meget bekymret for din Fremtid, mit Barn; men vogt nu paa din egen Barnetro, og lad ingen Magt paa Jorden rive den fra dig, thi i den har du en Skat, som intet kan opveje. Det kunde da ske, at din Ven ved din Paavirkning faar fast Grund under Fødderne.«

»Ak, min egen Tro er kun svag, kjære Fader, og i den sidste Tid har jeg ikke rigtig kunnet bede,« sagde Alrune, idet hun satte sig i Sofaen, lænende sit Hoved til den gamle Mands Skulder.

»Saa suk om Bonnens Aand, indtil Sukket finder Svar; thi naar du ikke kan bede, er der Fare paa Færde, og saa kan du falde, hvis du ikke er aarvaagen. Ak, »vor egen Magt den er kun svag, let kan os Fjenden fælde«; men det er jo heller ikke os selv, vi skulle stole paa. Glem derfor ikke, kjære Alrune, at bede daglig og betro

dit Hjertes Anliggender til Gud i Himlen, da vil du nok faa Kraft til at sejre over Tvivl og Anfægtelser. Jeg er næsten bange for at sende dig til Kjøbenhavn, hvor der er stærke nedbrydende Kræfter oppe, og du faar ingen Værge i din Forlovede, kan jeg nu forstaa.«

»Jeg faar det jo godt hos Moster, og du skal ikke være bange for mig, lille Fader.«

Bergstrøm mærkede, at hun græd, og han sagde: «Vær nu en frejdig Pige, og bliv ikke altfor bedrøvet over at skilles fra os. Du skulde jo dog snart drage herfra alligevel for at følge ham, som du har kjær; thi det kan vel ikke vare længe, før du skal være hans Hustru.»

Der gik en Skjælven gennem Alrunes Legeme, og hun hulkgræd.

»Men, hvad er der i Vejen, Barn?«

»Aa, Fader! Jeg véd det ikke selv; men jeg er ofte saa ulykkelig, at jeg ikke synes, det er til at holde ud.«

»Det er vel Tanken om Fremtiden og de nye Forhold, som gjør dig urolig; men det klares nok altsammen, saa du faar Fred i dit Sind. Jeg og din Moder ville daglig bede for dig, at du maa blive glad og lykkelig. — Saa, tør nu dine Øjne og lad mig se det glade Smil, som jeg holdt saa

meget af, da du var Barn,« sagde Bergstrøm og strøg Haanden kjærtegnende over hendes Pande.

Alrune tog sig sammen og blev snart atter rolig; Fader og Datter sad endnu en rum Tid og samtalede; men hun stængede saa tæt for sin hvileløse Sindstilstand, at han lod sig skuffe.

Den følgende Dag havde Bergstrøm en længere Samtale med Storm og sagde da: »Lov mig, at De aldrig vil søge at rive min Datters Barnetro fra hende; thi da bliver hun ulykkelig, og hendes Forældre vilde sørge sig tildøde derover.«

Storm lovede, hvad den gamle Præst bad ham om.

Da Tiden kom, at Alrune skulde tage Afsked, gik hun hen til Brandt og bød ham Farvel. Haanden var kold og klam, og hun slog Øjnene ned.

»Gid De maa blive saa lykkelig, som De fortjener,« sagde han.

Alrune følte, at der laa en Braad i hans Ord, hun blev bleg, og der kom et Glimt i hendes Øjne, som sagde: Jeg hader Dem! — —

Vognen rullede ud af Gaarden og forbi Haven, hvor hele Præstegaardens Befolkning stod og tilviftede de bortdragende et vemodigt Farvel. — — — —

Maren Hansdatter og Stine Hvas besøgte en Aften Poul Skrædder, for Konen, Sidsel Skrædders, som hun kaldtes, var saadan en gjæv mundrap én, der kunde holde Snakken vedlige, og Skrædderen selv var heller ikke saa ilde. Han holdt nok af at give et Ord med i Laget, mens han arbejdede flittig med Naalen. — Kaffekjedlen blev sat paa Ilden, Strikkepindene kom i Gang, og Samtalen begyndte, mens Kjedelens Sang: Kaffetaar, Kaffetaar! lød liflig i de tre Kvinders Øren, og i Pouls med, kan jeg tro.

»Har I hørt, at Kristen Brink og hans Kone skal til at skilles?« spurgte Sidsel.

»Nej!« lød det fra de to andre Kvinder.

»Ja, da er det vist nok, for de skjændtes i Gaar, saa en Hund maatte skamme sig ved at høre paa det, og saa sagde Konen: Jeg vil ikke være længer sammen med dig, din Kumpen og Drukkendiderik,« refererede Sidsel.

»Det ønsker jeg Kristen til Lykke med, for han har ellers levet et Helvedes Liv med den Kælling i mange Aar,« sagde Skrædderen. »Aa, ja, det er sandt, hvad den Gudsmænd Sirak siger: »Jeg vil hellere bo hos Løver og Drager end være i Hus med en ond Kvinde.«

»Ja, du finder nu al Tid Skylden hos Konerne,

naar der er noget i Vejen; men Hvermand véd da, at Kristen har været et Svin med Drik, og naar han er fuld, er han helt urimelig,« sagde Sidsel.

»En Kvindes Ondskab forvender hendes Aasyn og formørker hendes Ansigt som en Sæk«, siger Sirak,« vedblev Poul. »Vi véd da, at Karen Brink er sur som Sennop og har dertil en Tunge saa skarp som en Ragekniv. Naar Kristen saa ikke kunde hamle op med hende, tog han sig en Dram for at stive sig op; men nu gaar det jo rigtignok for tit paa, at han har sig en lille Pisk.«

»Jeg kan ikke tro, at det passer, hvad du siger, Sidsel, for jeg var derovre i Dag og hentede en Taar Mælk, og da var alt, som det plejer at være,« sagde Maren.

»Ja, Mutter kommer af og til for tidlig med sine Nyheder og har mange Trykfejl i sin Avis; men det er hun ikke ene om,« lo Skrædderen.

»Lad os nu se, om det ikke passer,« svarede Sidsel med et bestemt Hovednik.

»Men hvad siger I ellers om de pæne Historier, som fortælles om vor Kapellan?« begyndte Stine Hvas.

»Ja, det er da en grimme Snak, der gaar om ham,« svarede Maren; »men to man kan jo ikke

tro alt, hvad én hører, skjønt noget maa der være i Snakken.«

»Han er retten striks paa det i sine Prædikener nu i den sidste Tid; men han skulde først feje for sin egen Dør,« mente Sidsel.

»Det har du Ret i,« tog Stine Hvas til Orde; »enhver kan være god for sig, og han skulde ikke være saa kaalhøgen paa det og kaste Beskyldninger ud mod Folk som i Søndags, da han saa stift paa mig og sagde, at Klaffere og Bagtalere vare Djævelens Medarbejdere.«

»Mente han dig, Stine?« spurgte Skrædderen og lo smørret.

Stine Hvas syntes at overhøre Spørgsmaalet; thi hun fortsatte:

»Men saa skar han rigtig af til det skinhellige grundtvigianske Tøv, og det kan de have godt af. Han sagde, at man kunde ikke synge sig ind i Himmerig, ja, man kunde synge Salmer og Sange til Helvedes Port og villig blive lukket indenfor. Det kom an paa, om Hjærtet var med, og at man saa sine Synder og bekjendte dem for Gud i Anger og Bod, for ellers nyttede Beden, Syngen og Kirkegang til ingen Ting. Det var da tydelig nok, at han mente Anders Kjær og de andre taabelige Grundtvigianere.«

»Ja, han mente næppe dig, Stine, for der bliver vel ikke sungen andre Salmer i dit Hus end Kaffe-kjedelens,« sagde Poul.

»Aa, jeg kan nok min Kristendom ligesaa godt som du,« svarede Stine; »men det var ellers Synd, at den rare Alrune maatte rejse fra Præstegaarden.«

»Hvorfor rejste hun, det har jeg dog ikke hørt andet om, end at hun jo vilde være hos Kjæresten,« spurgte Maren.

»Paa det Lav! Nej, hun rejste saamænd, fordi hun ikke kunde være i Fred for Kapellanen.«

»Herre Jøsses! Saa er han jo rigtig en fæl én!« udbrød Maren. »Men hvor har du det fra?«

»Det har jeg saamænd fra gamle Mette, der nu er død og borte,« svarede Stine. »Hun havde jo sin Gang i Præstegaarden og var retten afholdt deromme; saa var det en Dag, at Præstefrøkenen var sær forknyt, og da betroede hun sig til Mette, for det linner jo al Tid et bitte Korn at tale ud til andre. Jeg kunde ogsaa fortælle en Historie, naar I højhelligt ville love mig at tie med det, for man kan jo ogsaa komme i Forlegenhed for sin Munds Skyld. Jeg var en Dag omme i Præstegaarden for at vaske, og som jeg nu staar ude i Bryggerset ved mit Arbejde, hørte jeg Alrune tale

med sin ældste Søster. Hun sagde, at hun havde forlovet sig i en halv Vildelse for at blive fri for Brandt, som pinte og plagede hende paa alle mulige Maader.«

»Stakkels Frøken!« udrød Maren, »hun var ellers saadan en gjæv Pige, lige venlig og ligefrem baade mod store og smaa.«

»Ja, hun maa have været en Engel, for det kan man se af, at hun fortalte gamle Mette, den værste Rendekærling vi har haft, om Kapellanens Synder,« sagde Poul.

»Du skulde lade gamle Mette hvile med Fred i sin Grav,« tugtede Stine Hvas, »og hvorfor skulde hun dølge Kapellanens slemme Synd, det er ikke formeget, at Folk faar at vide, hvad Karl han er. Han har jo endog narret en fin Frøken i Kjøbenhavn. Barnet døde nok, og den stakkels Pige tog sin Død over den Skam, der var overgaaet hende.«

»Men Herre Jøsses! Hvad er det da, I fortæller!« udrød Maren, der vidste lidt mindre Nyt, end det sig egner og anstaar for en Kone af Faget. »Saa er han jo ikke værdig til at bære Præstekjole og Krave.«

»Nu synes jeg, det gaar for vidt,« sagde Skrædderen, »I levne jo ikke Kapellanen Ære for to Skilling.«

»Vi tale kun om, hvad Folk sige, ja, endog Fru Bang har talt derom, og det kan der da ingen Synd være i; men fej for Resten først for din egen Dør, thi du talte jo lige i dette Øjeblik ondt om en død og gav ogsaa Præstefrøkenen et Hip,« sagde Sidsel.

»Du har ganske Ret, Mutter; thi Profeten Sirak siger: »Du skal hverken fortælle Ven eller Uven andres Levnet; aabenbar det ikke, uden det er dig Synd«, og som en anden Gudsmand siger: »Lad dig ikke kaldes en Øretuder, og forraad ingen med din Tunge«; men hvad Fru Bang angaar, da er hun, trods Fruenavnet, ligesaa stor Rendekærling som saa mange andre.«

»Aa, du er slem nok selv til at tortere Folk,« svarede Sidsel.

»Ja, men det er, naar Folk høre paa det og kunne tage til Gjenmæle,« sagde Skrædderen. »Ellers er jeg intet Kvindfolk, der løber med Sladder.«

»Skal det være et Hip til os?« spurgte Stine Hvas.

»Ja, hvorfor ikke!« smilte Poul. »Den Hund piber, der rammes af Stenen,« siger Profeten.

»Din Mand er svær bibelfast,« henvendte Maren til Sidsel Skrædders.

»Ja, han er grumme belæst i Profeterne og Aabenbaringen,« svarede Sidsel med Stolthed; »men han er stærkest i det, som angaar onde Kvindfolk, og han faar mig tit gjort vred med det.«

»Det har du ogsaa Grund til, for var det min Hans, der saadan vilde stikle paa mig, da fik han hvasse Ord igjen,« sagde Stine.

»Du kan være glad ved, at Hans er en stille én, der ikke gjør en Kat Fortræd, thi du hedder Hvas og er hvas, og den vise Salomon eller en anden Vismand siger: »To haarde Stene male ikke godt sammen«. Det kan jo være alligevel, at din Mand af og til lider under din skarpe Tunge,« sagde Poul.

»Han beklager sig da aldrig over det,« svarede Stine.

»Nej, det er han for skikkelig til,« sagde Poul; »men du kunde da ellers have godt af at høre, hvad Profeten Sirak siger: »Som en sandfuld Vej op ad er for en gammel Mands Fødder, saaledes er en mundkaad Kvinde for en stille Mand.«

»Vi Kvindfolk skulle al Tid holde for og være de slemme, og dog ere Mændene ikke et Haar bedre,« svarede Stine.

»Jo, vi er; thi den Gudsmænd Bileam siger:

»Af en Kvinde er Syndens Begyndelse, og for hendes Skyld dø vi alle«,« sagde Poul.

»Der er slet intet Udkomme med dig i Aften; men du driller naturligvis, fordi du ikke kan taale, at man rører ved Kapellanen med en Lillefinger; thi han er jo din fine Ven,« svarede Stine.

»Jo, rør du bare væk med dine Lillefingre, men ikke med din Tunge; thi der staar skrevet: »Tungen er en Ild, en Verden af Uretfærdighed« og atter: »Tungen kan ingen tæmme, den er et ustyrligt Onde, fuld af dødelig Gift«. Ser du, Stine, en Tunge er en slemme Ting, naar den har saa megen Øvelse som din og gaar for saa slappe Tøjler, som din er vant til,« sagde Poul.

»Hør, Poul! Nu er du for slem mod Stine, for hun kan snart tro, at det er hende, du stikler paa, og det er jo ikke din Mening, for hun under os saamænd mangen rar Aften, og du er jo ellers saa glad som en Potte paa tre Tæer, naar hun kommer,« tugtede Sidsel.

»»Hvis jeg talede Uret, saa bevis det«, siger Salomo; men ellers er jeg ogsaa villig til at bøje mig for den Gudsmænd Sirak, naar han saa kjønt siger: »Vær snart villig til Forlig med din Modstander«, og jeg tilbyder Stine Fred og Forlig, naar hun vil lade være at rakke Kapellanen ned;

men det kan jeg ikke høre paa uden at blive gal i Skrallen, for han fortjener det ikke.«

»Du kan ogsaa godt blive fri, men saa tale vi Kvindfolk for os selv,« sagde Stine, idet hun bøjede sig over mod de andre Kvinder og fortsatte hviskende: »Nu skal jeg fortælle det aller-nyeste, som jeg har hørt; men I maa for Guds Skyld ikke nævne det til noget Menneske, for ellers vil jeg ikke sige det.«

Maren og Sidsel aflagde Løftet med højhellig Forsikring om ubrødelig Tavshed til deres Livs Ende, og Stine fortsatte:

»Det blev mig betroet i Dag af Ma' Vævers, at hendes Datter, der tjener i Præstegaarden, var kommen galt af Sted; men kunne I gjette, hvem, hun tænkte, var Fader til Barnet?«

»De to Kvinder anstrængte sig for at løse Gaaden; men Opløsningen fandt de ikke, og de bad Stine om at fortælle Sandheden og ikke lade dem sidde altfor længe paa Pinebænken.

»Ja, det er skrækkeligt at skulle sige det; men man gætter paa Forkarlen og« —, Stine sænkede Stemmen ned til de mindst hørlige Lyde, og alle tre Hoveder vare samlede i en tæt, fortrolig Klynge — »Kapellanen.«

»Ja, men det kunde da vel ogsaa være Løgn

som saa meget andet,« sagde Maren. »Ka' Vævers Karoline har al Tid været en snavs Tøs og svær hægen efter at komme i Kast med Karlene, og hun har jo haft megen Natterend med denne her Urmager, der ikke har det bedste Ry paa sig. Jeg tykkes nu alligevel, det er Synd at nævne Kapellanens Navn sammen med hende, for han er jo ellers en rettens rar Mand.«

»Jeg udgiver det ikke for andet, end hvad jeg har taget det for, og du kan selv om, enten du vil tro det eller ikke,« sagde Stine halvt fornærmet. »Men man skal ellers ikke skue Hunden paa Haarene, og naar Pigens egen Moder kan sige det, saa kan jeg saamænd ogsaa.«

Poul havde alligevel hørt Kapellanens Navn nævne; han blev vred og sagde:

»Nu skal det have en Ende med Snak om Kapellanens Søllehed, for ellers faar I Pressejærnet i Hovedet, og for Resten kjender jeg intet til, at han har begaaet noget, som han behøver at skamme sig ved. Man siger, at »den, som kan gaa igjennem Sivbæk uskjændt, kan gaa igjennem Helvede ubrændt«, og nu tror jeg, at det er sandt; men mit Hus skal ikke være Kontor, hvor Løgneaviser trykkes; thi at have hørt fortælle er halvgaaen Løgn«, og det vil jeg ikke være med til.«

»Hys! Ti stille, for nu er Poul vred,« hviskede Sidsel.

»I tie, ja I kjende Profetens Ord, naar han siger: »Tavshed er sikker«, og det var ikke saa galt, om I skrev jer det bag Øret,« vedblev Poul. »Men, hør Mutter, lad os nu faa en Kaffetaar, og saa drikke vi Forlig; thi »ingen véd, hvortil Fred duer, som ikke har prøvet Krig.«

Da Stine forlod Poul Skrædders sent om Aftenen, saa hun Lys hos Sypigens. Hun sagde til Maren: »Jeg tror alligevel, at jeg vil et lille Vend ind til Kirsten, for det kan være, hun har hørt noget, og man skal ikke løbe med halv Vind.«

Dagbogsblade.

I denne Tid har jeg læst Goldschmidts Fremstilling af Nemesistanken. Den tiltalte mig, og jeg tror, at der allerede her paa Jorden kommer Gjengjældelse over ethvert Menneske, saa det høster Frugt af sin egen Udsæd. Det Personlighedsforhold, hvori man stiller sig til ondt eller godt, præger éns Udvikling. Længes man med hele sin Sjæl efter at staa i et modtagende Forhold til alt sandt, godt og skjønt, da høster man Fred og aandelig Sundhed, medens Omgang med det onde giver Ufred og Kraftløshed. Man kan ville det gode og dog øve det onde; men saa tager Gud i Naade noget af Forbandelsen bort. I mit Forhold til Alrune har jeg intet ondt villet,

og dog have flere af mine Handlinger været onde; men gjennem denne troløse, behagesyge Kvinde, kom jeg i Forbindelse med noget dæmonisk vildt, som ødelagde nogle af mine skjønneste Tanker og Drømme. Vé den, der kaster Splid og Ufred ind i Næstens Liv — dem vil Gjengjældelsen ramme tidlig eller sent. Saa trænger jeg til at bede om Forbarmelse for mig selv; men jeg vil ogsaa bede for Alrune, at Gjengjældelsen ikke skal ramme hende i hele sin Strængthed. — — —

At jeg brød med Elise, bebrejder jeg mig ikke. Hvad kunde det nytte hende, at hun ejede mit Legeme, naar mit Hjærte tilhørte en anden Kvinde. Det er Bedrageri, Sjælemord, at gifte sig med en Kvinde, man ikke elsker. Kan hun, en elskende Natur, der tørster efter Kjærlighed, leve af de Smuler, som i Ny og Næ falde af fra hendes Herres Bord? Nej, hun faar Stene for Brød og vansmægter. — Derfor var det rigtigt, at jeg ikke af Medlidenhed ægtede Elise.

En yngre Digter har skrevet følgende Ord:

»Jeg længes imod én, der mig tør kjende
just som jeg er med ondt og godt iblandet;
som Poesiens Ild er med at tænde
og elsker mig, fordi hun kan ej andet.«

Det samme har jeg ofte følt, og jeg troede
at have fundet min Muse i Alrune; hun havde
gjort mit Liv harmonisk og lykkeligt, naar hun
havde været en trofast Natur. — — — — —
— — —

Maaske jeg lægger alt for megen Skyld paa
hende. Viste jeg hende ikke selv Troløshedens
Vej ved at kalde hende min, mens Elise endnu
var min Fæstemø! — — — — — Saa er det jo
Gjengjældelsen, som kommer over mig! — — —
Herre, min Gud! Straf mig ikke i din Vrede!

Hvorfra stammer den betagende Følelse, som
griber Mandens Sjæl, naar han elsker en Kvinde?
Aldrig kan han frigjøre sig fra Tanken om den,
som en Gang har vundet hans Hjærte. Er det en
Guddomsgnist, som faar ham til at brænde for
Skjønhestanken, legemliggjort i en Kvinde, eller

er det Sanseligheden, der møder frem i sin mest tiltalende Form for at blive hans Herre? — — —
Nej, en Følelse, der kan bringe det ædleste og bedste frem i et Menneske, maa have Guds Velbehag og stamme fra ham, ellers kunde den ikke blive til et helt Livs Velsignelse.

En Tænker har udtalt, at det, som vi kalde Kjærlighed er et tilsløret Driftsliv, der er under en sædelig Kulturs Tugt, men minder om sin Tilværelse ved uklare Længler og Drømme. — —
Jeg godkjender ikke denne Forklaring.

Bergstrøm er en elskelig gammel Præst, som har tilkæmpet sig Fred gjennem et ædelt Livs Arbejde. Han fortalte mig i Dag, at man bagvaskede mig paa en skammelig Maade; men han vidste ikke rigtig Besked om Sagen og vilde nærmere undersøge den. — Naa, der kan være nok at udsætte paa mig og min Gjerning, og det maa

jeg finde mig i; men noget uhæderligt kan man ikke sige mig paa. —

Degnen gav mig fuld Forklaring paa Klaffertungens væmmelige Arbejde, og han mente, at Djævelen har sluppet alle onde Aander fri for at ødelægge mit Rygte. Man siger, at jeg har været en løs Person i mit Forhold til Kvinder. Præstens Datter har jeg søgt at drive Gjæk med, det var derfor, hun maatte rejse. Min Fæstemø har jeg forført og derved dræbt hende, saa jeg ikke er værdig til at bære Kjole og Krave. — — — — Saa megen Ondskab havde jeg dog ikke troet, at man kunde tillægge mig, og jeg tænkte mig ikke Muligheden af, at saa skamløse Løgnehistorier kunde laves; thi saa staar hvert eneste Menneske fuldstændig værgeløst overfor Sladderens grimme Værk. — — — — Det er sandt, at jeg gjerne har villet omgaas ædle, aandsdannede Kvinder, sligt Samvær var for mig som et Sjælebad. Hver Gang, jeg mødte en ædel og skjøn Kvinde, kom det bedste i min Natur frem; men jeg har aldrig søgt at lefle med en Kvinde i Blik eller Ord, thi

sligt er mig modbydeligt. Hvorfor tillader da Gud, at onde Tunger revse mig for Ting, jeg ikke har øvet; thi der er intet sandt i Beskyldningerne!

Jesu Sirak siger: »Alle Plager kan man udstaa, kun ikke Hjærte-Plage, og al Ondskab, dog ikke en Kvindes Ondskab«. Jeg maa sande Vismandens Ord; thi nu kjender jeg Ophavet til den Bagtalelsens Syndflod, der truer med at skylle mit ubesmittede Rygte ned i Afgrunden. — Der kom Bud fra gamle Mette, at hun var dødssyg og ønskede at tale med mig; hun bekjendte da, at hun havde bragt mig i Folkemunde ved nedsættende Ord og bad mig med grædende Taarer om Tilgivelse. Den gamle, angrende Kvinde fortalte mig om sine Samtaler med Alrune, og jeg kunde skjønde, at denne i forblommede Ord havde styrket den gamles Tro paa min Slethed. — — — Hvor dog en Kvinde kan være ond og blive en Furie lig, naar det gode i hendes Natur forvrænges. — — Har Alrune for at hævne sig lagt Ved til Bagtalelsens Ild, da er hun ikke en ædel Mands Kjærlighed værd, og det er maaske en stor Vel-

gjerning af Gud, at hun ikke blev min Hustru. —
— Ak, Alrune! Hvi kunde du være saa ond, at
jeg maa tabe Troen paa kvindelig Renhed og
Trofasthed.

Hidtil har jeg ikke kunnet forstaa Kong Davids Ord om Hjærtensvennen Jonathan: »Din Kjærlighed var mig et Under fremfor Kvinders Kjærlighed«. Nu forstaaer jeg dem; thi en trofast Ven, som ikke svigter i Nøden, er en saare dyrebar Skat. Gamle Bergstrøm har vundet mit Hjærte for bestandig; uden ham vilde jeg føle mig forfærdelig ene i disse Kamptider. David maa have erfaret noget lignende med sin Ven og sat hans Venskab højere end Kvinders Kjærlighed, der gav ham saa dybe Saar og blev Midlet til hans Fald. — I Moderforholdet har jeg Lid til Kvinden og beundrer hende højlig; hendes Opoffrelse er grænseløs, villig giver hun sin Kraft, ja, sit Liv hen for Barnet. Ingen kan ofre som en Moder! — — Ak, Moder, Moder! Hvor inderlig trofast og kjærlig var du ikke imod din Søn, du misforstod mig ikke; thi du havde mig kjær for min egen Skyld. Nu savner jeg dig, at jeg kunde

græde ud ved dit Hjærte. — — — Nej! Jeg takker alligevel min Gud, at du hviler i Fred; thi det vilde voldt dig usigelig Lidelse at have hørt din Søns Rygte hudflettet og mishandlet. — — —

Det bliver Kamptider, skjønner jeg. Kirkebesøget er mindre, de onde Ords Giftfrø har ogsaa sat Blomst i flere Tilhøreres Sind. Ole Hjort har fortalt mig, at man holder Møde paa Møde i den grundtvigske Kreds og taler om Sognebaandsløsning til en anden Præst. Det smerter mig; thi min Ungdoms dejligste, mest beaandede Timer tilbragte jeg blandt Grundtvigs Venner, og jeg, der i flere Aar var hans stadige Tilhører, troede, det skulde blive min Manddomsgjerning at bane Vej for den gamle Høvdings geniale Tanker, som jeg i det væsenlige deler. Men jeg tror, at Nutidens Mennesker tage det for let med Forsagelsens Arbejde, og derfor maa Johannesrøsten lyde, i hvert Fald i denne Menighed. Den grundtvigske Kreds er misfornøjet med min Forkyndelse; den er for kold og haard, siges der. Det faar være. Jeg kan ikke smøre Folk om Munden med Kjær-

ligheds Honning, naar jeg daglig mærker, at Livet er fuldt af Jammerlighed og Synd. Sinaj og Golgatha høre sammen. Synden maa betones, hvis Naaden skal kunne modtages; thi før Syndsbevidstheden er levende i et Menneske, længes det ikke mod Naade og kan ikke føle den usigelige Glæde og Hvile, der findes i Troen paa Syndernes Forladelse.

Ole Hjort slog paa forleden, at jeg kom lettest ud af det hele ved at søge et andet Embede. Nej, slig en fejg Karl er jeg ikke, at jeg skulde flygte herfra, fordi samvittighedsløse Mennesker øve sig i djævelske Rænkespil, som gribe ind i min Gjerning for at øde den. Jeg har intet forbrudt mod denne Menighed, men været en trofast Tjener for den, og jeg behøver ikke at slaa Øjet ned for et eneste Menneske. Netop nu vil jeg optage Kampen og svinge Tugtens Ris over dem, der gaa Belials Ærinde; men jeg vil kæmpe med Aandens Vaaben og med aabent Hjelmgitter. Gud give mig Kraft til at være Sandheden tro i Kjærlighed.

Mange af dem, jeg troede vare mine Venner, vise sig at være blandt Bagtalerne; saadanne Hyklere kan jeg intet have med at gjøre, før de vende sig fra Løgnens Tjeneste. Andre, som jeg hidtil har lagt lidet Mærke til, ere trofaste Venner, som jeg kan lide paa. I Modgang prøves Venner, Avnerne sigtes fra Kjærnerne — jeg fik mange Avner i min Sigte. Men:

»Gaar Støtterne i Stykker,
og Vennerne faa Nykker,
da sker det blot, fordi du godt
kan gaa foruden Krykker.

Enhver, Gud sætter ene, han selv er mere nær.«

XI.

Taager og Solglimt.

Brandt havde mistet sit frejdige Livssyn, og det gav sit Udtryk i hans Forkyndelse, der til sine Tider var saa mørk og skarp tugtende, at det vakte Bevægelse i flere Kredse af Menigheden. Ole Hjort og hans Venner vare glade over hans Omvendelse, som de kaldte det; men hos andre var der stor Misfornøjelse.

Bergstrøm sagde en Dag til Brandt:

»De taler skarpere Ord til Menigheden, end jeg nogen Sinde har gjort, og dog troede jeg, at De saa lyst paa Livet.«

»Der var en Tid, da jeg saa paa alle Menne-
sker med et lyst Blik; men den er forbi, thi
Virkeligheden er haard og kold.«

»Det forekommer mig dog, at De ser mere mørkt, end der er Grund til, og at Tugtens Ris bruges temmelig ofte og hensynsløst.«

»Se paa al den Falskhed og Løshed, der findes blandt Menneskene! Se, hvorledes Selvished og syndigt Begjær sætter sine Mærker paa de bedste iblandt os, og De maa grue for Syndens fordærlige Magt.«

»Men De véd dog, at Gud har ladet sit Lys tænde i Verden, for at de, som tro, skulle frelses fra alt det onde og se hans Herlighed.«

»Det er vel sandt, Pastor Bergstrøm; men naar Lyset begynder at brænde i et Menneske, ere alle onde Kræfter straks tilrede for at slukke det, hvad ofte lykkes, og da bliver Mørket tykkere end før. Enhver af os maa frygte, at den Dag kan komme, da Lyset fra oven er udslukt i os, og derfor skal der kaldes op af Søvn.«

»Ingen ond Magt faar Lov til at slukke Lyset i os, naar vi selv ville lade det brænde,« sagde Bergstrøm. »Guds uendelige Kjærlighed borger for det, og hvis vi ikke have fuld Tillid til hans Løfter, staar vor Tro paa svage Fødder; men det er jo netop deri vor kristelige Styrke ligger, at vi fortro os helt til Gud, visse paa, at ingen Magt i

Himlen eller paa Jorden kan skille os fra ham, naar vi ikke selv ville.«

»Jeg tvivler ikke om Guds Magt og Kjærlighed, men om Menneskehjærtets Evne til at gribe og fastholde hans aandelige Hjælp under alle Skuffelser og Anfægtelser. Ogsaa vor Vilje er ofte saa svag, at de onde Tilbøjeligheder beherske den.«

»De har til Syne ladende helt forandret Deres Anskuelse«, sagde Bergstrøm. »Der maa i Deres indre Liv have været stærke Brydninger og Anfægtelser, da saa stort et Omslag er sket.«

»Det kan jeg ikke nægte; men Brydningerne ere netop hidkaldte ved Virkeligheden, som den leves i Verden, ved falske Mennesker og deres Ondskab.«

»Naa, De mener vel al den Bagtalelse, som De har været Gjenstand for i Folkemunde; men jeg vilde lade, som om det ikke vedkom mig, selv om det kunde smerte mig. At sligt har forandret Deres hele Livssyn er ikke troligt; der maa være andre Skuffelser eller dybe, sjælelige Lidelser, som have indvirket paa Dem. Dog skal jeg ikke søge at trænge ind deri; thi der er meget, som den enkelte Sjæl kun kan betro til sin Gud.

»De vil ikke misforstaa mig, kjære Pastor Bergstrøm, og derfor vil jeg bruge et Eksempel, for at De der igjennem kan faa et Begreb om de Skuffelser, der have voldt mig saa mange bitre Timer og givet mig et mørkere Livssyn. — — Lad os sige, at De havde en Ven, som de elskede usigelig højt; De troede ubetinget paa hans Ærlighed og Trofasthed og betroede ham alt, hvad der rørte sig i Deres Tanke og Hjærte. De følte, at De voksede sammen med ham i inderlig Forstaaelse, saa at ingen Magt paa Jorden vilde være i Stand til at skille Deres Hjærte fra ham. Det gode, sande og skjønne, som ere den evige Treklang i Tilværelsen, levede i ham i større Fylde end hos de fleste, syntes De. Dette Venskab styrkede Dem i tunge Tider og sporede til al god Gjærning; Tusinder af herlige Minder fik De tilfælles med Vennen, saa han blev som en Del af Dem selv.

Mindst af alt anede De, at han var en svigefuld, troløs Person, der skjulte sit sande Væsen og gik ad Veje, som førte til Fordærvelse. Da De endelig mærkede, at der i hans Natur var noget skjult, som han hidtil havde dulgt, søgte De at udforske, hvad det var, og da opdagede De, at Vennen var en hel anden, end De troede. Han

gik ad syndige Veje og havde forraadt Dem og Deres Tanker til dem, der vare lige saa slette som han. Med overbærende Kjærlighed foreholdt De ham hans Brøde og søgte at redde ham fra Fordærvelsen ved at ville fjærne ham fra Samliv med slette Mennesker; men han vilde ikke lade sig frelse, og i samme Grad, De ødslede Kjærlighed paa ham, behandlede han Dem med udsøgt Haan. Forvandlingen blev aabenbar, og med blødende Hjærte maatte De opgive Hjærtensvennen, skjønt det smertede Dem saa dybt, som om man havde revet et Stykke Kjød ud af Deres Legeme.

Men endnu havde De ikke tømt Skuffelsens Bæger til Bunds. Deres før saa dyrebare Ven blev deres arge, bitre Fjende, som ved Løgnens og Bagtalelsens djævelske Midler søgte at ned-sætte Dem og Deres Gjærning. Hver Hemmelighed, De havde betroet ham, hver Svaghed, som han nøje kjendte i Deres Natur, fordi De var fuldt aaben og ærlig mod ham, blev i Fjendens Haand ligesaa mange Vaaben, der med Ondskabens be-regnende Kløgt skærpedes og rettedes mod Dem. Selv Deres ædleste, mest opofrende Handlinger forvrængedes og gjordes til Selviskhedens og Forfængelighedens Arbejde. Og alle disse sata-niske Rænkespil og snedige Sandhedsfordrejelser

vare kun beregnede paa at skjule Fjendens egen Brøde og gjøre Dem, der havde vovet at løfte de hemmelige Vejes Slør for at redde ham med Kjærlighedens Omsorg, til en æreløs Person, som alle ædle Mennesker maatte vende Ryg. — — — Sig mig,« sluttede Brandt, »om De under disse Vilkaar og med saadanne Erfaringer kunde bevare Tilliden til Mennesker?«

»Jeg haaber det, selv om jeg maatte tvivle om det Menneske, der havde saaret mig saa dybt,« svarede Bergstrøm. »Ser De, kjære Brandt! Naar et Venneforhold mellem Mennesker brydes, da er der gjerne Skyld paa begge Sider, eller ogsaa er der saa store Forskjelligheder i Naturanlæg, at Sambaandet gaar i Stykker af den Grund. De maa ikke bryde Staven over et Menneske, fordi han forvandles fra Ven til Fjende; thi skulde Gud Herren bære sig saaledes ad mod os, der ofte ere troløse mod ham, da maatte han kaste os bort fra sit Ansigt. De har vel heller ikke glemt, at i Kraft af Kjærlighedens og Forligelsens Lov skulle vi tilgive vore Fjender. Men De drives ikke af Tilgivelsens Aand, naar De foragter Menneskene, fordi en enkelt har skuffet Dem.«

»Jeg bærer ikke Had i min Sjæl til nogen; men svigagtige Mennesker ere Skyld i, at det

ædlesté og bedste i mig er saaret til Døden, og derfor tvivler jeg om de flestes Ærlighed.«

»Da maa De ikke mene, at De selv har været trofast i alle Forhold og ikke givet en og anden Grund til Tvivl og Misnøje; thi Synden har ogsaa Tag i Dem. Se ind i Dem selv, og De vil faa Øje paa meget, der ikke kan bestaa for Gud, og saaledes er det hos os alle; men De vil, det er jeg vis paa, ogsaa finde meget kjærligt, trofast og godt, der vil tjene Sandheden. Hvorfor vil De da tvivle om, at det samme findes hos andre Mennesker?«

»Fordi jeg tvivler om mig selv; thi ingen har beredt mig større Skuffelser end netop mig selv,« svarede Brandt.

»Nu skjønner jeg, at De er aandelig syg og trænger til Hjælp,« sagde Bergstrøm; »men om jeg kan yde Dem nogen, véd jeg ikke. Jeg har intet nyt at sige Dem, men det kan ofte styrke vor Tro at se de samme kristelige Grundsandheder, som vi selv anerkjende, leve i andres Bevidsthed. Jeg har den Tillid til Dem, Brandt, at De ærlig af Hjærtet søger Sandheden, og da har det ingen Nød; thi Gud er trofast, og De finder ham, netop naar De synes at maatte forsmægte. Anfægtelser i de forskjelligste Skikkelser komme

til os alle, naar vi ere alvorlige Mennesker, og det sker oftest, naar store Skuffelser ramme os. Har De levet paa Stemninger og et livsglad Sinds overfladiske Erfaringer, da maa det smerte dybt at mærke Slangegiftens fordævelige Virkninger i Dem selv og i andre. Jeg siger ikke, at De har levet paa Stemninger alene, thi De kan have aandet dybere ved Guds Hjærte end jeg; men »den glade Kristendom«, som De hidtil har været Ordfører for i Sivbæk Menighed, overser ofte Livets Vrangside, og derfor bliver Skuffelsen des større, naar den mørke Virkelighed viser sig for Øjet. — De føler Dem svag og sjælemat, tvivlende om Kraft til at gribe Naadens Tilbud; men er Hjærtet villigt dertil, da faar De den samme Trøst, som Simon Peter fik af Herren: Frygt ikke! Uden Bistand fra oven gaar et Menneske til Grunde og vinder aldrig Sjælefred.«

De sad en Stund i Tavshed, men endelig sagde Brandt:

»Maaske min Præstegjerning ogsaa lider under mit mørke Livssyn; thi jeg mærker, at der er Misfornøjelse og Splidagtighed i Menigheden, og hvis jeg er Skyld deri, burde jeg vel søge en anden Virkekreds.«

»Der er Gjæring i Sindene alle Vegne, og jeg

kan forstaa, at denne Menighed heller ikke kan blive uberørt deraf; men dette fører Tiden med sig, og jeg har opfattet Dem som en Mand, der ikke gaar af Vejen for lidt Modstand,« svarede Bergstrøm og sad en Stund i dybe Tanker, indtil han spurgte:

»Tvivler De om, at jeg er Deres oprigtige Ven?«

»Nej?«

»Nu vel! Saa betro Dem til en gammel Præst, der selv har prøvet Livets Omskiftelser og véd, hvad Verden kan give og tage. Hvad har rystet Deres Sjæl saa stærkt, at De ligesom opgiver Ævret og ser paa alt med et mørkt Blik?«

Brandt kæmpede en Stund med sig selv, for han sagde: »Den Ven, jeg talte om, var en Kvinde, som jeg elskede dybt og inderligt; men hun sveg mig paa den skammeligste Maade og blev min Fjende, fordi jeg vilde redde hende fra Fordærvelsen.«

»Har De ingen Skyld selv, og føler De, at De intet har at bebrejde Dem i det nævnte Forhold?« spurgte Bergstrøm.

Brandt fortalte nu om sine Oplevelser uden at nævne Navnet paa den Kvinde, der havde skuffet ham saa dybt. Ligeledes fortalte han om sit Forhold

til Elise, og den gamle Præst fik Taarer i Øjnene ved at høre om de sjælelige Lidelser og Kampe, som tre Mennesker havde maattet gennemgaa, før de ulykkelige Forhold kunde udvikle sig, og han sagde:

»Det gjør mig smertelig ondt for Dem og de to Kvinder; thi I have alle lidt meget, efter hvad jeg kan dømme ved at tænke over Deres Fortælling. Døm dog ikke den Kvinde, som De havde kjær, med haardere Dom, end De kan forsvare; thi De véd ikke, hvad hun har lidt, og hvilke Kræfter hun har maattet stride imod, før hun voldte Dem saa stor Sorg. Dernæst vil jeg sige, at hin Kvinde, som De er saa bittært stemt imod, har været Deres Afgud, ellers havde Skuffelsen ikke kunnet gribe Dem saa stærkt; men Menneskeforgudelse bliver al Tid til Forbandelse og Nederlag. De har desuden paafort Frøken Elise en dyb Hjertesorg, og, selv om det skete imod Deres Vilje, er De dog Anledningen til hendes Kvide og pludselige Død. De kan ikke frigjøres for Ansvar, og derfor kommer Gjengjældelsen over Dem, at De skal prøve noget af de samme aandelige Lidelser, som gjorde hende ulykkelig. Men Virkningerne af dens Slag ville tabe sig i samme Grad,

som De med den gode Gud til Ven kan optage Deres Gjerning i Trofasthed.«

»De kan da ikke mene, at jeg burde have ægtet Elise, naar mit Hjærte tilhørte en anden,« sagde Brandt.

»Nej, men da De af egen fri Vilje havde kaaret hende til Deres Fæstemø, burde De løst Baandet med Varsomhed og saa for Resten resigneret. De maa ikke glemme, at De er Præst og som saadan bør drives af en anden Aand end denne Verdens, og mindst af alt bør De trælle for Deres kjødelige Hjærtes Begjær.«

Bergstroms Ord gav Brandt meget at tænke over, og i den følgende Tid havde han ofte Samtaler med sin gamle Ven.

Det blev Foraar. Snart skulde Bøgen staa Brud, og Skovbuuden begyndte at smykke sig til Brylluppet. Skovens og Markens Sangere havde travlt med at melde den glædelige Nyhed, og Gjøgen øvede sig saa smaat, for at hans Kukkuk kunde lyde fyldigt og taktfast til Festen. Stork og Stær, Svale og Spurv gjorde det livligt ved

Gaarde og Huse, de skyndte sig med at danne Sommerboliger til sig selv og de Smaaunger, som skulde holde deres Indtog i Verden, naar Tiden var kommen. Solen sendte sit venligste Smil til Græs og Blomster, som om den vilde sige: Fold eder kun ud Børn, og vær ikke bange for Vinter, thi den har jeg spærret inde oppe ved Spitsbergen!

Alt stod i glad Forventning, i svulmende Længsel efter at se den Skjønhed, som snart vilde udfolde sig. Haabet fødes ofte paany i Menneskets Hjærte, naar Naturen udaander sin foryngende Vaarjubel; men Ulykke, Ufred og indre Smerte kan stænge Naturindtrykkene ude.

Lærken sang sine kvidrende Sange over Sivbækkernes Hoved; men de hørte det ikke. Storcken fortalte forunderlige Eventyr fra sine Rejser, Stæren fløjtede sine lystigste Toner, Finken slog sine frejdigste Triller, men ingen lagde Mærke dertil; thi der var kommen skrækkelige Gjæster til Sivbæk, og alles Sind vare fulde af Angst. Tyfus og Strubehoste havde holdt deres Indtog i Byen og sloge ihjel for Fode. Fjorten Børn og ti voksne vare allerede døde, og i flere Familier laa alle syge; Byen spærredes efter Avtoriteternes Ordre, og Elendigheden var stor.

Der var Brug for alle uforsagte Mænds og

Kvindens Hjælp, og man fandt en og anden Helt eller Heltinde, som ingen havde tænkt paa. Nogle af de modigste, mest opofrende, var Poul Skrædder og hans Kone. Tidlig og sent vare de paa Færde for at hjælpe med Raad og Daad, uden at de ænsede Faren ved at gaa ind i de sygdoms-smittede Huse.

En Dag kom Poul op i Præstegaarden, der endnu var skaanet for Smitsoten, og bankede paa Brandts Vindue og bad ham komme ud, da Poul ikke selv maatte gaa ind.

»Jeg vil bede Dem om at komme ned til Stine Hvas, skjont jeg godt véd, at De kan blive smittet,« sagde Poul. »Men jeg véd, at De ikke er bange for Deres Skind, og nu ligge de hos Stines baade Mand og tre Børn. Saa bad hun mig saa mindelig om at faa Dem derned, for hun trængte haardt til et Trøstens Ord i al den Jammer, som hun maa leve i.«

»Jeg skal straks komme,« svarede Brandt.

»Det er pænt af Dem, Kapellan, at De vil gaa ind i Stines usselige Rønne med Fare for at blive smittet, skjont De jo véd, at hun har gjort Dem megen Fortræd med sin Mund.«

»Hyvad Stine kan have forset sig imod mig er glemt nu, da hun er i Nød og trænger til Hjælp,

og for Resten har hun vel ikke været værre end mange andre. Men, hvordan har De det selv, Poul? Jeg hører fra alle Sider, at De er en Mand med Mod i Brystet og Hjærtet paa det rette Sted, og det glæder mig meget.«

»Ja, »fattig Mand haver og Hjærte«, siger Vismanden; »men ellers er den Smule Hjælp, jeg kan give, ikke værd at snakke om.«

»Er De ikke bange for at blive smittet?«

»Aa, nej! Det tænker jeg ikke paa, og »der er jo heller aldrig saa haard en Krig, at jo nogen bliver fri«; men skal jeg blive smittet, er det Guds Vilje, og saa maa han sørge for Resten.«

Brandt fulgte med Poul, og snart traadte de ind til Stine Hvas. En kvælende Luft slog dem i Møde, saa de næppe kunde drage Aande. I samme Stue laa fire syge Mennesker: Manden, en Knøs paa 15—16 Aar og to Piger, der vare Tvillinge og kunde være henved 9 Aar. Manden og Knøsen laa i vilde Feberfantasier, medens korte, hule Støn og klingrende Hosten fra Smaapigerne tilkjendegave, at Strubehosten havde Tag i dem.

»Aa, Gud lønne Dem, fordi De kom, thi jeg er nær ved at gaa fra Forstanden i al denne Elendighed,« sagde Stine. »Der ligger Hans og Jens Peder i Vildelse og siger saa græsselige Ting,

at jeg ikke kan udholde at høre paa det. De lide svært, de Stakler, og jeg beder til Vorherre, at han snart vil løse op for dem, thi de komme saamænd ikke over det. Og saa er der mine rare, bitte Smaapiger! Aa, blot jeg maatte beholde dem! Men den slemme Hoste bliver saa hul og fæl, at den vist snart kvæler dem, endda det var først i Nat, at De fik den. Herre Gud, Kapellan! Kan De ikke komme med et godt Raad og bede en Bøn for de arme Stakler, saa skal jeg forskyldte Dem det alle mine Dage.«

Saaledes blev Stine ved at jamre, mens Brandt, der var noget lægekyndig, undersøgte de syge. Den store Nød, han i dette Øjeblik var stillet over for, kaldte hans gamle Kraft frem, og han var al Tid snar til Handling. Han sørgede for, at de syge Smaapiger fik et Brækmiddel, og tillige lagde han Havregrødsomslag om deres Hals. Der blev straks sendt Vogn efter Lægen, som ogsaa kom til Stede ved Aftenstid. En Operation fandtes nødvendig, og den blev heldig udført. Brandt vaagede hele Natten hos de syge Børn, der ved Midnatstid faldt i en tryk Slummer, som spaaede godt for deres Helbredelse.

Efter et Par Dages Forløb vare de uden Fare, og Brandt lod dem flytte hen til Poul

Skrædders, for at Ro og Pleje kunde blive dem til Del.

Men Stine betragtede Brandt som Børnenes Redningsmand, hvad han vel ogsaa var; hendes Taknemmelighed og Hengivenhed blev næsten til Forgudelse af hans Person, der stod for hendes Øjne i en hellig Glorie, og alle de onde Ord, hun før havde baaret i By om ham, blev nu hendes Anklagere. Ak, vidste hun dog blot, hvad hun kunde give som Sonoffer for sin Brøde! — Manden og Sønnen døde, og Stine tog sig det meget nær. Var det Guds Straf, der kom over hende? spurgte hun sig selv.

Det var ikke alene Stine Hvas, der lærte at skønne paa Brandts Omhu og Opofrelse. Hvor der var størst Nød paa Færde, var han at finde; hans støtte Ro og Handedygtighed forfejlede ikke sin Virkning i den febrilske Spænding, der hvilte over alle.

Daglig at se Døden under Øje, søge at fravriste den et eller andet Bytte, trøste lidende Mennesker og hjælpe dem til Rette i al den Fortvivlelse og Jammer, som rugede over saa mange Hjem, var et frigjørende Arbejde for ham. De triste Tanker og mørke Stemninger, som stammede fra indre Oplevelser, blæstes bort som Fnug i de

Dage, da han saa Dødens Aandepust slukke det ene Livslys efter det andet. Hvor bleve hans egne Lidelser dog smaa i Sammenligning med den Sygdommens og Fattigdommens Elendighed, der maatte betage, selv den frejdigste, Mod og Haab! Han følte sig sammenvokset med den haardt trængte Befolkning, dens Lidelser vare hans, og han delte dens Sorger. I alle Retninger var der dybe Vunder at hele, og der var nok at leve for, naar man havde Hjærtet paa det rette Sted og ellers ikke mente sig sat i Verden for selvisk at nyde uden at yde.

Smitsoten havde endt sin Gjerning i Sivbæk og drog nu andre Steder hen for at vække Alvor i Sindene.

Men Brandt havde vundet alles Højagtelse og Hengivenhed; thi Sivbækkerne kunde ikke glemme, at han trofast havde lidt og stridt med dem i onde Tider. Ogsaa Poul havde vist sig som en helstøbt Mand, da det kneb; men naar Folk vilde rose ham i hans Øjne, sagde han: »Man skal ikke gjøre en Myg til en Elefant«, siger Profeten, og man skal heller ikke gjøre mig saa hoven af Ros, at jeg glemmer, hvordan Poul Skrædder ser ud.«

XII.

Et Møde.

Der var Forsamling hos Skovgaards i Østerby; en Snes Mennesker, Mænd og Kvinder, vare til Stede. Man sang en Del Sange, og i øvrigt samtaledes om kristelige og folkelige Spørgsmaal. Friskolelærer Halvorsen holdt et lille Foredrag om Politik og Kristendom og sluttede med at sige:

»Helligaanden og Folkeaanden ville begge søge at faa alle Trællebaand løste, saa Livet kan røre sig frit. Derfor er det klart, at kristne Mennesker skulle befatte sig med Politik.«

»Hvilken Politik skulle de troende da føre?« spurgte Anders Kjær, som var Grundtvigianer af den gamle Skole.

»Venstrepolitik naturligvis,« gav Halvorsen til Svar. »Det er klart, at en troende Kristen maa være Venstremand.«

»Jeg kunde have Lyst til at spørge, om Vorherre er Venstremand eller Højremand,« sagde Anders.

»Jesus var da Venstremand i den Tid, han vandrede paa Jorden; thi han antog sig de smaa og lidende i Samfundet, og det er jo netop det samme, »Venstre« vil,« indskød Skovgaard.

»Jeg har en noget afvigende Mening om Politik, som den drives i vore Dage; thi jeg tror, at den i kristelig Henseende er vor Tids Fordærv,« sagde Anders.

»Denne Udtalelse er ikke meget frisindet, det er klart,« svarede Halvorsen.

»Det er en gammel Vise, Du synger der, for naar nogen i en Kamptid har en afvigende Mening fra Lederne af en Bevægelse, da stemples det gjerne som Mangel paa Frisind,« tog Anders til Orde. »Men jeg mener, at denne hæsblæsende Renden efter politiske Møder er aandsopslidende og ødelæggende for det kristelige Livs stille og sunde Vækst. Vi have flere Eksempler paa, at Mænd, som udelukkende befatte sig med politisk

Arbejde, mister Hjærtevarmen for det kristelige og kunne kun tale om Politik.

»Det er klart, at Anders ikke kan følge med Udviklingen, den render fra ham; men man kan tilgive en ældre Mand, at han ser tvivlende paa et Arbejde, som han ikke forstaar,« sagde Halvorsen med et egent Smil. »Vi unge kunne dog ikke standse, fordi de gamle mangle Syn for de Op-gaver, vi skulle løse; thi det er klart nok, at vi maa ind i Arbejdet paa alle Omraader, at Folket kan blive modent til at være Herre i sit eget Hus. Derfor maa vi netop med i det politiske, saa Folkerøsten kan gjøre sig gjældende i Lovgivningen. Nu have Herremændene og Embedsstanden styret længe nok til Skade for Folkelykke, det er nu paa Tide, at det almene Folk faar Herredømmet. Folkerøsten taler og kræver Frihed for alle, og vi véd jo, at »Folkets Røst er Himlens Dom«.«

»Det Ord, som du nævner, er ofte bleven brugt af vor gamle Høvding; men ikke i den Forbindelse, som du benytter det. Ordet kan være Sandhed, naar Folket drives af Helligaanden; men det kan ogsaa blive en folkefordærvende Løgn, naar onde, splidagtige Aander faa Lov at raade,« tog Anders til Gjenmæle. »Tror du f.

Eks., at det nuværende politiske Kjævl har noget med Himlen at gjøre? Nej, tværtimod ser det ud til, at Egennyttens og Klassehovmodets Aand driver sit Spil, eftersom Kiv og Splid gror saa frodig som aldrig før. Det ene Parti har ikke noget at lade det andet høre, for de ere lige kaalhøgne paa det. Derfor er det min Mening, at unge Mennesker, nye i Troen og med liden Erfaring, ikke kunne deltage i dette Himpamp uden at tage Skade; ja, maaske vi gamle skulle vogte os lidt ogsaa.«

»De unge maa lære at bruge deres Kræfter; thi hvordan skal ellers den Slægt, som kommer efter os, kunne tage vor Gjerning op,« sagde Skovgaard. »Baade min Søn og Datter gaa med til politiske Møder, og jeg tror, at Ane er godt med, for hun kan gjengive alle Talerne, som om de stod præntede for hende. Det giver ogsaa Oplysning.«

»Ja, det er klart, at den Tale om, at vi skulle vogte os for Politik, er ren og skær Højrelærdom; thi kunde Højremændene faa os til at lade være med at politisere, da havde de Spillet vundet. Men derfor skal der røres op i Masserne, særlig blandt Ungdommen, at alle kunne komme til at arbejde for Folkelykke,« mente Halvorsen.

»Var vor Politik sund og ærlig, da havde jeg intet imod, at troende Mennesker, ogsaa de unge i Troen, befattede sig med den; men det er ikke sundt, at man holder Møde ved Møde, hvor den ene Taler gjør den anden til Grin. Det hagler jo med politiske Stikord, Forvrængninger af Modstandernes Udtalelser, personlige Hip og nedsættende Domme,« sagde Anders. »Tror man at kunne opdrage et Folk paa sligt, da tager man storlig fejl; thi man opøver kun Kritiksyge og giver Stene for Brød. Nej, lad de unge og vi gamle med først vende vore Øjne til Kristendommens levende Kilde og faa Smag for at drikke af den, da findes den sande Lykke. Opdrag saa de unge til sædelige Mennesker, dygtige i Haandens og i Aandens Verden, da lære de nok at løse de Opgaver, ogsaa de politiske, som ligge for, naar deres Tid kommer.«

»I det sidste er jeg enig med Anders,« sagde Skovgaards milde Hustru. »Vi skulle vise vore Børn fra smaa af, at vi søge vor Styrke i Bøn og Tro, og at vi, saa godt vi svage Mennesker kunne det, indrette vort eget Liv derefter. Naar vi saa ellers lære dem Flid og Arbejdsomhed, da blive de nok sædelige og dygtige Mennesker, der komme til at elske Gud og det, som godt er.

Derfor er jeg meget kjed af, at Skovgaard næsten al Tid skal snakke om Politik med Børnene, ja, Ane er endog bleven saa hægen efter at læse Aviserne, at saa snart de ere inden Døre, tavner hun ikke, før hun faar dem læst.«

»Det er klart, at det er til Anes Ros,« sagde Halvorsen. »Saadan skulde alle unge Mennesker være, da sad vi anderledes i det nu.«

»Jeg forstaar mig ikke paa Politik,« svarede Skovgaards Hustru; »men jeg er led og kjed af denne bestandige Snakken om den, for det er al Tid det samme. Jeg er vis paa, at unge Mennesker have ondt af at tylls med en saadan Mængde politisk Visdom, som nu vor Ane er befængt med, for hnn er somme Tider rent tummelumsk i Hovedet.«

»Der fik Anders Undsætning; men det er klart, at frisindede Mænd og Kvinder ikke bør lægge nogen Hæmsko paa de unges Trang til Oplysning, og det politiske er en af Løftestængerne for Folkets Udvikling,« tog Halvorsen til Orde. »Det er en helt forældet og frihedsfjendsk Anskuelse, at Mennesker skulle have Barnepige ud over Konfirmationsalderen. Nej, jo tidligere de kunne faa Vinger til paa egen Haand at flyve over de høje Fjælde, des bedre. Da faa de det vide

Syn, som Hjemmet ikke kan give, og Viljeslivet fæstnes og styrkes.«

»Du kalder altsaa den Anskuelse frihedsfjendsk, at vi ældre skulle søge, saalænge som muligt, at bevare Børnene i Hjemmets Liv, og dog er det derpaa, det kommer an, naar Hjemmet er godt,« sagde Anders sindigt. »Det baader et Barn bedre at agte paa sin troende Moders Formaninger og Lærdomme end at kaste alt det bag sin Ryg og ofre til politiske Guder. Men vor Tid er farlig for Ungdommen, hvad man kan se deraf, at de unge mene at have vokset Fader og Moder over Hovedet og ville mestre dem.«

»Ja, vi unge skulle rigtignok helst være nogle Tommer for ud for de ældre,« lo Halvorsen, »for det er klart nok, at unge Øjne have bedre Syn for det ny, som vil frem, end de gamle. Vi behøve jo ikke at gaa længer end til det, som vi ogsaa skulle forhandle lidt om i Dag. Anders hører til de gamle og vil ikke løse Sognebaand, hvorimod vi unge føle det som en Samvittighedspligt at gjøre det; thi Kapellan Brandt kan ikke give Sjæle aandelig Næring, saa Livet kan udfolde sig frisk og kraftigt. Gamle Bergstrøm er vel gaaet ud af Spillet for alle Tider, og hans Prædikener kan man da heller ikke være fornøjet med,

Der er saa ingen anden Vej end at løse Sognebaand til Krieger, hvis Livet ikke skal blive sygt og dvaledødt iblandt os.«

»Jeg har aldeles intet imod Sognebaandsløsning, ja under visse Forhold vilde jeg selv løse det; men jeg fraraader paa det nuværende Tidspunkt, at nogen skiller sig fra Sognemenigheden,« svarede Anders.

»Tidspunktet synes mig netop heldig valgt,« sagde Halvorsen. »Brandts Forkyndelse har faaet saa bitter en Tilsætning, at ingen af os Grundtvigianere gider høre ham, og er der noget sandt i den grimme Snak, der gaar om ham i Folkesmunde, saa kunne vi ikke være bekjendte at have ham til Præst.«

»Hvad er det egenlig for grim Snak, der gaar om ham?« spurgte Skovgaards Hustru. »Jeg har aldrig brudt mig om at vide det, for der gaar saa megen Sladder og ond Tale mellem Folk, og det skal de troende ikke befatte sig med.«

»Lad os saa lade det være uomtalt; thi har han gjort ondt, maa han jo selv lide derfor og bære Ansvaret,« sagde Iver Hansen.

»Nej, lad os hellere høre det rent ud; det sømmer sig ikke for os at liste om paa Hosesokker; thi disse halve Hentydninger og forblommede

Ord ere værre end at nævne Tingen ved sit rette Navn,« sagde Skovgaards Hustru.

»Naa, ja, det kan jeg gjerne,« svarede Halvorsen. »Man beskylder ham for at være kvindeskjær og for at have sveget sin Fæstemø, da han havde forført hende. Hun døde af Sorg.«

»Mon der er et eneste Menneske til Stede, som tror den Historie?« spurgte Anders.

»Nej, det er naturligvis Bagtalelse,« lød det rundt om.

»Lad os kalde det Løgn!« sagde Anders; »thi saa komme vi Sandheden nærmere, for jeg kjender lidt til Sagen, eftersom jeg har talt med Brandt derom.«

»Stakkels Brandt! Det maa da gjøre ham meget ondt, at hans egen Menighed bagtaler ham saa grimt,« sagde Skovgaards Hustru.

»Ja, det piner ham saare meget, og det er maaske dette, som ved flere Lejligheder præger hans Vidnesbyrd,« svarede Anders.

»Løse vi nu Sognebaand, da gjøre vi ham endnu mere mistrøstig og drive ham over i Pietisternes Hænder, for han ser dog sine bedste Venner i os. Lad os derfor lade Sagen bero endnu en lille Tid, og vi kunne jo alligevel høre

Krieger baade en og anden Gang for det,« sagde Skovgaard's Hustru.

»Man kan ikke nære sin Sjæl af Medlidenhed for Brandt, det er klart, at han maa bære sin egen Byrde,« tog Halvorsen til Orde. »I Krieger finde vi en Præst efter vort Hjærte, og hans Menighed bestaar af vore Aandsfrænder. Derfor mærke vi Aandens Vingslag suse over os, føle Hjærtets Pulsslag gaa stærkere og stærkere i vort Bryst, mens vi vokse fremad og opad mod Kristi fuld-voksne Alder. Og jeg siger: Lad os drage herfra at synge Herren en ny Sang, saa kunne de døde her i Sivbæk begrave deres døde.«

»Enhver maa gjøre sig det klart, som Halvorsen saa tit siger, om der er en inderlig, uimod-staaelig Trang til at samles om Kriegers Forkyn-delse og mødes med Aandsfrænder i hans Menig-hed. Føles det som en uafviselig Samvittigheds-pligt at løse Sognebaand, for at Sjælen kan faa aandelig Næring og Trivsel, da har jeg intet at sige; thi i saa Fald er enhver sig selv nærmest, Sjælehelse gaar fremfor alle andre Hensyn,« sagde Anders. »Men et saadant Skridt bør ikke gjøres uden tvingende aandelig Nødvendighed; thi man har ogsaa Ansvar overfor troende Brødre og

Søstre, der ikke ere naaede saavidt i aandelig Modenhed som vi, eller hvis Udvikling er gaaet ad andre Veje end vor. Forlade vi Sognemenigheden nu, da øge vi Splidagtigheden; men blive vi en Stund, kunne vi bidrage til at samle alle dem, som ville høre Herren til. Det har meget at sige for de svage eller nye i Troen Gang efter Gang at mødes med erfarne, troende Brødre og Søstre i Herrens Hus og forenes med dem i Bøn og Lovsang. Der rækkes derved en hjælpende Haand til baade en og anden, som ellers ikke vilde være kommen med i de troendes Samfund.«

»Der kan være meget kjønt i en Del af det, som Anders siger; men jeg er ikke enig med ham i hans mange Betæneligheder, og skulde man tage alle de Hensyn, som Fantasien kunde skabe, blev ingen stor Tanke nogen Sinde udført,« sagde Halvorsen. »Der bliver noget leddeløst i én, naar man skal tage alt Smaatteri med i Betragtning, hvor det gjælder Sjælens aandelige Vel.«

»Det er netop med det heles Vel for Øje, at jeg fraraader Sognebaandsløsning nu for Tiden; men hvad der er stort for mig, kan jo være smaat for dig og omvendt,« gav Anders til Svar. »Naar alt kommer til alt, er Brandt en troende

Mand, der tager Stade ved Daab og Nadver. Og ere hans Ord end ofte skarpe og tugtende, saa trænge vi visselig alle til at se, hvor langt vi ere tilbage i Forsagelsens Arbejde. De fleste af os elske og ære Brandt fra den første Tid, da han forkyndte Ordet saa levende og dragende for os, og nu har han vist, at hans Liv svarer til hans Lære, naar det gjælder at ofre sig for Næsten. Lad os ikke svigte ham i en Kamptid, da han trænger til Overbærenhed og behøver de troendes Forbøn og Kjærlighed. Enhver for sig maa afgjøre den Sag med Gud og sin Samvittighed; men der bør ikke indvirkes paa nogen for at fremkalde saa vigtigt et Skridt, som det at løse Sognebaand er.«

Man taledes ved en Tid om andre Emner og sang nogle Salmer og Sange, før Vennerne skiltes.

Halvorsen og to andre Familier løste straks Sognebaand, skjønt Brandt var den, der ivrigst havde virket for Friskolens Oprettelse og for, at Halvorsen blev Lærer ved Skolen.

»Der kan De se, at De ammede en Øgle ved Deres egen Barm, da De fik Halvorsen til at op-

rette denne nymodens Skole i Østerby,« sagde Ole Hjort en Dag til Brandt.

»Halvorsen er jo ellers en god og livlig Lærer, han maa have Lov til at følge sin egen Overbevisning og vælge til Præst, hvem han vil. Jeg fortryder ikke, at jeg støttede hans Valg.«

»De er blind paa begge Øjne i den Sag!« udbrød Hjort. »Kan De da ikke se, at Børnene intet lære; de proppes med Troldehistorier og Eventyr, men de lære hverken Guds frygt eller gode Sæder. Og saa søger den brydske Friskolelærer at gjøre Kvalm og vække Splid iblandt os; det kalder han Liv, men for mine Øjne er det en ond Gjerning, som Gud vil forbande.«

»De kalder mig blind, men meget seende er De ikke selv, naar De kan dømme en Mand saa uretfærdigt, fordi han er ung og uprøvet. Halvorsen kjører vel nok af og til med tom Vogn; men han er ellers en alvorlig Mand og skal nok komme til at udrette noget godt.«

»Han er en af de mange Tøjlesløshedens Apostle, der udsendes at berede Vej for Antikristen, ja, han er en Ulv i Faareklæder og stjæler Lam af Hjorden,« sagde Hjort heftig.

»Om det blive vi aldrig enige, og derfor ville

vi ikke strides,« sluttede Brandt og førte Samtalen ad andre Veje; men den gamle, ærlige Degn var saa harmfuld paa Sognebaandsløseren Halvorsen, at han opsøgte denne i Østerby Friskole, hvor det kom til et alvorligt Sammenstød mellem dem.

XIII.

Alrune.

Det gik snart op for Bergstrøm med fuld Klarhed, at der havde været et Forhold til Stede mellem Alrune og Brandt, og at det var blevet til Sorg og Skuffelse for begge Parter; men hvorledes det i sin Helhed hang sammen, kunde han ikke finde Rede i. Af Brandt krævede han en Forklaring og fik den; men det var til Bedrøvelse for den gamle Præst, der intet hellere havde ønsket end at se Alrune som Brandts Hustru. Nu havde de fjærnet sig fra hinanden for bestandig og gjort hinanden Livet surt. Underlige Modsigelse! — Men det kunde ikke nytte at bebrejde dem noget nu, da Ulykken, som de havde lige Del i, var sket og ikke stod til at ændre. Af to

saa varmbloedige Naturer som Brandt og Alrune var det vanskeligt at faa Indrømmelser, og derfor maatte der helst ties, følte Bergstrøm.

I den første Tid, efter at Alrune var kommen til Kjøbenhavn, levede hun et stille Liv hos sin Moster; hun følte ingen Lyst til at deltage i Selskaber og Baller, hvad Storm var meget utilfreds med; thi hans Venner ønskede at gjøre Bekjendtskab med »den fagre Blomst, han havde plukket paa de jyske Heder«, som hans Ven, Naturforskeren Hering, udtrykte sig.

Mosterens Hus gjæstedes nu og da af nogle unge Piger, et Par Studenter og et Par ældre Damer, der hørte til Mosterens sædvanlige Omgangskreds. Storm indførte to af sine Venner i Huset, og der var saaledes nogen Afveksling i det daglige Liv.

Alrune var stadig i trist Stemning, og overfor Storm viste hun sig meget lunefuld. Saaledes skulde de en Dag gaa en Tur ud til Frederiksberg Have og paa Hjemvejen besøge en Familie. Da Alrune var færdig, sagde Storm:

»Jeg synes, du skulde tage din nye Kaabe paa, den klæder dig allerkjæreste«.

»Naa, du mener, at jeg ikke er pæn nok til

at følges med dig! Ja, saa bliver jeg hjemme, jeg skal ikke genere.«

»Hvad er det nu for noget, der kommer op i dig! I mine Øjne er du al Tid takkelig og smuk, det véd du godt; lad os saa gaa.«

»Nej, i Dag følger jeg ikke med, og det skal du have til Straf, fordi du gjorde Ophævelser over min Paaklædning.«

»Ja, saa gaar jeg heller ikke,« sagde Storm og satte sig ned.

»Det maa du selv om, du har jo din fri Vilje,« svarede hun vrippent og lagde Tøjet fra sig.

»Nu er du uretfærdig, thi jeg har ikke villet fornærme dig og mener, at jeg heller ikke har gjort det. Hvordan kan du da nænne at være saaledes imod mig!«

»Du kommer oven i Købet med Bebrejdelser, men det vil jeg ikke finde mig i, for jeg kan ikke al Tid gjøre, som du vil have det.«

Storm blev vred, men beherskede sig; han stod op, gav hende kjærlig Haanden til Afsked og gik.

Til andre Tider kunde hun være hensynsfuld imod ham, ja overøse ham med Kjærtegn; men der var alligevel noget febrilsk, fredløst over hende.

Til sin ældste Søster, Nina, skrev hun lange Breve, og nogle Brudstykker af dem hidsættes.

Kjøbenhavn den 1ste Marts 18 — —

— — — — — Ak, hvor jeg dog er ulykkelig, kjæreste Søster! Det er, ligesom jeg var jaget bort fra mit Hjem, og det er Brandts Skyld altsammen. Jeg er bange for, at han skal skille mig fra eder; thi han er falsk og snild. Tro ham ikke, kjære Nina! Han er ikke en Tiendepart værd af den Tillid og Venlighed, der vises ham af Fader og eder allesammen! — — — — —

Jeg kan ikke holde Styr paa mine Tanker, de gaa hid og did uden noget Hvilepunkt, og det værker i mit Hoved, som om det skulde sprænges. Naar jeg saa taler med Moster om det, siger hun blot: »Hvad skulle alle de brydsomme Tanker til! Slaa dig dog blot til Taals, Barn; thi du har det jo godt og behøver ikke at bekymre dig om noget.« Ja, det kan hun sagtens sige, hun kjen-der intet til onde Mennesker, som ville ødelægge éns Hjærtetfred. Storm kan jeg ikke betro mig til, for han tager alt saa overfladisk og let. Til dig, lille Søster, tør jeg betro alle mine Tanker og Følelser. — — — — Jeg er ikke klar over, om jeg hader Brandt; men jeg er nær ved at foragte mig selv, fordi jeg nogen Sinde har kunnet elske

ham. — — — — Maaske det ogsaa kun var en
Indbildning, thi nu er han mig ligegyldig. — —
— — — —

Kjæreste Nina! Du synes, det er underligt,
at jeg i mine Breve omtaler Kapellan Brandt saa
ofte, da jeg ikke kan lide ham; men det kan jeg
ikke gjøre ved, thi han er al Tid i mine Tanker.
Saaledes har han formaaet at besnære mig, at jeg
stadig har Ufred i mit Sind og maa tænke paa
ham, enten jeg vil eller ikke. Nu begynder jeg
at forstaa Visen om Agnete og Havmanden — —
— — — —

Jeg troede at finde Ro, naar jeg forlovede
mig med Storm; men det gjorde kun ondt værre.
Ja, kjære Søster! Du kan tro, det er svære Tider
for mig; ofte gaar der flere Nætter hen, uden at
jeg faar Søvn i mine Øjne, og Pudlen bliver vaad
af Taarer. Jeg véd i Grunden ikke, hvorfor jeg
græder, men jeg er saa beklemmt, at jeg maa have
Luft, ellers dør jeg af Sjæleve. — — — —

Kjære Nina! Nu have vi da atter den dejlige Vaar, Bøgen er sprungen ud, og der er yndefuldt og skjønt alle Vegne; jeg føler mig som forynget, hver Gang jeg kan komme bort fra den kvalme By og ud i den dejlige Natur, hvor man kan fylde Lungerne med frisk Luft. Da bliver jeg ofte saa hjærtelig, at jeg kunde omfavne hele Verden og juble om Kap med Smaafuglene; men naar jeg saa er allergladest, da staar det gamle Forhold til Brandt pludselig frem for mit indre Syn, og min Glæde er ødelagt. Ak, kunde jeg blot glemme den Tid! — — — — —

I Gaar var jeg i Kirke; det gaar ikke tit paa, thi Storm kan jeg aldrig faa med, og Moster, véd du jo nok, læser hellere sin »Mynster« hjemme end gaar i Kirke. Det var den saakaldte »Damer-nes Præst«, jeg hørte, og han er en herlig Mand til at prædike. Der er noget saa tiltalende ved hans Person, at man bliver helt betagen deraf, og saa mærker man intet til de skarpe og hvasse Udtryk, som I ere vant til i Sivbæk under den nuværende Prædiker, som er — — — — —, nej lad det hellere være usagt. — — — — —

Dyrebare Søster! Du bebrejder mig, at jeg skriver nedsættende og haanligt om Brandt, og du tager ham endog i Forsvar, hvad jeg ikke havde ventet af dig. Det er underligt, at jeg ligesom føler en hemmelig Glæde over, at du finder noget hos ham, som er værd at forsvare. Men det er vel, fordi jeg selv en Gang i min forblindede Tilstand mente, at der var saare meget ædelt og trofast hos ham. Ingen Mand bliver mig saa dyrebare, som han har været, og derfor kan du forstaa, hvor dybt han har krænket mig ved at svigte min Tillid og lønne min Kjærlighed med Mistillid og Haardhed. — — — Jeg har intet at bebrejde mig, véd jeg; thi han bærer al Skylden for det, som er sket. Du skriver, at Fader har talt strænge Ord til gamle Mette, fordi hun har baaret »Sladder i By« om Kapellanen. Men det er meget urigtigt af Fader, for Mette, det gamle, trofaste Skind, gjør det naturligvis af Hengivenhed for sin »lille Alrune«, og den ufine Omtale, som Kapellanen har været Gjenstand for, er Løn for egne Handlinger. — — — — —

Kjæreste Nina! Du spørger om, hvorfor jeg aldrig skriver om Storm. Ja, jeg véd det næsten ikke selv; men han bliver mere og mere fremmed for mig, føler jeg, og han kan ikke forstaa mig. — Jeg tror ikke, at jeg bliver lykkelig som Storms Hustru, og hvad skal saa Enden blive. — — —

I Gaar læste jeg i en Bog følgende Ord: »Et ædelt Menneske, som staar i Pagt med Gud, taaler alt og tilgiver alt, ellers forsynder han sig mod Kjærlighedens Lov og gaar den ondes Ærinde.« Deraf maa jo følge, at hvis jeg foragter Brandt og ikke kan tilgive ham, da staar jeg ikke i Pagt med Gud. Det er forfærdeligt; thi jeg er ofte grænseløs bitter i mit Sind mod Brandt. Men det kan ikke forundre dig, der kjendte det sande Forhold mellem os. Jeg hengav mig med hele min Sjæl til ham, og saa stødte han mig fra sig paa en haanende, brutal Maade, fordi Skinsygens onde Tanker kom op i ham. Al den Ufred og Hvileløshed, som er i min Sjæl, stammer fra ham, og jeg er ofte i saa stor Sjælenød derover, at jeg ikke kan bede. I saadanne Tider er jeg nærved at hade min Freds Forstyrrer. — — — — —

Kjære, trofaste Nina! Hvis jeg ikke havde dine kjærlige Breve at trøstes ved, da gik jeg til Grunde; jeg tørster efter Kjærlighed og Forstaaelse, men finder saa lidt deraf. Der er en Tanke, som i den sidste Tid gjør mig helt hjærtesyg, og den maa jeg betro dig. Jeg tror, at jeg elskede Brandt inderligst, da jeg forlovede mig med Storm; men saa er jeg jo skyldig i samme Brøde som han. At være forlovet med én Mand og elske en anden — den Tanke er ikke til at udholde, og jeg er bange for, at Kjærligheden til Brandt ikke er død i mit Hjærte. — — — — — Maaske jeg lægger for megen Skyld paa Brandt for at gjøre min egen des mindre; thi ofte føler jeg ligesom Samvittighedsnag over, at jeg kan tænke slet om ham, der dog var min bedste Ven, skjønt jeg aldrig — det føler jeg — kan blive hans Hustru. — — — — — Mit Hjærte tumles omkring af de mest modstridende Følelser — Had og Kjærlighed ere ikke saa langt fjærnede fra hinanden, som man tror, og dog ere de jo Modsætninger. — — — — Det kan ikke ret længe vedblive saaledes; Storm bliver mig mere og mere ligegyldig, hans Kjærtegn ere mig imod — jeg maa al Tid tænke paa hin Dag i Præstegaardshaven, da jeg lænede mig til Brandts Bryst, og mit Hjærte slog mod

hans. Ak, raad mig, elskede Søster, for jeg er meget ulykkelig og véd ikke længer hverken Vej eller Sti. Alt er Mørke i mig! — — — — —
— — — — —

*

*

*

Alrune var ene hjemme, Mosteren besøgte en Veninde og ventedes ikke hjem før Aften. Tiden var lang for Alrune, hun aabnede Vinduet og saa paa Menneskesværmen, der mylrede op og ned i Gaden. De stundesløse, ilende Mennesker vare et Billede paa det urolige og higende hos hende selv; hun trængte til nye Indtryk for at blive frigjort fra de Tanker og Stemninger, som pinte hende. I den sidste Tid havde hun fundet Behag i at høre Naturforskeren Herings Anskuelse om Tingenes Tilblivelse og Udvikling; hun mærkede et frisk Pust fra en ny Verden, som hun aldrig havde drømt om. Det frie Syn, som Hering havde paa Livet i det hele, tiltalte og fængslede hende, skjønt hun ligesom var bange for at give de nye Tanker Rum. Men alene dette at sysle med nye Spørgsmaal virkede frigjørende, syntes hun. Det var morsomt, om Hering kom i Eftermiddag, saa kunde der drøftes mange Ting. Som hun stod i disse Tanker, hilste en Herre paa hende, det var Hering. En dyb Rødme gød sig over hendes

Ansigt, idet hun gjengjældte hans Hilsen. Mon han vilde gaa forbi? Nej, et Øjeblik efter hørte hun ham komme op ad Trappen og ringe.

»Goddag, Frøken Bergstrøm! Ja, Storm er vel ikke kommen endnu; vi have nemlig været saa hensynsløse at sætte hinanden Stævne her ved Thetid.«

»Det var rart, at I traf den Aftale; men I maa tage til Takke med mit Selskab, for Moster er ikke hjemme.«

»Vi kunne nok undvære Deres Moster en Aften, naar vi have Dem,« sagde Hering smilende.

De talte en Tid om ligegyldige Ting, da sagde Hering:

»De lever for indesluttet, Frøken Bergstrøm; man ser Dem aldrig i Selskab, og dog er jeg vis paa, at De vilde befinde Dem vel ved lidt mere Afveksling i Deres Liv.«

»Jeg har ingen rigtig Lyst, og desuden er jeg ofte i saa trist en Sindsstemning, at jeg vilde tage mig daarligt ud i livligt Selskab. En forlovet Pige er jo ogsaa lidet ænset i de unges Lag.«

»Det maa De ikke sige, Frøken Bergstrøm; thi jeg er vis paa, at Herrerne ville forgude Dem, og en ung Pige kan da nok modtage Hyldest,

fordi hun er forlovet. Man lever kun én Gang, og man skal nyde Livet, mens man har det.«

»Men naar et Menneske er saa livstræt, at det ser Mørke alle Vegne; hvad da?«

»Livstræthed er kun en Forstemning i Nervesystemet og maa behandles som en Sygdom. Drømmespind og Grubleri er ofte Aarsag til Sygdommen og derfor maa man vogte sig for sligt.«

Hun sad bøjet over sit Arbejde, mens Herings Blik hvilte forskende paa hende.

»Maaske De har Ret i, at man ikke skal gruble for meget,« sagde hun; »jeg kan ingen Mening finde i Tilværelsen, der synes mig at være mørk og fattig paa varig Glæde, og dog følte jeg en Gang, at det var skjønt at leve.«

»Livet er, som Øjet ser det, lyst eller mørkt, eftersom man tager det hele med Ro eller ikke; men den Smule Honning, der findes i et eller andet Blomsterbæger, maa man indsuge, før Sjælen gaar over i det store Intet.«

»De har nogle Gange talt om det store Intet uden nærmere at forklare, hvad De mente dermed. Tror De ikke paa et evigt Liv?« Alrune saa op fra sit Arbejde, ventende paa Svar.

»Jeg taler sjælden med Damer om saa alvorlige Spørgsmaal, fordi man grumme let bliver mis-

forstaaet; men da De spørger mig, skal De ogsaa faa et bestemt Svar,« sagde han efter nogen Tøven.

»Jeg tror ikke paa et evigt Liv efter dette, fordi det vilde stride mod sund Fornuft og Videnskabens Resultater.«

»Det er en trøstesløs Livsanskuelse, synes mig.«

»Aa, nej! Man søger blot at indrette sig saa bekvemt som muligt, mens man lever, og da alt er forbi med dette Liv, er man fri for mange trykkende Tanker og Fantasier, som de, der ville leve evigt, trues af.«

»Men naar Sjælen bliver til et Intet, er Tanken om Døden rædselsfuld. Nej, De har heller ikke Ret; det er ikke muligt, at saamange Mennesker, som søge Sandheden, leve paa en Logn!«

Alrune lod Hænderne synke og stirrede frem for sig.

»Jeg vil ikke søge at bibringe Dem mine Anskuelser i den Sag; thi enhver skal have Lov at tro og tænke, hvad han vil; men De sagde jo netop for nylig, at De ikke kunde finde nogen Mening i Tilværelsen, og det er et Bevis paa, at De ikke har fundet Hvile i Deres Tro fra Barndommen. Derfor har jeg Lyst til at svare, at for mig er der intet rædselsfuldt i Døden; jeg sover

rolig og stille ind, naar Livskraften er opbrugt, og al Skuffelse og Lidelse er da til Ende. Men for de Kristne maa Døden være rædselsfuld; thi de vide jo ikke, om de blive salige, som det kaldes, eller om de gaa ind til Helvedes Ild, der varer ved i al Evighed. Mens de leve paa Jorden, skrækkes de for at følge deres egen Vilje og Natur, at de ikke skulle komme i Konflikt med deres store Mesters Lærdomme; men de kunne vride og vende sig, som de ville, de ere dog Syndere, der maa ende i Helvede, hvis Gud ikke vil bære over med dem. Jeg er derimod en fri Mand, forlanger ingen Naade og fordømmer ikke mine Medmennesker for gamle Vedtægters Skyld.«

»Tror De da, at Kristendommen er en Usandhed?« spurgte Alrune.

»Der er mange dybe og skønne Tanker i Kristendommen, og Fastholden ved dem kan til en vis Grad gjøre enfoldige Mennesker lykkelige; men dem, der ere med i Nutidens Kulturliv, kunne ikke nøjes med de Kristnes Forestillinger,« svarede Hering noget undvigende.

»Jeg forstaar Dem ikke helt; men der maa være en retfærdig Gud, som styrer alt; hans Magt og Kjærlighed kan ingen udgrunde.«

»Den i Naturen iboende, skabende og forryn-

gende Kraft kunne vi kalde Gud, om De vil, og ved den gaar Udviklingen fremad efter bestemte Love; men nogen anden Gud er der ikke uden i Forestillingen, hvor enhver jo kan danne sig en Gud efter sit eget Hjertes Trang. Men lad os hellere forlade dette farlige Emne, thi jeg vilde nødigt vække større Tvivl i Deres Sind, end De kan magte.«

»Det har De heller ikke gjort; thi jeg tror paa Kristendommens Sandhed,« sagde Alrune.

»Storm venter noget længe,« bemærkede Hering, idet han saa paa sit Ur.

»Mit Selskab begynder at kjede Dem, ja, det tænkte jeg nok,« sagde Alrune livligt.

»Det tænkte De slet ikke, Frøken Bergstrøm, for De véd meget godt, at jeg al Tid befinder mig saa overmaade vel i Deres Selskab, at jeg af den Grund hverken venter efter Storm eller nogen anden.«

»De er altfor artig, bare man kunde tro saa smukke Ting,« lo Alrune; »men Herrerne have det let med smukke Ord overfor os Kvinder, der tit daares deraf.«

»Jeg har vistnok mange Svagheder, Frøken Bergstrøm; men jeg lider ikke af at sige Kvinder Behageligheder paa urette Sted og Tid.«

Samtalen gled videre; let og livligt kastedes Ordene ud, gjensidig følte de samtalende sig fængslede af hinanden. Storm kom ikke, og han savnedes heller ikke.

»Det var en dejlig Eftermiddag, gid der maa følge flere lignende efter!« sagde Hering, da han tog Afsked og varmt trykkede Alrunes Haand.

Hun sendte ham et glad, livfuldt Blik og svarede:

»Ja, det var nogle dejlige Timer; jeg takker Dem for, at De kunde afse saa lang Tid til at underholde mig.«

Han gik, men Alrune tænkte: Havde Storm dog været som han.

Næste Aften besøgte Storm sin Fæstemø.

»Hvorfor kom du ikke i Gaar, da du var færdig paa Kontoret?« spurgte Alrune.

»Jeg havde noget at afgjøre med Chefen og kom meget sent hjem.«

»Da havde du jo bestemt at komme her til The sammen med Hering.«

»Der faldt kun en tilfældig Ytring fra ham om at følges ad herud, og jeg tænkte slet ikke paa den senere; men for Resten lader det til, at Tiden gik godt uden min Nærværelse, thi Hering var hos mig i Morges og kunde ikke blive træt af at

rose dig for din livlige og interessante Underholdning.«

»Ja, Tiden gik meget fornøjelig og hurtig,« sagde Alrune, idet hun rødmede lidt.

»Det er mere, end jeg kan rose af, naar du og jeg ere ene; thi saa er du ikke ret livlig, især i den senere Tid.«

»Saa er det din egen Skyld, thi du fører aldrig noget paa Tale, som har Interesse for mig, og derfor er vort Samvær ogsaa meget ofte kjedeligt. Din Hr. Ven forstaar derimod at bringe Ting paa Bane, som fængsler.«

»Det var et rart lille Ørefigen, som jeg der fik af min Forlovede, hun kalder mig kjedelig og lader Vennen være interessant. Man skal se, at du forelsker dig i Vennen og giver mig Afsked paa graat Papir,« sagde Storm godmodig og vilde tage hendes Haand; men hun rev den fra ham og svarede i en vred Tone:

»Du skal slet ikke spøge med sligt eller spotte over, at jeg kunde synes om andre Mænd end dig.«

»Det er jo blot en uskyldig Spøg.«

»Men der kunde dog under den skjules lidt Skinsyge, og det vilde være en Fornærmelse mod mig.«

Storm tilbragte en trist Aften og gik misfornøjet hjem; men Alrune sov ikke den Nat. Hun var vred paa sig selv, paa Storm og hele Verden, men kunde ingen Helbredelse finde for sit syge Sind.

* * *

Kjøbenhavn d. Oktober 18 — —

Kjæreste Nina! Nu er det sket, hvad jeg anede maatte komme; jeg har brudt med Storm og føler mig som Fuglen i Luften. Hvilken herlig Følelse at være frigjort fra Lænker og Baand! Jeg føler atter, at Blodet kan rulle rask i mine Aarer; Verden er, som man tager den til, og med alle dens Mangler er den lys og skjøn, naar man forstaar at leve. — — —

Saavidt jeg husker, stod der i et af mine sidste Breve noget om, at blidere Følelser for eders Kapellan endnu boede i mit Hjærte. Det var naturligvis noget Tossieri, som jeg skrev i en mørk Stemning; thi den omtalte Person og Forhold ere mig det ligegyldigste af alt i Verden. — Det kunde dog more mig at høre, hvordan han lever, og det lader jo til, at du er helt indtagen i ham. Maaske du bliver Fru Brandt! Ha, ha!

— — — — —

— Du anker over, kjære Søster, at jeg skriver saa sjælden; men jeg har næsten ikke Tid for at more mig. Det selskabelige Liv og Ballerne optage mig aldeles, og jeg indser nu, at jeg har været en lille Gaas, der ikke forstod at leve og nyde. — — — — Jeg har allerede flere Gange været Ballets Dronning, og du kan tro, det er morsomt saadan at blive gjort Kur til og saa se Herrernes Skinsyge over for den, man giver Fortrinet. — — Mændene ere i Grunden nogle store Narre, et eneste varmt Blik fra en smuk Kvindes Øjne kan gjøre det af med dem. Der behøves grumme lidt for at fængsle Mændene; thi indbildske ere de alle og tro sig uimodstaaelige. Derfor morer det mig at modtage Herrernes Hyldest, da der behøves saa lidt til Gjengjæld. — — — —

Kjære Nina! Du burde i Grunden slet ikke have Svar paa dit sidste Brev; men nu er det jo allerede en Maaned, siden jeg modtog det, og saa er min Vrede fordunstet, thi jeg véd, at du mener mig det godt. — — — Du bruger skarpe Udtryk,

naar du skriver, at jeg »driver en farlig Leg«, befatter mig med »Lefleri« og mere af samme Slags. Jeg tager ingen Skade derved, og skulde en og anden af Herrerne faa brændte Vinger, maa det blive deres egen Sag; de have saaret mig saa ofte, at jeg nok har Lyst til at gjøre Gjengjæld, selv om den rammer de uskyldige. — — Du kan naturligvis slet ikke forstaa dette lokkende og dragende, som slaar én i Møde i Balsalen. Er det Eros, der aander paa os, saa Øjnene tindre, Brystet hæver sig, Hjærtet slaar raskere Slag og løfter én ind i en varm, sanseberusende Livsfylde? Jeg véd det ikke og bryder mig heller ikke om at vide det; thi jeg er lykkelig og glad i disse Timer. — — — — — Stakkels Nina! Du lever i en Afkrog af Verden og tygger paa gamle Tanker, men Livet bliver tomt og indholdsløst derved. Nej, da priser jeg min Lykke, at jeg har et helt andet Syn end for — — — — —

Kjære Nina! Dit sidste Brev er vistnok en af Kapellanens gamle Prædikener, som du har skrevet af, i hvert Fald ligner det paa et Haar; men min

Prædikentid er forbi, det er kun Ord, Ord, Ord, der kjede mig. Jeg holder meget af eder alle der hjemme, især af dig, Nina; men I have aldrig forstaaet mig og nu mindre end nogen Sinde. Lad os derfor ikke drøfte Ting, som vi ere og blive grunduenige om. Denne Gang vil jeg gjøre en Undtagelse, da du angriber min ny Anskuelse uden at kjende den. Dog skal du ikke tale til Fader om de Ting, for det vilde bedrøve ham, og det kan jeg ikke nænne. At han skulde kunne forstaa mig er ikke at forlange; thi han hører jo helt til den gamle Skole og tror, at den er ufejlbar.

Ser du, kjære Søster! Min Opdragelse og mit Ungdomsliv i Præstegaarden var et Slags Klosterliv, hvor jeg levede paa andres Tanker, og prøvede jeg en Gang imellem at tænke paa egen Haand, da endte det gjerne i romantisk Føleri. Ingen forstod min Trang mod Lys og frisk Luft. Enhver Tanke, Stemning og Følelse maatte bøje sig for de gjældende Talemaader om, hvad Gud krævede af sine Børn, hvis de skulde høre til hans Rige paa Jorden og blive salige i Himlen. Jeg ser nu, at al denne Tale om Guds frygt, Tro o. s. v. kvæler alle frie Rørelser og hindrer Sjælens Udvikling; thi den gamle Form af Aandsliv har overlevet sig selv — — — — —

Hvis Kristendommen var sand, da vilde f. Eks. Muhamedanere, Buddhaister o. s. v. blive fordømte; men det var en blodig Uret, som Gud da gjorde mod de Mennesker; thi det er jo ikke deres egen Skyld, at de intet have hørt om Kristus. Det uholdbare i de gamle overleverede Forestillinger om Gud og Kristendom indses let, naar man har et fordomsfrit Blik, og jeg føler mig ligesom forynget ved at blive frigjort fra alt det forældede Paahæng af Lærdomme og Meninger — — — —

Hvad er godt, og hvad er ondt? Det er Resultater af det Aandsliv, der raader til en given Tid. Bestemmelsen af ondt og godt er meget forskjellig blandt Folk, hvad jo Historien viser, og Erfaringen lærer. Jeg kalder f. Eks. Dans en uskyldig Fornøjelse, medens andre kalde den syndig; du nævner mine Sejre i Selskabslivet med det stygge Ord »Lefleri«, medens jeg finder det hele interessant og tilladeligt. — — Tro mig, Nina! Ved Opdragelse og Vane kan enhver Anskuelse og ethvert Tankesæt indpodes i et Menneske, indtil det lærer at tænke selvstændigt — —

Ja, nu vil jeg ikke skrive mere om den Sag. Jeg er glad ved mit frie Syn paa Livet og vil

følge min egen Natur. Hvad der er grundbestemt i den, kan jeg ikke forandre og vil det heller ikke; thi jeg vil ikke dræbe mig selv. Nej, leve og nyde, som min Naturs Lyst og Trang er, det vil jeg — — — —. Naturforskeren Hering er bleven min Skriftefader, og hans Trøstegrunde ere nok for mig — — — — —.

— — — — — I ville have mig bort fra Kjøbenhavn for at redde mig fra »Forvildelse«! Det er ret smukt tænkt; men jeg gjør det ikke for alt i Verden — — —. Jeg kan ikke leve i Sivbæk nu, det vilde dræbe mig, og I kunne heller ikke ved noget Middel tvinge mig til at rejse herfra — — —, Moster er paa min Side — — —

XIV.

Otte Aar efter.

Iotte Aar kan meget forandres, og det var ogsaa sket med flere af de Personer, som omhandles i denne Fortælling. Bergstrøm var død, og Brandt var bleven kaldet til hans Efterfølger. Spliden havde tabt sig, og der var Fred i Sivbæk. Med Undtagelse af nogle yderliggaaende, ensidige Partimænd samledes alle om Brandts Forkyndelse, og han gik med Liv og Sjæl op i sin Gjerning.

Bergstrøm havde ved sin Død en Gjæld paa flere Tusende Kroner. Hans store Godgjørenhed var for en Del Skyld deri, og det kom for Dagen, at flere Familier havde ham at takke for, at de kunde leve uden at falde Sognet til Byrde. Den gamle Præst var derfor dybt savnet, og det skjønne-

des ret, hvor elsket og afholdt han havde været. Da Brandt kom til Kundskab om Bergstrøms Gjæld og hans efterladte Families uheldige Fremtidskaar, sagde han til Fru Bergstrøm:

»Jeg vil bede Dem og Deres Døtre at bestyre Huset som forhen, saa kan al Ting gaa i sin gamle Orden; thi jeg vilde gjerne, at Præstegaarden kunde vedblive at være et Hjemsted for fattige og trængende. Jeg overtager min gamle Vens Gjæld, og naar jeg ikke bruger mere til mit Underhold end hidtil, kan Gjælden være betalt om faa Aar.«

»De er ædelmodig, kjære Brandt; men det Tilbud, De giver, er saa stort og opofrende, at jeg ikke tør modtage det; thi vi kunne ingen Sinde gjengjælde Dem saa enestaaende et Offer,« svarede Fru Bergstrøm.

»Jeg betragter det tværtimod som ædelmodigt af Dem, hvis De vil gaa ind paa mit Forslag; thi det bliver ellers ensomt og øde her i Præstegaarden. Hertil kommer, at Bergstrøm var min bedste Ven, der rakte mig Haanden, da jeg var i stor Nød, og han svigtede aldrig. Jeg føler en inderlig Trang til at være noget for dem, som stod ham nær. Maa jeg saa ikke nok faa Lov til det? Sig

ikke nej, kjære Fru Bergstrøm; thi da gjør De mig meget bedrøvet.«

Det blev, som Brandt ønskede, og der knyttedes et trofast Venskabsbaand mellem ham og den bergstrømske Familie. Nina var Sjælen i Huset, og Brandt havde ofte lange Samtaler med hende.

Mens Bergstrøm levede, blev Alrunes Navn sjælden nævnt, naar Brandt var til Stede; men efterhaanden som Tiden gik, og mildere Stemninger sejrede i Brandts Indre, kunde det ske, at Nina fortalte lidt om Alrunes Liv uden dog at udtale sig nøjere om hendes Forhold. Saa skete det en Dag, et Aarstid efter hans Kaldelse til Præst i Sivbæk, at han i en Samtale med Nina spurgte:

»Sig mig, hvordan har Deres Søster Alrune det? Er hun endnu stadig en uforlovet Pige?«

»Alrune er ikke forlovet og bliver det næppe nogen Sinde,« svarede Nina.

»Det forekommer mig underligt, at hun aldrig gjæster sit Barndomshjem og sin Familie her i Sivbæk. Hvordan kan det være?«

»Det kan De nok selv tænke Dem til, thi et Besøg herhjemme vilde naturligvis oprive gamle Saar baade hos Dem og hende.«

»Kjender De ellers nøje Alrunes Forhold til mig i hele dets Omfang?«

»Ja, saavidt jeg kan skjønne, har hun fuldt ud betroet sig til mig; men det er vist ikke værd at komme ind paa den svundne Tid, hvor De og hun beredte hinanden saa store Skuffelser.«

»Jo, hvorfor ikke? Jeg er fuldstændig rolig i den Sag og ser min Brøde mod hende og hendes mod mig; derfor kan det interessere mig at høre lidt om, hvordan hun i Grunden har det, thi jeg ønsker hende alt godt. Fortæl mig noget om hendes Liv i alle de Aar, hun har opholdt sig i Kjøbenhavn.«

»Deri skal jeg tjene Dem; men De maa saa finde Dem i, at jeg begynder med Begyndelsen og ikke dølger Sandheden, selv om De bliver ramt af den. Jeg vilde gjerne, at hun skulde staa renere i Deres Øjne, end hun maaske nu staar, og at De kunde danne Dem et Begreb om de Sjælslidelser, hun har gennemgaaet, og som De ikke er uden Skyld i. — Ønsker De endnu, at jeg skal fortælle om min Søster?«

»Ja, ingen ønsker inderligere end jeg at se hende i et smukt Lys, og kan De bidrage dertil, vil jeg være Dem taknemmelig for dette som for al anden Trofasthed, De har vist mig.«

»Nu vel! Saa vil jeg begynde med at sige, at De vist ikke ret har forstaaet min Søsters Natur, der er sammensat af næsten ubegribelige Modsæt-

ninger, og derfra stammer mange af de Forvildelser, hun kom ind i. Havde De forstaaet hende bedre, vilde hverken hendes eller Deres Liv haft saa bitre Timer. — At hun forlovede sig med Storm, denne belevne, men overfladiske Modeherre, skete paa Trods. Hun havde Dem virkelig kjær og kommer næppe til at elske nogen anden; men da hun mærkede, at De var skinsyg paa Storm og mistænkte hende for at lefle med ham, fyldtes hendes Sind med en usigelig Bitterhed mod Dem. Hun vilde ikke finde sig i Deres Luner eller bøje sig for Deres Haardhed, og saa kom Katastrofen. Jeg véd, at hun var som ude af sig selv og næsten ikke vidste, hvad hun sagde eller gjorde; ja, en Tid efter, at hun kom til Kjøbenhavn, var jeg bange for hendes Forstand, og derfor gjorde jeg en Rejse derover. Hvor jeg var vred paa Dem den Gang!«

»Det var ikke underligt, om De saa hele Skylden ligge hos mig; thi hun var Deres Søster, og hendes Fremstilling af Sagen maatte blive noget ensidig.«

»Ja, det vil jeg indrømme; men hør nu videre: Forholdet til Storm kunde hun ikke udholde ret længe, thi det var jo bygget paa hul Grund, og hun brød det. Da kom der en farlig Tid for

hende, og jeg véd nu, at hun var sin Ødelæggelse nær. Hun kastede sig nemlig med Lidenskabelighed ind i Selskabslivet og blev alle Vegne feteret; thi hun har en forunderlig Evne til at vinde Folks Behag. Men det er en farlig Leg for en ung, smuk Kvinde, naar hun er aandelig sonderreven og ad slige Veje søger Helbredelse for et sygt Sind. Iblandt hendes Tilbedere var der en smuk og begavet Mand, som hun syntes at give Fortrinet; men han havde meget frie Anskuelser, som lidt efter lidt bleve Alrune indpodede. Da mistede hun sin Barndomstro og Sjælsrenhed; thi hun blev behagesyg og vild.«

»Det er jo forfærdeligt!« udbrød Brandt, idet en mørk Skygge gled over hans Ansigt. »Var det virkelig kommet saa vidt?«

»Ja, desværre! Dog blev hun reddet, inden det var for silde. Hun fortæller i et af sine Breve fra den Tid, at, da hun paa et Bal gav en af sine Tilbedere Afslag paa et Frieri, blev han saa rasende forbitret, at han i et Anfald af ubehersket Harme og Skinsyge udbrød i alles Paahør: De er en udlært Kokette, Frøken Bergstrøm! Hun besvimede og førtes til sit Hjem; men siden den Aften viste hun sig aldrig i et Selskab eller paa et Bal. Paa samme Tid blev Moster syg, og det

var heldigt for Alrune; thi alt det opofrende og kjærlige, som fandtes i hendes Natur, kaldtes paany til Live. Hun levede ene og alene for at pleje Moster, som hun elskede højt og var taknemmelig imod. Der blev ogsaa Brug for hendes Kjærlighed, thi Moster var svag og til Dels senge- liggende i tre Aar; men det stille Liv virkede vel- gjørende paa min Søster og bragte hende Fred.

Ved Mosters Død arvede Alrune en Del Penge, som vare tilstrækkelige til hendes Underhold; men hvis Fader havde været levende den Gang, tror jeg, at hun var kommen til Sivbæk for en Tid. Nu vilde hun ikke. Da kom den Tanke op i hende, at hun vilde være Diakonisse; hun udførte Tanken, er nu glad i sin Gjerning, gaar helt op i den og mener at være kommen paa sin rette Hylde.

Se, nu har De hørt min Søsters Historie, og De skal faa Lejlighed til at læse nogle af hendes Breve. Døm hende mildt, at De selv kan dømmes med en mild Dom,« sluttede Nina.

I de følgende Dage læste Brandt Brevene og nedskrev enkelte Brudstykker i sin Dagbog, der- iblandt følgende:

»Kjæreste Nina, trofaste Søster! Det er i Aften fire Aar siden, jeg blev saa dybt krænket paa

det sidste Bal, jeg kommer til at deltage i, og mine Tanker maa dvæle ved den Tids bitre Minder. Jeg har længe indset, at der hørte skarpe Midler til for at aabne mine Øjne; thi jeg var forblindet og stod paa Afgrundens Rand. Jeg vilde intet ondt, og dog gjorde jeg ondt med Flid, uden at det stod klart for mig, hvilken falsk og fordærvelig Leg jeg drev. Nu kunde jeg ikke drage Aande i sligt Liv.

Ak, hvor jeg siden har maattet kæmpe for at finde nogen Mening i Tilværelsen og faa Mod til at arbejde paa egen Oprejsning; thi jeg var som opløst og sønderreven i mit inderste Væsen. Ligegyldig for alt syntes jeg, at jeg maatte aandelig dø Tomme for Tomme, ja, udslukkes som et Lys, der ikke har andet tilbage at tære paa end en forkullet Tande. Det første, som gav mig Lyst til at leve, var Stoltheden; jeg vilde ikke, at nogen, og allermindst Brandt, skulde triumfere eller foragte mig. Saa var der dine Breve, trofaste Nina, de vare al Tid saa kjærlige og overbærende; og saa kom jo Mesters Sygdom, der lagde Beslag paa alle mine Kræfter; thi hun fortjente min Kjærlighed, skjønt hun ikke al Tid forstod mit bedste, mild og eftergivende som hun var.

Hvis Fader var levende og endnu havde Embedet, vilde jeg dog se mit Barndomshjem endnu en Gang; men det er maaske godt for Brandt og mig selv, at jeg ikke kommer, thi gamle Saar vilde vel rives op og volde Svie. Jeg tror heller ikke, at jeg kunde se ham frit i Øjnene; thi han fik jo paa en Maade Ret i sin Mistanke imod mig, og jeg kunde ikke udholde at mærke hans Foragt. Det er sandt, at han har forsynet sig meget imod mig; thi han er bleven Anledning til mine Forvildelser, der have voldt saa megen Fortræd. Men jeg har tilgivet ham alt, og jeg hviler i den Tanke, at han ligeledes har tilgivet mig al min Skyld; thi min Brøde mod ham har haft vidtrækkende Følger.

Ak, kjære Søster! Det er svært at vende tilbage til den enfoldige Barnetro, hvori der er Hvile for Sjæl og Sind. Giften var trængt ind i mit hele aandelige Liv og havde angrebet det bedste i mig. Ja, det er svært at rive sig løs fra de koglende Tanker, der synes at være saa sande og paa samme Tid ere fængslende for Kjød og Blod. Nydelsesssygens og Fornægtelsens Tanker følges let ad, de komme i Lysets Dragt, og man fængles som af dæmoniske Magter; men skal der leves et Liv paa dem, da

gaar Sjælen til Grunde, hvis Hjærtet ikke i Tide kommer til at længes mod Gud. Det er desværre sandt, at noget af min Barnetro er gaaet tabt, thi jeg ser paa mangt og meget i de Kristnes Forestillinger som paa skjøn Billedtale; men dog har jeg fundet tilbage til min Barndoms kjærlige Gud, hvem jeg kan betro alle mine Sorger og tale med om mine Savn og Længsler.

Jeg føler mig meget glad ved at være Diaconisse og tror, at jeg kan ofre for andre; derfor vil jeg som en bodfærdig Magdalene tænke lidet paa mig selv og øve Kjærlighedens Gjerning, saalænge mine Kræfter slaa til.

Jeg havde meget at skrive om endnu; thi der bevæge sig saa mange Tanker og Følelser i min Sjæl. Underlige Kræfter arbejde inde i Sjælens dybe Grund, og vi forstaa lidt nok af det, der rummes i vort eget Indre. — Du kommer jo en Tur over til mig, og saa skulle vi have det dejligt sammen, min Hjærtens kjære Nina — —

— — — — — .«

Brandt skrev i sin Dagbog:

Alrune har elsket mig dybt, og den Kjærlighed, jeg nærede for hende, da jeg fæstede hende til min Brud, kan ikke dø; men Alrune er ikke den samme som den Gang, og jeg er det heller

ikke. Derfor kan hverken hun eller nogen anden Kvinde blive min Hustru; Stoltheden sad til Højbords i vore Hjærter, saa den ene ikke kunde bøje sig for den anden. — — — Jeg er fuldt overbevist om, at naar et Menneske angrer sin Brøde, da reddes den angrende fra Forbandelsen. Saaledes vil det ske med Alrune; thi der er saa meget ædelt i hendes Natur, at det maa sejre over de dæmoniske Magter, som havde hende i Vold.

Naar vi en Gang mødes i Herlighedens Land, og det haaber jeg vil ske, da er al Misforstaaelse borte; vi mindes kun det, som i vort Forhold var skjønt og godt. Var det ikke saaledes, da fandtes der ingen Salighed — — — — —.

Jeg tror, at der er en usynlig Forbindelse mellem Menneskene og kjære afdøde; min Moders og Bergstrøms Skikkelser staa ofte saa levende for mit indre Øje, at jeg synes, de ere aandelig nærværende hos mig. Jeg føler, at jeg staar dem til Regnskab for mine Handlinger; thi jeg kan ligesom spørge og i Form af en indre Forvisning faa Svar paa, at Moder eller Bergstrøm i en eller anden Sag vilde have handlet paa en bestemt Maade. Mange ville kalde saadanne Syner for Frugter af en vildledt Fantasi; men jeg er overtydet om, at der er en hemmelighedsfuld Forbin-

delse mellem os og Aandeverdenen. — — Ad Bønnens Vej er der ogsaa en aandelig Forbindelse mellem levende Mennesker, som ville det gode; jeg vil daglig indeslutte Alrune i mine Bønner, thi jeg har haft hende inderlig kjær, og hun er min trofaste Vens Datter. Gud velsigne hende!

Det havde været en stræng Vinter med Frost og Snelag; men i April tegnede alt til Vaar, og der var i Naturlivet en Jubel uden Lige. Selv det dvaske og ligegyldige Menneske maatte berøres af det spirende, knoppende Liv, som Aprilsolen kaldte frem. Det beklemt Bryst aandede dybt og frigjordes fra noget af dets Tyngsel; den sorgfulde hævede Øjet fra Jorden og følte atter Lyst til at leve med i det Glædens og Nydelsens Aandedrag, som gik gennem Naturens Hjærte.

Men som alt begyndte at leve og belave sig paa Udfoldning i rig Fylde, kom der atter i Begyndelsen af Maj flere Snevejrdsdage. Jorden dækkedes af et tykt Lag Sne, og da der blæste en skarp Østenvind, blev det et rasende Snefog, som om Vinterens barske Tid først nu skulde be-

gynde. Smaafuglene klynkede og søgte Ly mod den bidende Vind og de hvirvlende Sneflokke; de knoppende Blomster, der havde vovet sig frem i sikker Tro paa, at Vaaren var kommen, da Solen i lang Tid havde smilet til dem, bøjede sig som slagne af Rædsel og ventede Døden. Men de Kræfter, der vilde ødelægge Vaarlivet, maatte dog snart give tabt. Vejret stilnede af, Vinden lagde sig til Hvile, og atter kunde Solens varme Mund kysse Livet frem; Vinden havde fortrudt sin vilde Leg, og Sneen smeltede hen i frugtbarjørende, milde Taarer.

Brandt gik ude i Haven, da Sneen var smeltet. Livet pulserede og foldedes ud paany, Ødelæggelsens Værk var ikke lykkedes; han sammenlignede Naturens Kampe med dem, han kjendte fra sit eget Indre. Ligheden var slaaende, og han følte en inderlig, stille Glæde over, at hans Hjerteliv var reddet fra Tilintetjørelse; thi om end mangt et Haab var gaaet til Grunde, saa sprang der nye frem, der vare byggede paa stærkere og sandere Grundlag end de forrige.

Ved den Bænk, hvor den mest skjæbnesvangre Begivenhed i hans Liv var foregaaet, stod en Klynge Violer; han plukkede en af dem, satte sig paa Bænken og skrev:

Gjennem hver en Nerve lød:
 Du skal dø og gaa til Grunde!
 Men da Solen Vej sig brød,
 sang det som med Tusend Munde:
 Leve, foldes ud til Sommer,
 yde Frugt, naar Høsten kommer!

Min Viol saa væn og bly!
 Maatte jeg af dig kun lære
 Haabet stedse at forny,
 under Trængselstider svære
 holde Sjælen karsk og vaagen,
 skimte Solen gennem Taagen.

Maatte jeg som du kun staa
 ydmygt under Sneens Lagen,
 mens jeg haaber sikkert paa:
 Solen kommer, klarer Sagen,
 kysser i min Sjæl det bedste,
 som i Sjælens Grund har Fæste.

Maatte jeg mit Hjærteblad
 holde frisk til alle Tider —
 naar jeg frejdig er og glad,
 og naar allermest jeg lider,
 saa det al Tid higer efter
 Lys og Kjærlighedens Kræfter.

Vaaren kommer! Hjærtet véd,
at om Kuldegys end saarer,
i Guds stærke Kjærlighed
fødes Smilet gennem Taarer.
Vend da Øjet mod Livssolen,
sug dens Varme som Violen!

XV.

Tider og Tanker veksle.

Ole Hjort syntes at være usvækket baade paa Sjæl og Legeme trods sine 68 Aar; men hans Indflydelse begyndte at tabe sig noget. Den yngre Slægt grebes af Nutidens Tanker, der gjorde sig mere og mere gjældende i alle Forhold; som usynlige, levende Organismer forplantede de sig fra Sind til Sind, og den gamle Kæmpe stod værgeløs overfor det brydende og gjærende, der vilde frem.

Endog Hjorts egne Børn voldte ham den Sorg, at de lod sig smitte af den »glade Kristendom« og holdt til med Grundtvigianerne. Af slig Forvildelse maatte der komme ond Frugt, mente han. En af Sønnerne giftede sig med en Datter

af Stine Hvas, som al Tid havde været Hjort en Torn i Øjet. At Stine siden Mandens Død søgte at forandre sig til det bedre, lagde Baand paa sin Tunge og bitterlig angrede, naar den efter gammel Vane befattede sig med Sladder, brød Degnen sig ikke om; thi han troede ikke paa hendes Omvendelse. Hun var en flittig Kirkegænger og havde ombyttet Sladderkærlingens rastløse Færd med Arbejdsomhed i Hjemmet og i Præstegaarden; men det var vel kun for at behage Brandt, der vedblev at være hendes Afgud.

»De dømmer Stine for haardt,« sagde Brandt; thi hun er en ærlig Kvinde, der søger at bekæmpe sine gamle Uvaner.«

»Hun har i hele sit Liv rendt Bud for Logne-aanden, og hendes Gudsfrygt er kun paataget Væsen. Herren forbarme sig over min Søn, at han ikke skal blive en Hedning i Samliv med en ond Kvindes Datter!«

»Stines Datter er en dygtig Kvinde som Hustru, og hun var en sædelig Pige i sin Ungdom, saa vidt jeg véd.«

»Da rendte hun paa Dansebod i Kroen og forførte min Søn til det samme; han holder da ogsaa til med Verden og den glade Kristendom,

men vender Ryg til de hellige. Sligt har han vel lært af den forføriske Filisterdatter.«

»Jeg har haft Lejlighed til at erfare, at Deres Søn er lykkelig gift; derfor bør De ikke gjøre de unge Ægtefolk Livet surt ved at vise en Mistillid, der har sin Oprindelse fra gammel Modvilje overfor Stine. De har vistnok svært ved at tilgive.«

»Jeg kan tilgive alle Mennesker deres Skyld mod mig; men jeg hader Synden, enten jeg ser den hos mig selv eller hos andre, og jeg kan ikke gaa paa Akkord med Belial ved at fortie hans Magt.«

En større Ærgrelse ramte gamle Hjort ved en Visitats, da en ny Bisp undersøgte Skolens Standpunkt. Det gik nemlig uheldigt i flere Fag, og i Historie og Geografi kunde Børnene intet. Da sagde Bispen:

»Alle vidne, at De har været en trofast Arbejder i Skolen; men nu kan De forsvare at tage en Medhjælper og hvile.«

»Jeg ønsker ikke at overlade min Gjerning til en anden; thi blev den ilde røgtet, kunde jeg ikke holde ud at se derpaa, og jeg tror, at jeg har Kræfter endnu til at lede min Skole.«

»Naa, en yngre Mand kunde vel nok overtage Deres Gjerning uden at vanrøgte den,« sagde

Bispen med et underligt Smil, der huede Hjort ilde. »De kan heller ikke nægte, at De bliver gammel og allerede har mistet noget af den Aandslivlighed, der er saa nødvendig i Undervisningen. Sandelig! En stor Skole som denne kræver ikke liden Kraft hos dens Leder.«

»Nu har jeg været Lærer ved denne Skole i over en Menneskealder, og ingen har hidtil klaget over min Gjerning, som jeg har søgt at udføre til Guds Ære og Børnenes Gavn; men derfor vilde det bedrøve mig at se en ung Lærer lave min Skole om til en nymodens Anstalt, hvor Guds Ord blev sjældent, mens Eventyr og verdslig Visdom blev Børnenes daglige Brød.«

»Herrens Ord er dagligt Brød for enhver samvittighedsfuld og troende Lærer, og en saadan er dog til at finde; men det kan ikke nægtes, at Børnene i Deres Skole ingen Skade kunde have af en Smule mere verdslig Visdom, end de nu ere i Besiddelse af. Jeg finder saaledes, at de burde kjende noget til deres Fædrelands Historie, thi ellers kunne de jo slet ikke faa Kjærlighed til det Folk, som de tilhøre.«

»Jeg elsker mit himmelske Fædreland og det hellige Folk, som en Gang skal bo deroppe i

Herlighed; det samme søger jeg at indprænte Børnene som det vigtigste.«

»Det er sandt, min gode Hjort; men man kan godt elske Himlen uden at lade haant om Verdens Anliggender, thi vi skulle dog lægge Vind paa at blive dygtige Mennesker, enhver i sit Kald,« sagde Bispen i en noget bestemt Tone. »Ja, ja! De maa ikke betragte mine Udtalelser om en Hjælpe-lærer for andet end et godt Raad, som maaske ikke er saa let at følge alligevel; thi De har jo Kjærlighed til Deres Gjerning. Men den Tid kommer for os alle, da vi maa lære at dale, lære at se andre gaa ind til vort Arbejde, medens vi selv glemmes.«

Hjort ærgrede sig over det forefaldne og søgte Raad hos Brandt.

»Havde Bispen virkelig den Mening, at min Skole ikke var saa god, som den burde være, og at jeg af den Grund burde tage en Hjælper?«

»Bispen mente, at Deres Skole stod tilbage i enkelte Fag; men ellers ydede han Dem megen Anerkjendelse og talte meget venligt om Dem, og der er ingen Grund til at haste med at følge hans Raad; thi jeg skal med Glæde gaa hen i Skolen en Gang i hver Uge og undervise Børnene i Hi-

storie. Vi kunne saa se Tiden an, indtil De kan finde en Hjælper, som De synes om.«

»Jeg takker Dem for det gode Tilbud, Pastor Brandt; men jeg kan slet ikke finde mig i Tanken om en Hjælpelærer. I Folks Øjne vilde det se ud, som om jeg ikke længer duede til mit Kald og dog hævede Indtægterne; Børnenes Hjærter vilde snart vende sig fra mig til den yngre Lærer, og saa var min Indflydelse borte.«

»Deres Indflydelse paa Børnene vil ikke let tabe sig; thi unge og gamle agte Dem højt. De har jo desuden Tilsyn med Undervisningen og kan selv undervise i Religion.«

»Nej, da vil jeg hellere tage Skridtet fuldt ud, søge min Afsked og oprette en Skole for mine Trosfællers Børn, saa de ikke skulle fordærves af nymodens Visdom.«

»Det forundrer mig, at De paa Deres gamle Dage vil være Friskolelærer, da De jo al Tid har været en skarp Modstander af adsplittende Forsøg i enhver Retning. Nu vil De altsaa handle tværtimod de Anskuelse, som De har forfægtet hele Livet igjennem.«

»Det har jeg ikke tænkt paa,« svarede Hjort lidt flov.

»Jeg kunde nok vide, at De havde fattet en

noget overilet Beslutning, og saa skal De ikke holde fast paa den. Men for Resten synes jeg, at alt kunde ordnes paa bedste Maade, naar De tog Deres egen Søn til Hjælpelærer; maaske han en Gang i Tiden kunde afløse Dem i Embedet.«

»Nej! Ham have Grundtvigianerne fanget med Hud og Haar, og derfor maatte han forarge mig hver Dag.«

»Da vil De sikkert synes ilde om et Forslag, jeg har gjort Deres Søn, og min Plan vil ikke vinde Deres Bifald, hvad jeg ogsaa har forudsat.«

»Hvad mener De?«

»Min Plan er, at Deres Søn og jeg i Forening ville søge at oprette en Højskole i Sivbæk.«

»En Højskole i Sivbæk! Et grundtvigiansk Drivhus for Løshed og Vigtigmageri!« udbød Hjort overrasket og harmfuld. »Gjør det ikke, Pastor Brandt; thi mange ville vende sig mod Dem og Skolen!«

»Deres stærke Ord maatte hellere have været usagte; men Skolen skal arbejde hen til at aabne de unges Øjne for alt skjønt og sandt, som har et godt Lov blandt ædle Mennesker. Dernæst skal den søge at bibringe nyttige Kundskaber, som kunne være de unge til Gavn i det virkelige Liv. Se, alt dette har De vel intet imod?«

»At gjøre de unge til kristelige Mennesker er det vigtigste, hvad De glemte at omtale, og det vil vel ogsaa blive glemt paa Skolen.«

»De kjender baade Deres Søn og mig nok til at vide, at det kristelige Liv vil danne Understrømmen i vor Undervisning; men vi befatte os ikke med at prædike og endnu mindre med at gjøre Mennesker til Kristne. Det maa vi overlade til Gud, fordi det overstiger vore Evner; vi kunne kun indvirke ved Tale og Eksempel.«

»Jeg har al Tid haft Højagtelse for Dem som Præst; men De véd, at jeg misbilliger meget af de nymodens Ting, som De belemrer os med. Kommer der en Højskole i Gang her i Byen, faa vi en Hærskare af Foredragere, der kildre Folks Øren med saakaldte nye Tanker, saa gammel Sæd og Skik sættes i Skammekrog; vi faa Skovmoder, hvor der ikke tales et eneste Guds Ord, medens Snak om Folkelighed og Frihed vender Hjærterne bort fra Herren og søger at forføre de hellige, om det var muligt. Ja, vi faa maaske Skytteforeninger, Baller, Komædie og andet Djævelskab til vor By; men det bliver ikke til Guds Ære. Sagen gaar nu heller ikke igjennem, og jeg skal gjøre mit til, at Skolen ikke kommer i Gang.«

»De er endnu en Stivnakke trods Deres Alder;

men Sagen er ordnet, Pengene ere tegnede, og Skolen skal bygges i Sommer.«

»Hør, Pastor Brandt, De har ikke gaaet aabent til Værks; thi jeg har ikke hørt et Ord om det hele! Hvorfor har De skjult Deres Forehavende for mig og arbejdet i Hemmelighed.«

»Sagen har arbejdet i mine Tanker i lange Tider; men jeg har kun brugt nogle faa Dage for at sætte den i Værk. Jeg var temmelig sikker paa, at De var en Modstander af Planen, og hvorfor skulde jeg saa gaa til Dem, for at faa den slaaet ihjel. For Resten ere flere af Deres Venner enige med mig, ja, enkelte af de yngre Pietister have tegnet sig for ret anseelige Penge-sommer. Deres Ven, Jens Holm, er endog i Dag sat ind i Byggeudvalget.«

»Jens Holm i Udvalget for en Højskole! Hm!«

Hjort havde ikke mere at sige; han sagde Farvel og gik. Men stridige, brydsomme Tanker krydsedes i hans Hoved. — — Skulde da Nytidens Strømninger ganske kuldkaste det gamle? Skulde hans eget Livsarbejde fejes bort som ubrugbart Værk? Han skjønnede, at Tiden løb fra ham og havde Brug for andre Kræfter end hans. Bispen havde talt om at dale. Ja, Hjort kunde nok se nu, at andre vilde komme ind til hans Arbejde,

fordi hans Tid var omme, og at han maatte dale. Men det var alligevel saa svært, saa svært at tænke paa den Stund, da Glemselens Slør lagdes over hans Gjerning, ja, maaske han maatte se paa, at hvad han ved trofast Virken havde udrettet vilde blive underkjendt af nye Mænd. — — Glemte! Nej, han vidste, at Gud glemte ham ikke, selv om Mennesker gjorde det; og Ordet, som han havde faaet Naade til at saa i Sjælene, maatte bære Frugt; thi Gud vilde sørge for, at hans egen Sæd kom til Grøde.

Men en dybere Sorg end alt det andet skulde ramme Hjort gennem hans yngste Søn, Knud, der havde taget theologisk Eksamen med Glans og var nu 28 Aar gammel. Da den gamle Degn saa sin Søn, straaled hans Ansigt af Lykke, og der kom Glædestaarer i hans Øjne; det var et sjældent Syn, thi han havde al Tid vist sig noget kold og haard mod sine Børn, fordi dette hørte til hans Opdragelsesmaade. Nu omfavnede han Sønnen og sagde: Gud velsigne dig og gjøre dig til en from og nidkjær Tjener blandt hans hellige!

Der var meget at tale om i de følgende Dage; men Sønnen søgte med Flid at undgaa Samtale om religiøse Spørgsmaal.

»Du vil vel nu snart søge at blive Kapellan et eller andet Sted; thi gode Arbejdere i Herrens Vingaard ere faa nok?« spurgte Hjort en Dag.

»Nej, Fader! Jeg vil ikke søge om at blive Kapellan, for jeg vil ikke være Præst. Det har jeg krympet mig ved at sige dig; men det skal jo ske en Gang alligevel, og saa maa jeg nu give dig et oprigtigt Svar.«

Hjort stirrede paa sin Søn med et forfærdet Udtryk i sit Ansigt og udbrød: »Du vil ikke være Præst?«

»Nej, thi jeg mangler de rette Betingelser for at kunne blive det. Jeg er ikke en troende Mand, og jeg vil ikke staa paa Prædikestolen som en Hykler, der blot taler for Levebrødets Skyld.«

»Gud forbarme sig i Naade! Du er altsaa falden i Djævelens Klør og bleven en vantro! Det er den dybeste Sorg, du kunde berede mig, min Søn.«

»Jeg vil ingen bedrøve og allermindst dig; men du har fra Barndommen af lært mig, at jeg al Tid skulde være ærlig og sand, og det vil jeg følge; thi det er god Lærdom.«

»Er du Fritænder?«

»Dertil kan baade svares et Ja og et Nej. Jeg vil have personlig Frihed til at tro og tænke, hvad jeg vil uden at staa nogen til Regnskab derfor; men mit Liv vil jeg føre efter de sædelige Grundsætninger, som gjennem Samfundet og oplyste, ædle Mennesker ere godkjendte som nødvendige til at leve et rent og smukt Liv. Jeg elsker ogsaa Kristendommen paa min Maade; thi ingen Lære indeholder saa dybe Sandheder og saa menneskekjærlige Grundsætninger.«

»Du elsker Kristendommen, men foragter Kristus! Hvilken løgnagtig Tale, der stammer fra Djevlels Synagoge!«

»Sandhedsglimtene ere uendelige i deres Brydninger gjennem Mennesket og faa Farvetone efter det aandelige Stof, de skulle gjennembryde. Jeg beundrer Kristus, og ingen har været større end han; men jeg tror ikke, at hans Disiple sidde inde med al Sandhed.«

»Gjennem din overlegne Maade at tale paa mærkes Hovmodets og Fornægtelsens Aand; thi den bøjer sig ikke for noget, men sønderdeler og befingrer det højeste og dybeste.«

»Lad os ikke strides, Fader; thi jeg vil ikke saare dig i din Tro, og vi blive ikke enige alligevel.«

»Jeg vil heller ikke strides med dig om de højhellige Ting, som kun ydmyge, troende Mennesker kunne tale om. Nej, jeg blues over din Vanart og vil bede Gud Herren, at han ikke straffer dig i sin Vrede. Du er gaaet bort fra Faderhuset og ud i det fremmede Land som den fortabte Søn, og din Sjæl vil du mætte med Svinemask; men du vil dø af Sult, hvis du ikke vender hjem i Tide.«

»Jeg kan forstaa din Uvilje og Vrede; men en Hykler vil jeg ikke være.«

Den gamle sad længe i Tavshed, mens Ansigtstudtrykkene tilkjendegave den Sorg og Harm, som gik gennem hans Sjæl. Endelig spurgte han:

»Hvad har du nu i Sinde at tage fat paa?«

»Maaske jeg bliver Redaktør af et frisindet Blad, hvad naturligvis heller ikke vinder dit Bifald.«

Ole Hjort blev som ude af sig selv; thi var der noget, han hadede, saa var det først og fremmest det politiske Liv og Bladkjævlet, som fødtes deraf; han var vis paa, at ingen kunde deltage i Nutidens Politik uden at tage Skade paa sin Sjæl, og nu skulde hans kjæreste Søn ofres til denne grimme Afgud. Det var et haardt Slag for den gamle Degn; thi han blev skuffet i et af sine skjønneste Haab.

Sønnen led ved at se sin Fader saa dybt nedbøjet; thi han kunde intet ændre derved. I det sidste Aar havde han behøvet stor Selvovervindelse for at læse til Eksamen, eftersom han allerede den Gang var klar over, at han ikke vilde være Præst. Der var dog andre Grunde end de frie Tankers Indflydelse, som havde medvirket til den fattede Beslutning. Knud Hjort havde jo en Hjærtehistorie.

Da Alrune blev forlovet med Storm, tabte han sin ihærdige Arbejdslyst og drev sin Tid bort i et helt Aar; men endelig tog han sig sammen og indhentede det forsømte paa kort Tid. Nu og da kom han sammen med Alrune, og da hun havde brudt med Storm, besøgte han hende i hendes Hjem, og det koketterende Liv, som hun førte, formaaede ikke at udrydde hans Kjærlighed. Et venligt Ord og et varmt Blik vare nok til at fængsle ham og spænde ham for Triumfvognen i længere Tid; thi Knud var trofast mod sin første Kjærlighed. At hun blev Diakonisse, betragtede han ikke som nogen Hindring for sit Ønskes Opfyldelse, skjønt hun nu viste sig tilbageholdende overfor ham.

Et Aarstid, før han skulde tage Eksamen, blev hans Følelser for overmægtige, han maatte for

enhver Pris have Vished og aabenbare sit Hjærtes Hemmelighed for Alrune. Hun svarede venligt, men bestemt, at hun ingen Sinde vilde være en Mands Hustru. — Da ramlede alt sammen for Knud Hjort; thi han syntes, at ethvert Haab om Lykke var ødelagt for alle Tider. Hvad havde han nu at leve og virke for? Intet! — —

De Venner, han valgte sig i den Tid, da Grunden vaklede under hans Fødder, udnyttede hans aandelige Lidelse til at føre ham ad Veje, som maatte ende i en hvileløs Livsanskuelse, og der blev han foreløbig staaende.

Det eneste, han følte Lyst til, var en Kamp paa Kniven med alt og alle, og saa havnede han i Politiken. Ved et Møde holdt han en Tale, der tog Bifald, og et Par i »Frihedsfaklen« velskrevne Artikler fra hans Haand høstede fortjent Ros. Det bestemte hans Vej. Men han kunde ikke komme til Ro; det sydede og gjærede hos ham i evindelig Veksling af Tanker og Stemninger; ingen kunde vide, om hans sønderrevne Sjæleliv vilde samle sig til ihærdigt Arbejde og Kamp paa den politiske Arena, eller det kunde ende i et forspildt Liv.

En Dag gik Brandt ude i Skoven, hvor han ofte søgte hen; han satte sig i Skovens Tykning og nød den velgjørende Fred og Stilhed, som herskede derinde. Solens Glød syntes at have lagt Baand paa Skovens flinke Sangere; men hen paa Eftermiddagen kom der Liv paany. Løvhanget gjenlød af livlig Kvidder, og snart var Brandts Øre og Øje fængslet af Naturindtryk. De legende Solstraalers Lys mellem Bladene dannede de fineste Overgange i Skyggefodelinger; ingen Pensel kunde gjengive dem. Lysbrydningens Spil vekslede for hvert Minut, og en Uendelighed af forskjellige Lysindtryk frembød sig for Øjet. Smaafuglenes overgivne Leg mellem Grenene, Gjøgens kaade Kukkuk, hvori en og anden Fugls Fløjtetone eller langtrukne Trille blandede sig, bidrog altsammen til at fængsle ham.

I den senere Tid vendte ofte tilbage fra tidligere Dage skjønne, poetisk beaandede Øjeblikke, som bare Vidnesbyrd om, at han mere og mere frigjordes fra den uglade, bundne Tilstand, som hans egne Fejl og andres Troløshed havde søgt at paatrykke hans Personlighed. Som han nu sad derude i Skoven, følte han, hvor dejligt det var at være ene og uforstyrret i en Stund som denne, da Naturens Ynde viste sig i hele sin

Skjønhed og Fylde, saa man ligesom kunde ind-
suge Billedet i Sjælen og gemme det. En for-
underlig Fred strømmede ind i hans Hjærte, og
for hans indre Sans straaede en Verden fuld af
Harmoni, et Stykke Paradis, hvor det ondes Magt
var brudt og Sjælen i Hvile.

Brandt lænede sig tilbage i det bløde Græs,
som dækkede Skovbunden og kunde ikke løsrive
sig fra sine Syner og Drømme. — — Da lød der
et Skudtæt ved ham. Lyden drønedes gennem
Skoven, og det varede længe, inden Gjenlyden
døde hen i Bakker og Dalstrøg. Smaafluglene
fløj op, enkelte udstødte angstfulde Klynk og
skjulte sig i Underskoven. I et Nu var det frede-
lige Naturbillede forstyrret.

Brandt rejste sig hurtig og saa til alle Sider.
Igennem Bladehanget, der skjulte ham for alles
Blik, fik han Øje paa et Menneske, der stod med
en Revolver, som han syntes nøje at undersøge.
Pludselig løftede han Revolveren i Højde med sit
Hoved og rettede den mod højre Tinding. Fra
Brandt lød et højt Udraab, idet han brød frem
fra sit Skjul og stod Ansigt til Ansigt med Knud
Hjort; denne lod Revolveren glide ned i sin Lomme
og hilste til Syne ladende ligegyldig.

»Hvordan kan De nænne at forstyrre Smaa-

fuglene i deres Leg og Jubel? De skød da vel ikke efter nogen?» spurgte Brandt behersket.

»Jeg prøvede, om min Skyder kunde nappe en Skovskade; men det lykkedes ikke, og forstyrrede jeg Fuglene i deres Leg, faa de tage fat igjen, hvor de slap.«

Brandt foreslog, at de skulde lejre sig i Græsset og forblive endnu en Stund i Skoven. De satte sig og Brandt sagde:

»Det var heller ikke smukt af Dem at rive mig ud af lyse Drømme; thi jeg drømte saa skjønt.«

»Lyse Drømme! Hm! De have ringe Værdi; thi de ere kun Fantasibørn, som aldrig faa Liv i Virkeligheden.«

»Har De aldrig selv haft lyse Drømme, som gjorde Dem glad og lykkelig?»

»Jo, endog til Overflod; men den Tid er forbi, da jeg lader mig daare af Indbildninger.«

De sad en Stund, og ingen sagde noget. Hjort var atter aandsfraværende og saa lidende ud.

»Lad os nu tale alvorligt og uforbeholdent med hinanden, Knud!« sagde Brandt. »Deres Fader har fortalt mig, at De er en Tvivler og vil ikke være Præst. Naar De ikke er en troende Mand, ærer jeg Dem for denne Beslutning; thi intet

er mere foragteligt end at føre Guds Ord i Munden og saa fornægte dem i sit Hjærte. Men De har mere end Tvivl at kæmpe imod; thi der er Ufred og Lidelse i Deres Sind, og jeg er bange for, at De havde noget slemt for i Dag. Var det Spøg eller Alvor, da De holdt Revolveren an mod Dem selv.«

Hjort saa skarpt paa Brandt og svarede i en bestemt Tone: »Det var Alvor, at jeg sigtede paa mig selv; men af en fri Viljesbeslutning, uafhængig af Dem, lod jeg være med et trykke til.«

»Intet Menneske skal nogen Sinde faa at vide, hvad jeg har set, derpaa kan De trygt lide; men har jeg Deres Tillid, saa sig mig, hvad der piner Dem, og maaske jeg kan være Dem til nogen Nytte.«

»Nu vel! De har set mig i en fortvivlet Stund og forstaaet, at det kunde have Følger; men jeg kan ikke indrømme, at det var nogen Ulykke ved en rask Handling at ende et Liv, der er viet til Savn og Jammer. Ufrivillig er jeg sat ind i denne usle Verden, og jeg har Ret til at gaa ud af den, naar jeg vil.«

»De kunde ikke berede Deres gamle, hæderlige Fader saa dyb en Sorg. Vel?«

»Det var Tanken om ham, der lod min Finger slippe Aftrækkeren i Tide.«

»Guds Forsyn er at se i denne Indskydelse og tillige deri, at jeg blev Vidne til Deres Forehavende; thi kan jeg yde Dem nogen Hjælp og Trøst, vil jeg det saa inderlig gjærne.«

»I Egenskab af Præst kan De ingen Trøst yde mig; thi i de Kristnes Troslærdomme har jeg fundet saare lidet holdbart for en klar Tanke.«

»Nu vel! Saa er jeg i dette Øjeblik ikke Præst, men et Menneske, der har lidt under Tvivl, Anfægtelser og Skuffelser ligesom De. Jeg har maaske til Dels gennemløbet samme Trin i Udvikling; og trods alt har jeg dog bevaret min Tro uskadt i sin inderste Grund, selv om den ofte kan være svag nok. Hvad har ødelagt Deres Barn-domstro; thi det var jo Deres Hjertes Trang at blive Præst?«

»Min skarpe, sonderdelende Tanke og Skuffelser af Mennesker har ødt min enfoldige Barnetro, hvori jeg til højt op i Ynglingealderen levede et lykkeligt Liv. Min Tanke kan indrømme, at der er en Gud; men ham, jeg tilbad som Barn, kan jeg ingen Steder finde. De Kristnes Gud er dannet efter Præsternes dogmatiske Regler, og til-

læmpes lidt efter de enfoldiges Forestillinger; men en Kjærlighedens Gud er han ikke.«

»Vi ville ikke strides om Tanker og Meninger; men jeg vil fortælle om virkelige Oplevelser fra mit eget Liv, maaske De der igjennem vil kunne se, at bag ved det altsammen staar en kjærlig Gud, som styrer alt.«

Brandt fortalte om sine indre Kampe, før han naaede til Fred og Oprejsning. I sin Fortælling berørte han Forholdet til to Kvinder, der havde grebet saa dybt ind i hans Liv, og ufrivillig nævnte han Alrune. Da Brandt tav, løstes Hjorts Tungebaand, og med glødende Ord talte han om sin Kjærlighed til Alrune og den store Skuffelse, han havde lidt. Han havde aldrig følt sig tiltalt af Præstegjerningen; men han maatte vælge denne Vej for at faa Faderens Hjælp til at studere. Det, som havde drevet ham til at blive Student og til at tage Eksamen var Haabet om at vinde Alrune; men alle de skjønne, lyse Drømme, der knyttede sig til hendes Person, viste sig at være skuffende Blændværk, og da styrtede hans Ungdoms Drømmeslot sammen og knuste alt andet i Faldet.

Da Hjort standsede, spurgte Brandt:

»Har Alrune givet Dem Grund til at tro, at hun elskede Dem?«

»Ja! Da hun havde brudt med Storm, opmuntrede hun mig baade i Blik og Adfærd; men siden hun blev Diakonisse, har hun været meget tilbageholdende overfor mig.«

»Alrune er en uklar og uberegnelig Natur, og De har maaske lagt mere ind i hendes Blik, end De havde Ret til.«

»Maaske!«

»Dernæst vil jeg til Slut sige Dem: Min Livsbaad var nær ved at kuldsejle for en Kvindes Skyld; men det er uværdigt for en Mand at lade Følelsen være eneraadende saaledes, at alt andet er sat ud af Spillet. De har ligesom jeg været troldbunden af en Kvinde og mener, at hele Verden gaar i Stykker, fordi et brændende Ønske maa blive uopfyldt; men det er latterligt for en Mand, der har nogen Vilje, at té sig som en bleg-sottig Kvinde eller maanesyg Nar, fordi han ikke kan faa den, han elsker. Jeg har prøvet at blive skuffet af en Kvinde; men jeg maa nu erkjende, at jeg beredte mig selv ved egen Skyld de største Skuffelser, indtil jeg overtødedes om, at man kan leve et indholdsrigt Liv ved at ofre personlige Ønsker og arbejde for andres Lykke. Tag Dem sammen, Knud Hjort! Find en Gjerning, som De har Lyst og Evne til at røgte, og da klarer alt

sig nok med Tiden. Ogsaa det aandelige Standpunkt, hvorpaa De nu staar, vil sikkert forandres, naar Deres Sjæl bliver karsk.«

»Gid De maa faa Ret; men Muligheden for en Omvendelse er ligesaa ringe, som mit Haab om Lykke er lille. Ét vil jeg love Dem: De skal ikke se mig hverken i de fejges eller kvindagtiges Rækker herefter.«

Tiden ilte, Skyggerne bleve længere og længere, inde i Skovens Tykning fik alt en mørk Farvetone; thi Solen kunde kun kysse de øverste Trætoppe. Fugleskaren jublede og sang, den maatte skynde sig med at tolke sin Glæde, før Sol gik i Bjærge.

I flere Timer havde de to Mænd siddet paa samme Sted og udvekslet Tanker. Nu, da Aftenklokkens Toner lød ud over Egnen, rejste de sig og gik hjemefter; de skiltes med et trofast Haandtryk og vare Venner fra denne Dag.

XVI.

Gamle Kjendinge.

En Eftermiddag sad Brandt i Haven under Lindettæet. Milde Stemninger gjæstede ham, og stille Fred raadede i hans Hjærte. Han følte, at hans Liv havde været rigt og lykkeligt i samme Grad, han havde evnet at opgive personlige Ønsker og ofre sig for andre. Hver Gang det lykkedes ham at give sig helt og fuldt hen i Kjærlighedstjeneste, højnedes det ædle og sande i ham selv, Evighedstankerne bleve mere og mere frigjorte fra at trælle under selviske Begjær. Og Sæden bar Frugt i Menigheden; thi det gode Eksempel har drivende Kraft, naar det følger Ordet, som en trofast Tjener følger sin Herre.

Nu og da meldte sig Tanken om Alrune; men

den var ikke længer en fredsforstyrrende Magt, den kaldte kun vemodige Minder frem og lammede ikke hans Virkelyst. — Som han nu sad under Lindetræet, formede hans Stemning sig i et længere Digt, hvis Grundtanke er udtrykt i Digtets sidste Vers:

Kjære Gud! Jeg din vil være,
 paa din Hjælp jeg stoler trygt;
 intet har jeg at begjære
 uden hvad paa dig er bygt.
 Lad mig hvile i din Fred,
 aande i din Kjærlighed!

Uden at Brandt mærkede det, traadte Anders Kjær, Halvorsen og et Par andre Mænd ind i Haven.

»Vi komme nok og forstyrre Dem i Digteriet,« lød Anders Kjærs kjendte Røst.

»Verden taber intet derved,« svarede Brandt smilende, idet han rejste sig og bød hjærtelig velkommen.

»De burde al Tid udforme Deres Tanker og Stemninger i Tale og ikke i Digt,« sagde Halvorsen. »Det er nemlig klart, at det levende Ord har en ganske anderledes Magt end det skrevne; thi

det sidste er og bliver dødt, selv om det har kjønne Klæder paa.«

»Det kan jeg ikke give helt Medhold,« gav Brandt til Svar. »Vor gamle Høvdings Mening om det levende Ords Magt — oprindeligt gjaldt Udtrykket kun om Trosordet — har sin Gyldighed; men jeg tror, at man undervurderer det skrevne Ord, thi der tilbringes dog mange befrugtende Timer ved god Læsning.«

»Maaske, at der baade tales og skrives for meget i vor Tid,« sagde Anders. »Man ligesom lider under en aandelig Forslugenhed efter at høre fremmede Talere og se nye Tanker paa Tryk; men der mærkes saa lidet til Frugten, og det kan tyde paa, at vi have mere end nok af Ord.«

»Det er alligevel en vanskelig Sag at afgjøre, om der tales for lidet eller for meget,« svarede Brandt. »Vor Tids Kræfter ere mangeartede, og de arbejde ikke alle paa at udvikle Folkets sædelige Tankesæt; men de tage Ordet i Brug og forstaa at fængsle og blænde. Derfor er det nødvendigt, at vi, der ville opbygge og skjærme et ædelt Menneskeliv, bruge samme Middel som de nedbrydende Kræfter; thi ellers gaa de os forbi, tage Folkeskarerne med, og saa kunne vi staa til-

bage og murre, mens Værget er slaæet os af Haanden.«

»Det levende Ord kan ikke bruges for meget,« udbrød Halvorsen og belavede sig paa en længere Tale.

»Stop nu af i Tide, min gode Ven; thi vil du til at ride din Kjæphest, gaar jeg af Vejen for ikke at blive reden over Ende,« sagde Anders med et Smil. »For Resten mener jeg, at du løb dig færre Stavere i Livet, naar du talte lidt mindre.«

Brandt indbød Selskabet til at gaa med indenfor; men Anders sagde:

»Maaske De dog først vil følge med et lille Vend hen i Stalden, det kunde være rart at se den gamle brune.«

Da de kom hen i Stalden, stod der en smuk, fuksrød Ridehest ved Siden ad Brandts brune Hoppe.

»Ser De, Pastor Brandt!« tog Anders Ordet; »unge og gamle her i Sognet have Dem kjær for Deres opofrende Virksomhed, og vi ville saa inderlig gjærne glæde Dem. Derfor komme vi som Udsendinge og bede Dem modtage denne Hest med tilhørende Ridetøj som en Gave fra Sivbæk Menighed.«

»Det er en ufortjent Gave,« svarede Brandt

bevæget, «og i disse knappe Tider er det en altfor stor Udgift for Menigheden, især da jeg har en god Hest.»

»Ja, jeg skal love for, at den er god,« lo Anders. »Kan De huske, da den smed Dem af i Grøften, og De kom humpende hjem med forvreden Fod og stuvet Arm? Nej, en kulret Pillik som den gamle brune er ikke værd at eje.»

»Jeg holder dog meget af min gamle brune.»

»Ja, saa mor Dem med den af og til, naar De har Lyst, eller overlad den til Halvorsen, for han sidder saa strunk til Hest som en Ildklemme paa en So.»

»Anders skal ikke rose sig af sit smukke Ridt; thi som Rytter ligner han en Melsæk, der rides til Mølle,« sagde Halvorsen.

»Naa, naa! Lad nu det være godt!« svarede Anders. »Men vi bede Dem, Pastor Brandt, at De ikke gjør Indvendinger mod Gaven, som alle i Menigheden have bidraget til, selv Sognebaandsløseren Halvorsen er med.»

»Ja, jeg bringer Dem en hjærtelig Tak for Deres Virksomhed, der er til Velsignelse for hele Egnen, og har jeg end løst Sognebaand, saa er Kjærlighedens Baand dog ikke løst mellem os,« sagde Halvorsen.

Brandt var hjærtelig ved Gaven; han betragtede den som et Udtryk for Menighedens Højagtelse og Kjærlighed. —

Man satte sig til Aftensbordet i glad Stemning og tilbragte flere Timer i livlig Samtale.

Højskolen begyndte sin Virksomhed med 50 unge Karle, og den følgende Sommer meldte sig 40 Piger. Eleverne fik Kost og Ophold omkring i Byen, og der var alle Vegne et saadant Liv og Røre, som Sivbækkerne aldrig havde drømt om. Hjort saa paa det med Mistænksomhed og mente, at den hele livlige Bevægelse var usund og hul; dette skulde nok snart gaa op for alvorlige Mennesker, og saa vilde Skolen ramle sammen af sig selv. — Men Tiden gik, det ene Skolehold afløste det andet uden Udsigt til, at Sivbækkerne vilde blive misfornøjede. De unge vare sjæleglade ved Skolen, og de gamle fandt det ganske behageligt at kunne gaa hen for at høre Foredrag en Gang imellem. Naar de friske, kraftige Stemmer bar Sangen frem og i en uimodstaaelig Tonebølge skyllede alle Mislyd bort, da toges Hjærterne

fangne hos de gamle, der aldrig havde hørt slig en livfuld Sang.

En Gang om Ugen holdtes et kristeligt Foredrag, som Egnens Befolkning indbødes til at høre. Hjort mente, at det var et Lökkemiddel; man vilde give Skolen et gudeligt Skin for bedre at kunne faa Indgang med det grundtvigianske Uvæsen. Men en Dag fik han Lyst til selv at overvære et Møde, og efter at Brandt havde talt, traadte Lærer Hjort, Degnens Søn, frem og skildrede den Bevægelse, som i sin Tid vakttes ved Spener og Franke. Han behandlede sit Emne med Grundighed, hans livfulde Foredrag fængslede alle, og gamle Hjort blev baade glad og forundret over Sønnens Fremstillingsevne. At en yngre Grundtvigianer kunde behandle Pietismen og dens Førstemænd med Kjærlighed og Ærbødighed undrede ham, snarere havde han ventet en nedsættende og hensynsløs Kritik af de nævnte Stormænds Arbejde. Sønnen kom i denne Stund et Stykke Vej nærmere til Faderens Hjærte.

Kort Tid efter blev gamle Hjort meget syg og maatte holde Sengen i længere Tid. Da bestemte han sig til at søge sin Afsked, og Beboerne satte igjennem, at Sønnen, som var Lærer ved Højskolen, blev hans Eftermand.

Knud Hjort havde været Redaktør af et radikalt Blad, deltaget i politiske Møder og vundet sig en Del Anseelse; men pludselig fik han Lede til det politiske Liv, og da Brandt tilbød ham Broderens Plads som Lærer ved Højskolen, tog han imod Tilbudet med Glæde. Hans kraftige Natur havde lidt efter lidt overvundet den aandelige Dvale, som havde truet med at ødelægge hans Fremtid. En mere sund Livsbetragtning arbejdede sig frem hos ham, og da han som Lærer stod mellem de unge, livsglade Mennesker, hvis Ansigter lyste af Frejdighed og Haab, følte han ligesom nyt Blod strømme gennem sine Aarer, og det viste sig snart, at han nu havde fundet sin rette Plads.

Før gamle Hjort lukkede sine Øjne, beredtes ham den største Glæde, som kunde times ham. Det skete en Vinter ved Karleskolens Slutning, at Knud Hjort talte over et kristeligt Emne, hvad endnu aldrig var hændet. Han var meget bevæget og sluttede med følgende Ord: »Et Menneskes Handlinger og hele Personlighed præges af det, hvori han lever og aander, og derfor kommer det an paa, om Hjærtet aander i Gud; thi ellers kan Livet ikke leves i Sandhed og Kjærlighed. Jeg vidner for eder, mine unge Venner, at den eneste

faste, urokkelige Grundvold for et sundt og ædelt Menneskeliv findes i Kristentroen. Den Livskraft, som udspringer deraf, er uudgrundelig for Tanken, men giver evigt Liv for det troende Hjærte. Jeg selv led Skibbrud paa Troen og gik ad vildsomme Veje, indtil jeg saa, at jeg ikke kunde faa fast Grund under Foden eller finde Sjælefred, før jeg vendte tilbage til min enfoldige Barnetro. Paa den vil jeg leve og dø, om saa al Verdens Vismænd ville kalde mig en Taabe.«

Det var hen i September, flere Aar efter at Højskolen havde begyndt sin Virksomhed, at Brandt bestemte sig til at overvære et Efteraarsmøde paa en af vore større Højskoler, og efter Mødet vilde han aflægge et Besøg hos sine Venner i Kjøbenhavn. Men det var ligesom han ikke kunde komme bort fra Hjemmet uden Overvindelse; en Forudanelse sagde ham, at der paa Rejsen vilde indtræffe alvorlige Begivenheder, som kom til at gribe ind i hans Liv. Dagen, før han rejste, var denne Anelse saa stærk, at han nedskrev sin sidste Vilje, og ved Afskeden mægtede han ikke at beherske sin vemodige Stemning.

Nina havde meddelt Alrune, at Brandt var fraværende for længere Tid, og da en uimodstaaelig Længsel drog hende mod Barndomshjemmet, besluttede hun at rejse hjem, medens han var borte, og Beslutningen blev straks udført.

Saa stod hun da atter i sit gamle Hjem, hvor alt mindede hende om lykkelige, sollyse Dage, men ogsaa om bitre, kvalfulde Timer, hvori hun nær var gaaet til Grunde. Det var dog mest Barndomsminderne, som havde Overtaget og kaldte Vemod frem i hendes Sind.

Hun gik ude i Haven, hvor hvert Træ gjemte et Minde; men den gamle Lind vidste dog mest, og til den førte hendes Gang. Hun satte sig paa Bænken, og snart var hendes Sjæl fangen i et Net af Ungdomstidens Stemninger og Tanker, der snart samlede sig i Mindet om hin uforglemmelige Stund, da hun med inderlig Kjærlighed gav sig hen til Brandt. Alt stod lyslevende for hende, som om det var skét Dagen før, og hun ligesom mærkede hans Nærhed. De dejlige Timer, som hun havde tilbragt sammen med Brandt, under Linden og i Haven, kunde hun ikke glemme; i dem havde hun faaet Øjet aabnet for mange Aandens Skatte, hvis Værdi hun lærte at kjende ved hans aandfulde, poetiske Fremstilling. I disse

Timer sprang Kjærlighedens alt beherskende Følelse frem i hendes Hjærte, og den kunde aldrig dø — den var stærkere end Viljen til at dræbe den. Ofte havde hun bildt sig ind, at hun hadede og foragtede Brandt; men til Slut endte det al Tid med Erkjendelsen af, at Ungdomskjærligheden var saa fast indgravet i hendes Sjæleliv, at den aldrig kunde udslettes. Det var saa dejligt at tænke paa de gamle Tider, da hun drømte saa skjønt, og alt i Tilværelsen var lyst og herligt; men — det var jo forspildt, og hun følte ligesom et Stik i Brystet, en sammensnørende, knugende Fornemmelse, saa hun næppe kunde drage Aande; thi de Øjeblikke, hvori Lykken havde vist sig for hende i Lysdragt, vare jo forbi og vendte aldrig mere tilbage. Ak, forbi, forbi! — I denne Stund kunde hun lænet sit Hoved til Brandts Skulder og betroet ham, at hun elskede ham endnu og aldrig havde elsket nogen anden. Aa, kunde hun blot græde ud ved hans Bryst og fortælle ham om alt, hvad hun havde lidt, sige ham, at hun for længe siden havde tilgivet ham i sit Hjærte, ligesom hun haabede, at han vilde tilgive hende alt, hvad hun havde forbrudt sig mod ham — da vilde hun kunne gaa styrket og frigjort tilbage til sin Tjenerindegjøring. Det dybeste og bedste i hende vilde da faa

Voksekraft, saa hun kunde give sig hen i Opofrelse for andre og selv finde Hvile deri. — — — Men Brandt var jo ikke nær, og Skillevæggen mellem dem var saa stor, at den aldrig vilde kunne falde! — — — Der gik et klagende Suk gennem hende, og hun rejste sig fra Bænken og gik ind i det tætteste Buskads for at græde ud i Enrum, at ingen skulde se, at hun led.

Endelig blev det stille i hendes Indre; hun rejste sig da og forlod Haven. Nina bad hende senere om at følge med i Forsamlingshuset, hvor en bekjendt Taler skulde holde Foredrag. Skjönt Alrune helst vilde blive hjemme, føjede hun dog Nina og fulgte med. Den fremmede Taler udeblev, og Knud Hjort maatte i Ilden. Var denne høje, kraftige Skikkelse med det stærke Skjæg virkelig den stille og lidt undseelige Knud, som Alrune havde kjendt! Hun hørte med Forundring og Glæde hans varmhjærtede og dygtige Foredrag, men søgte at komme ubemærket bort, da man sang; thi i Øjeblikket følte hun ikke Lyst til at hilse paa Knud, der for øvrigt ingen Anelse havde om, at hun var hjemme.

Næste Dag gik Alrune ud til Kirkegaarden for at se til sin Faders Grav; hun var meget

tankefuld og mærkede ikke, at Knud Hjort kom gaaende, før han hilste.

Hun gjengjældte hans Hilsen; men det gav et Sæt i Knud, da han opdagede, at han stod Ansigt til Ansigt med Alrune.

»Goddag, Knud Hjort!« sagde hun venlig og gav ham Haanden. »De opholder Dem jo her i Sivbæk.«

»Ja, jeg er Lærer ved Højskolen.«

»Jeg hørte for Resten Deres ypperlige Foredrag i Gaar og takker Dem for det.«

»Var der i min Tale noget, som havde Ærinde til Dem, da glæder det mig.«

»Jeg var glad ved Deres Tale, men endnu gladere er jeg ved at træffe Dem personlig. Tak for gamle Dage!«

»Jeg takker ogsaa Dem for alt godt og glædeligt, vi have delt sammen!«

»Hvis jeg har saaret Dem, beder jeg Dem om at tilgive mig.«

»Jeg tror ikke, at De har saaret mig med klart Overlæg.«

»De taler sandt; thi jeg har al Tid i Dem sét en trofast Barndomsven, i hvem der ikke var Svig, og derfor maa De tro, at jeg har ment Dem det godt.«

De fulgtes ad til Kirkegaarden og dvælede længe derude. Tilsidst satte de sig paa en Bænk, og Knud spurgte:

»Vidste De, at Brandt var fraværende?«

»Ja!«

»De burde valgt en Tid, da han var hjemme; thi han har været en trofast Ven for Deres Slægt, og jeg antager, at han gjerne vilde have talt med Dem.«

»Har Brandt omtalt mig til Dem?«

»Det kan jeg ikke nægte.«

»Sig mig, hvad han har sagt!« udbrod Alrune og aandede dybt.

»Siden De forlod Præstegaarden, har hans Omtale af Dem været meget hensynsfuld. Et Par Gange have bitre Minder lagt skarpe Ord paa hans Tunge; men de vare et Udtryk for egen Lidelse og havde ikke til Hensigt at nedsætte Dem.«

»Han har foragtet mig, véd jeg.«

»Maaske De har Ret; men den Tid er omme.«

»Det glæder mig inderligt at høre dette af Deres Mund, Knud; thi jeg ved, at De ikke farer med Tant.«

»Nej, derom kan De være overbevist. Brandt

er en ædel, men heftig Natur, og siden jeg fik Klarhed over hans Forhold til dem og den Kvinde, han først var forlovet med, forstaar jeg mangt og meget, som før var gaadefuldt. Men der er mange uløste Gaader endnu, og iblandt dem er der én, som De maaske kan klare. Det er nemlig ubegribeligt baade for min Tanke og Følelse, at De søgte at nedsætte Brandt i Folks Omdømme, selv om han i et Anfald af Skinsyge havde været hensynsløs imod Dem. De voldte derved den Mand, som De elskede, usigelig Fortræd og sank selv i alle retsindige Folks Agtelse.«

»Jeg forstaar ikke nu, hvorledes jeg kunde handle saa slet, og siden jeg kom til Besindelse, har denne Handling været en daglig Bebrejdelse. Dog, lad os ikke rive gamle, smertefulde Saar op paany.«

»Jo, tværtimod! Vore Misgreb og Følgerne af dem ere al Tid nærværende med deres Anklage, og det er godt at tale om ustandne Lidelser og skuffede Haab, naar vi deraf kunne lære, at Grunden til de fleste Skuffelser og Lidelser laa hos os selv. Da lære vi bedre at kjende os selv og blive varsomme med at paaføre andre noget, der kan smerte.«

»Aa, ja! Lad os da tale sammen som i gamle

Dage; men saa ville vi sige du til hinanden som den Gang.«

Talen gled ind i det svundne, der var nærværende i Tanken, og Alrune følte overfor Barndomsvennen en Tryghed og Tillid, som tilfredsstillende, og uden at hun gjorde sig det klart, lagde hun sit indre Liv aabent for ham og fandt Fri-gjørelse derved. Aldrig havde hun aabenbaret sig saa fuldt og helt for en Mand, og da det var skét, lagde hun sin Haand paa Knuds Arm og sagde:

»Tak, Knud! Det har gjort mig godt at tale ud til dig, fordi jeg véd, at du er trofast og ikke vil omtale min Bekjendelse til noget Menneske.«

»Jeg skal ikke beskæmme din Tillid, Alrune! Men jeg vilde ønske, at du en Gang kunde sige Brandt det samme, som du har betroet mig, da kunde I endnu finde hinanden. Hvor jeg ønsker det af mit ganske Hjærte; thi der er ingen, jeg har saa kjær som Brandt og dig.«

»Det kan aldrig ske; thi vort Forhold har voldt saa stor Kval, at det ungdomsfriske i os er død, og det vilde blive en gjensidig, daglig Bebrejdelse. Skyggerne fra Fortiden vilde ofte træde frem og mørkne vort Samliv; derfor bliver jeg aldrig en Mands Hustru.«

»Alt kan sones gennem opofrende Kjærlig-

hedstjeneste, og hvor velsignet vilde det ikke være for dig at have en stærk og ædel Mand som Brandt, hvem du fuldt ud kunde lide paa og fortro dig til. Hvor herligt var det ikke for ham at kunne være noget for den eneste Kvinde, han har elsket! Og jeg er vis paa, at du vilde blive som en Solstraale i hans ensomme Liv.«

»Ak, Knud! Jeg føler, at jeg ikke er Brandts Kjærlighed værd.«

»Og jeg tror, at du aldrig har været værdigere til den end nu.«

Alrune sad en Stund og saa hen for sig uden at sige noget. Kun Finkens Slag, og Svalernes Kvivit brød Kirkegaardens Stilhed og Fred. Et Vindpust rørte Hængeaskens Bladehang over Bergstrøms Grav, det var, som om hans Aand var til Stede ved dette Møde og aandede Fred i Datterens Hjærte.

Endelig sagde hun: »Nej, Knud! Det kan alligevel aldrig ske«.

XVII.

Forsoning.

I et Par Uger havde Brandt opholdt sig i Kjøbenhavn; Samlivet med gamle Venner og Hvilen fra det daglige Arbejde havde forynget ham og givet ham friske Kræfter. Hjemrejsen skulde nu foregaa en af de første Dage, og derfor havde nogle Venner indbudt ham til en Skovtur.

Selskabet naaede Skoven i den gladeste Stemning. Ungdomssindet syntes intet at have tabt i Livfuldhed trods det, at Aarene havde skabt graasprængt Haar og dybe Panderynker; vittige Indfald, godmodig Spøg og smittende Latter hensatte Vennerne til Ungdomsdagene, da alt var Jubel og Sang med løfterige Fremtidssyner.

Eftermiddagen gled hurtig bort, og da man

havde spist til Aften i det grønne, hvor Kvinderne bredte Dug paa det bløde Græstæppe og fremsatte de kosteligste Sager af Spise og Drikke, gik Brandt og Waldner et Øjeblik bort fra det øvrige Selskab.

Waldner slog sin Ven paa Skulderen og sagde:

»I Dag kan jeg kjende dig igjen, gamle Dreng, for nu kan du da mere dig som andre rigtige Menneskebørn. Sidste Gang, du besøgte Kjøbenhavn, var du et Hængehoved.«

»Aa, ja, du har maaske Ret.«

»Det var naturligvis din gamle Hjærtepine, som gjorde dig mørk; men jeg har for Resten aldrig kunnet forstaa, at du kunde forelske dig i denne ubetydelige, kokette Præstedatter.«

»Hvorfor minder du mig om dette?«

»Det faldt mig netop ind ved Synet af den Diakonisse, vi nylig mødte; thi da kom jeg til at tænke paa Frøken Bergstrøm, der pludselig blev en bodfærdig Magdalene og klædte sig i Sæk og Aske. Jeg finder det latterligt, at hun, der var en udlært Kokette, pludselig blev Bedesøster og Sygeplejerske for derved at ville udslette Fortidens Overtrædelser.«

»Jeg haaber, at Frøken Bergstrøm med ærligt Sind har vendt sig fra sit forrige løse, aandstomme Liv og nu med Glæde øver Kjærlighedens Tjener-

indegjærning. I saa Fald vil Velsignelsen ikke udeblive.«

»Du mener naturligvis, at Frøkenen kan blive Helgeninde endnu trods det, at hun har gjort flere Mænd ulykkelige; men hvordan hun end bærer sig ad, kan hun ikke gjøre det skete usket eller give et Menneske Erstatning for et ødelagt Liv. Du selv maa erkjende, at dit Liv er ensomt og i flere Henseender forfejlet, fordi du faldt i hendes Garn og glemte Elise.«

»I den Sag er Ansvaret lige saa fuldt mit som hendes, og skulde vi Mennesker have Løn efter Fortjeneste, saa det sort ud.«

»Jeg tror paa en Gjengjældelse, thi Aarsag og Virkning kunne ikke skilles ad. Vel kjender jeg den Resept, som I Præster skrive for Synd og Daarskab; men den gjælder kun i Theorien, min Fa'r, og ikke i det virkelige Liv. Anger og Bøn, og hvad det nu altsammen hedder, ere nemme Betalingsmidler, hvis man derved kunde undgaa Straf; men Frøken Bergstrøm og den Kvinde, der sveg mig og ranede min Livslykke, fortjener ikke Tilgivelse.

»Du har nok intet glemt af det, som i Ungdomstiden forbitrede dit Sind; men det er heldigt,

at Gud ikke maaler med din Maalesnor, thi hans Barmhjærtighed er større end vore Fejl og Fald.«

»Naa, Frøken Bergstrøm skal nok for Resten være en dygtig Diakonisse og vise sig meget opofrende overfor de syge; men det er naturligvis for at blive rost og omtalt, saa Forskjellen paa nu og før er blot denne, at hun koketterer paa en anden Maade.«

»Hør nu Waldner! Lad os forlade dette Emne; thi jeg er overbevist om, at din Dom om Alrune er uretfærdig, og det kan være, at du ved dine Breve og Udtalelser om hende har paadraget dig et stort Ansvar. Jeg har endnu ikke glemt Alrune, og jeg skjønner, at du heller ikke har glemt hende, du en Gang havde kjær. Lad os tænke mildt om de to Kvinder, der greb saa dybt ind i vort Liv, da handle vi kjærligt og ædelt.«

»Jeg foragter alle Kvinder!«

»Nej, vist gjør du ikke, thi saa lod du være at omtale dem og at søge deres Selskab; men du gjør ingen af Delene.«

Vennerne samtalte endnu en Stund, indtil Waldner vendte tilbage til Selskabet. Brandt fortsatte sin Gang længere ind i Skoven ad en lidet befærdet Vej; han trængte til at være ene, og

snart var han fjærnet fra Lyden af Menneskestemmer, mens Naturens mangeartede Røster talte til ham.

Den bratte Overgang fra livligt Samvær med Venner til Skovens Ensomhed, Samtalen med Waldner og de Stemninger, som derved vakttes, stemte Brandt til Vemod. Minderne fra den Tid, da han som fattig Student opholdt sig i Kjøbenhavn, stode levende for ham, og Elises Skikkelse traadte frem for hans indre Syn med betagende Magt. Her havde han vandret med hende Arm i Arm, hørt hendes glade Latter, set ind i de kjærlige, rene Øjne, som han aldrig kunde glemme. Et trofast Menneskes Kjærlighed var saa dyrebar en Skat, følte han, at ingen jordisk Gave kunde lignedes derved, og dog havde han smidt den bort fra sig uden at ville eje den. Hans Liv var ensomt og i flere Henseender forfejlet; men — var Skylden hans egen?

Hans Skæbnetraade maatte være spundne saaledes, thi han havde al Tid villet det rette, og det var jo i Kraft deraf, at han brød med Elise. I Samværet med hende, især naar de vare ene, følte han sig aldrig glad, fordi hun manglede Forstaaelse af det, der rørte sig i ham. Alt blev da fladt, kedsommeligt og poesiløst, hun blev ligesom en Hemsko paa hans Tanke og Stemning.

De havde aldrig været sjælelig forenede, og den udvortes Adskillelse maatte komme; men hvilken forunderlig Gaade var det dog, at hendes dybe, inderlige Kjærlighed ikke skulde finde Gjensvar, men lønnes med Døden! — — —

Og Alrune! Ak, hvis han nu kunde have gaaet sammen med hende Arm i Arm her i denne fredelige Natur og talt med hende om det, som rørte sig i hans Hjærte. Hvilken Fryd! — — — Ja, han maatte bekjende, at han elskede hende endnu; Afgudsglansen var vel borte, men hun ejede hans Kjærlighed.

Som disse nærgaaende Tanker stormede ind paa ham, hørte han Raab forved sig, og en Befordring kom ham i Møde i stærk Fart. Hestene vare ustyrlige og havde taget Magten fra Kusken. Ved en Drejning af Vejen, som Brandt nylig havde passeret, var en høj Skrænt, hvor Vognen maatte vælte. Kvindernes Angstskrig kaldte hans Mod og Handlekraft frem, og idet Hestene fore forbi, greb han den nærmer Hest i Tøjlen; men i samme Nu slyngedes han mod et Træ, der stod tæt ved Vejen, og gled ind under Vognen, som gik over ham. Alligevel havde hans Handling saa megen Virkning, at Kusken atter fik Magt over Hestene, og Selskabet, der bestod af to Mænd og tre Kvin-

der, var reddet; men da man kom hen til Brandt, laa han blodig og livløs paa Vejen. Han bragtes til nærmeste Bolig; men det varede længe, før Bevidstheden vendte tilbage. Hoved og Bryst havde faaet alvorlige Beskadigelser, og Lægerne tvivlede om, at Livet kunde reddes. Det kom an paa, om Hjærnen var uskadt, hvad ikke kunde undersøges, før den ophovnede, svampagtige Masse, som ved Slaget havde dannet sig paa Hjærnekassen, var svunden bort.

Da Saarene vare forbundne, faldt den syge hen i en Døs, og saaledes laa han i et helt Døgn, til Syne ladende uden at kunne kjende sine Venner. — Da han endelig slog Øjnene op, fæstede de sig paa en yngre Kvinde og en gammel, hvidhaaret Mand, som stode ved hans Leje. Den syge syntes at gjenkjende dem, et smerteligt, sorgfuldt Udtryk fæstnede sig i hans Ansigt, og han hvi-skede:

»Elise!«

Den gamle Mand fik Taarer i Øjnene og sagde stille som for sig selv:

»Mindet kan ikke dø, min Datter lever endnu i hans Tanke.«

Han tog Brandts Haand, trykkede den varmt og sagde:

»Forlad os vor Skyld, som og vi forlade vore Skyldnere.«

»Døm mig mildt.«

»Gud dømmer, og han er Kjærlighed.«

»Ja!«

»De har reddet mit og min Datters Liv med Fare for Deres eget, og vort Venskab for Dem er ligesaa trofast nu som i gamle Dage.«

»Tak!« hviskede Brandt, lukkede Øjnene og faldt atter hen i en Døs.

Sorgfulde og bekymrede for Brandt gik Elises Søster og Fader bort. »Han er mig alligevel kjær som en Søn,« sagde den gamle Mand til sin Datter.

Man fik Telegram i Sivbæk om, at Brandt var kommen til Skade, og at der var Fare for hans Liv. Denne Efterretning gjorde et stærkt Indtryk i Menigheden; men særlig blev Nina, Alrune og Knud Hjort dybt grebne. De to sidste rejste straks til Kjøbenhavn for om muligt at være Vennen til Nytte.

Brandt gjenkjendte dem ikke; Feberen havde meldt sig, og den syge fantaserede vildt. I sin

Egenskab af Diakonisse fik Alrune Lov at pleje ham, og hun undte sig ikke Ro hverken Dag eller Nat. Skjønt hun inderlig ønskede, at Brandts Bevidsthed snart maatte vende tilbage, ængstedes hun dog for det Øjeblik, da han gjenkjendte hende. Vilde det ikke gjøre for stærkt et Indtryk paa ham? Hvilke Følelser vilde røre sig i ham ved Synet af hende? Mon han alligevel ikke foragtede hende? Disse og lignende Spørgsmaal sysselsatte Alrunes Tanker, mens hun hyggede om ham med en kjærlig Kvindes Omhu. — Brandts Haar var graanet igjennem Arbejde og Sjælekamp, Tiden havde sat sine tydelige Mærker paa ham; men i hans Ansigt gjenfandt hun de kjære, kjendte Træk fra Ungdomsdagene, og hendes Hjærte slog ligesaa varmt for ham som før.

Hvor disse Timer dog vare lange og tunge, naar hun sad ved hans Leje og saa ham lide uden at kunne hjælpe. Lægerne gave kun lidet Haab, alle Tegn spaaede om Døden, og mod den gaves ingen Urt, end ikke den inderligste Kjærlighed evnede at besejre den. Saa gik han ind i det ukjendte, gaadefulde Land, hvor Savn og Længsel stilles; men hun blev ene tilbage med sin Længsel, thi Tankerne vilde følge den elskede i Døden, ligesom de havde fulgt ham i Livet. En Gang

gav hun sig hen til ham fuldt og helt; aldrig havde hun kunnet frigjøre sit Hjærte, skjønt hun ofte søgte at indbilde sig det. Brandts Person var nøje sammenvævet med hendes Tanker og Stemninger; i mange Aar havde kun faa Timer været hendes egne, uden at hans Skikkelse traadte mandende ind i hendes Forestillingskreds og kaldte baade glædelige og sørgelige Minder frem.

En Nat talte han i Vildelse om Sivbæk Præstegaard, og flere Gange hviskede han Alrunes Navn; hans Stemme lød kjærlig kaldende, og hun lagde sin Haand kjærtegnende paa hans Pande; men han kjendte hende ikke. »Herre, min Gud!« sukkede hun i Vaande, »tag ham ikke fra mig, før jeg har talt med ham og hørt Forsoningens Ord af hans Mund.«

Ved Daggry kom Knud Hjort, og Alrune lagde sig paa Sofaen for at unde sig et Øjeblik Hvile. Overanstrengt af Vaagen, træt paa Sjæl og Legeme, faldt hun i Søvn og drømte, at hun sad i Sivbæk under den gamle Lind og samtalede med Brandt; han havde hvidt Haar, men de kjærlig forskende Øjne vare de samme som i de unge Dage. Hun følte sig usigelig lykkelig, og alt det tyngende og skillende stod kun for hende som et

tilbageetrængt, vemodigt Minde, der forenede Hjærterne i Trofasthed. — — —

I et Par Timer havde Brandt sovet trygt og roligt, nu aabnede han Øjnene og saa paa Knud, som han gjenkjendte.

»Hvordan har du det, kjære Ven?« spurgte Knud.

»Nu er det godt; men jeg har vist været forfærdelig syg.«

»Ja, men vi haabe, at du kan komme dig alligevel.«

»Nej, Knud! Det bæres mig for, at jeg skal dø.«

»Tal ikke om Døden, kjære Brandt! Vi kunne ikke undvære dig endnu.«

»Jeg giver mig Gud i Vold, han maa raade; men hvis jeg skal dø, da vil du, Knud, føre min Gjerning videre.«

»Gud give, at vi maa beholde dig; men har han bestemt anderledes, da stol trygt paa, at jeg med alle mine Evner skal frede trofast om de Livstanker, du har kaldt frem i Sivbæk.«

»Hvis jeg dør, da hils Nina og Vennerne.«

Han tav en Stund og laa med lukkede Øjne, som om han sov; men da greb han Knuds Haand og sagde:

»Du er min bedste Ven, Knud, og skal vide, at jeg drømte om Alrune i Nat; jeg syntes, at hun lagde sin Haand paa min Pande og saa paa mig med kjærlige Øjne.«

»Vilde du ikke gjerne tale med hende?«

»Jo! Tror du, at hun vilde komme til mig med Glæde, naar hun fik at vide, at jeg ønskede det«

»Hun er dig nærmere, end du aner; thi som Diakonisse har hun trofast plejet dig i tre Dage og Nætter. Hun har dig kjær og fortjener din Tillid.«

»Gud velsigne hende!« sagde Brandt, og et lykkestraalende, forklaret Udtryk bredte sig over hans Ansigt. »Jeg drømte saa dejligt før, og nu forstaar jeg Drømmen,« fortsatte han. »Jeg saa min Moder og Bergstrøm i forklarede Skikkelser, og den sidste sagde: »Vær trøstig, nu er din Provetid snart omme!« Derpaa forsvandt han; men min Moder tog mig ved Haanden og førte mig hen til en Kvinde, som havde en Engels Ansigt, hun trykkede et Kys paa min Pande og sagde: »Guds Fred hvile over dig!« Da strømmede ind i min Sjæl en unævnelig Fred og Glæde, som jeg ikke kan gjengive med Ord eller finde noget tilsvarende, billedligt Udtryk for i min Tanke. I det samme vaagnede jeg og saa dig sidde ved mit Leje.«

Brandt følte sig anstrængt, snart faldt hans Øjne til, og han syntes at sove trygt. Da vækkede Knud Alrune og sagde:

»Brandt véd, at du er her, og han blev hjærtglad derved; men jeg er bange for, at vi ikke beholde ham ret længe. Jeg gaar hen til Lægen, men kommer snart tilbage.«

Knud gik, og atter sad Alrune og vogtede paa den syge, der var hende saa dyrebar; hun betragtede det blege Ansigt, hvorover der brede sig stille Fred og Mildhed. Betød det, at Døden nærmede sig, og at Frigjørelsen snart maatte komme? Ak, hun kunde ikke miste ham nu, hendes Hjærte maatte briste, om han toges bort, før hun fik talt med ham. Men saa haard kunde Gud heller ikke være, thi igjennem lange Aar havde hun længtes efter at høre Forsoningens Ord af Brandts Mund. Hun bad: »Herre, min Gud! Kast mig ikke paany ud i Tvivl! Jeg har lidt og stridt saa meget for at finde Fodfæste i Troen paa din Kjærlighed, tag det ikke fra mig nu; men forund mig den Glæde at tale med Brandt.«

Der gled et Smil over den syges Ansigt, og han vaagnede. Alrune stod bøjet over ham, mens Taarerne randt ned ad hendes Kinder.

»Tak for al din Omhu, kjære Alrune; men

græd ikke, thi jeg har det saa godt og velsignet,« sagde Brandt.

Glad overrasket hørte hun, at han kaldte hende »kjære Alrune«, Hjærtet jublede i hendes Bryst; men Graaden kvalte hendes Stemme, og han vedblev:

»Jeg har forbrudt mig imod dig; men døm mig mildt, thi jeg vidste ikke, hvad jeg gjorde.«

»Har du tilgivet mig?« spurgte hun.

»Ja, af mit ganske Hjærte, og jeg har i mange Aar ikke haft gladere Stund end denne, da du er mig nær.«

Hun tog hans Haand mellem begge sine Hænder og saa ham kjærlig ind i Øjet.

»Jeg vil takke Gud alle mine Dage, fordi han forundte mig denne Time,« sagde hun.

»Jeg gaar snart bort herfra, kjæreste Alrune; men før det sker, skal du vide, at du er den eneste Kvinde, jeg har elsket.«

»Du er mig dyrebarere end mit eget Liv,« sagde hun og trykkede et Kys paa hans Pande, der var brændende hed.

»Jeg havde saa meget at sige dig,« hviskede han; »men jeg er saa træt.« Han lukkede Øjnene og syntes at sove.

Alrune var dybt bevæget, inderlig Tak til Gud fyldte hendes Hjærte; men det var dog saa svært

at skulle miste Brandt netop nu, da hendes skjønneste Drøm fik Liv paany. En Mylr af Tanker og Følelser kaldtes frem i hendes Sjæl. Hvor vilde det blive ensomt, naar han gik bort! — — — Men hun vilde leve, som om Brandt var nærværende og saa hendes Færd. Hun var hans Brud og skulde ikke gjøre hans Tillid til Skamme — —.

Knud kom med Lægen, der undersøgte den syge nøje og udspurgte om hans Befindende.

»Der er intet Haab, det vil være forbi om et Par Døgn,« hviskede Lægen til Knud og gik.

I Morgenstunden vaagnede Brandt; hans Øjne søgte Alrune, der sad ved Sygelejjet med hans Haand i sin.

»Det bæres mig for, at vi snart maa skilles; men vi ses igjen, Alrune.«

»Ja, og saa kan intet skille os ad.«

»Jeg er saa lykkelig og glad over, at alle Skillemure mellem os ere faldne. — Husker du den gamle Lind?«

»Ja!« hviskede hun og trykkede et Kys paa hans Læber.

Han saa paa hende med et usigelig kjærligt Blik; Pupillerne udvidede sig, og hans Øjne bleve klare og straalende, som om hans hele Sjæl var sammentrængt deri. Saaledes laa han en Stund; men endelig sagde han:

»Dit Aasyn straalere som Engelens, jeg saa i Nat. Det var saa dejligt!«

Pludselig gled ligesom en Skygge over hans Ansigt, et lidende Træk lagde sig om hans Mund; men det varede kun et Øjeblik, før det forsvandt, og han sagde:

»Det bliver saa mørkt for mine Øjne; forlad mig ikke, Alrune!«

»Jeg bliver hos dig, saa længe Gud lader dig leve.«

»Gud er god og trofast, og jeg faar snart Lov at se hans Herlighed,« hviskede Brandt; hans Øjne lukkede sig som i Blund, og siden talte han ikke mere.

»Den syges Bevidsthed vender næppe tilbage, og han lider ikke mere,« sagde Lægen. Men et langt, pinefuldt Døgn for Brandts Venner gled hen, før Dødsengelen aandede sit Kys paa den døendes Pande. — — —

Alrune sad længe i stille Bøn ved Brandts Lig, i hvis Ansigtstræk Fred og Mildhed prægede sig. Endelig rejste hun sig som med en Viljesanspændelse og sagde til Knud:

»Det volder Smerte, naar Døden skiller os fra dem, vi elske; men det er saligt at tro paa et Gjensyn. Gud ske Lov!«

